

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ මෙහෙයුම් කමිටුව

මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අනුකාරක සභාවේ
වාර්තාව

අரசියලමෙමපුඡ් ඡපෙයින් වමුඡ්පඡුඡුඡු ඡුඡු

අඡ්ප්පඡෙ ඡරිමෙඡඡ් පඡුඡුඡු ඡප ඡුඡුඡුඡුඡු
අඡ්ඡුඡු

The Steering Committee of the Constitutional Assembly

REPORT
of the
Sub-Committee on Fundamental Rights

හැදින්වීම

මානව හිමිකම් පිළිගැනීම සහ ඊට ගරු කිරීම ඓතිහාසික සහ විශ්වීය සංකල්පයකි. සාධාරණත්වය පිළිබඳ සම්ප්‍රදාය සහ ප්‍රජාවක සාමාජිකයන්ගේ අයිතිවාසිකම් පිළිගැනීම ශත වර්ෂ ගණනාවක සිට පැවත එන අතර වාචික හෝ ලිඛිත සම්ප්‍රදායන්ට අයත් සියලු සමාජයන්හි ශිෂ්ටත්වය සහ සාධාරණත්වය පිළිබඳව මෙන්ම ඔවුන්ගේ සාමාජිකයන්ගේ සෞඛ්‍ය හා සුභ සාධනය පිළිබඳව වූ සම්ප්‍රදායන්ටද උරුමකම් කියා ඇති බව පෙනී යයි.¹ පුද්ගලයින්ගේ අයිතිවාසිකම්, යුතුකම් හා වගකීම් ද, ඒවා එකිනෙකා අතර අන්‍යෝන්‍යව පැවතීමද, රාජ්‍යය හා පුරවැසියා අතර ඒවා පවත්නා ආකාරය ද දැක්වෙන පුරාණ මූලාශ්‍රයන් විවිධ ආගම් සහ දාර්ශනික ඉගැන්වීම් තුළ ඇතුළත්වේ. 1948 වසරේදී එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය විසින් “සියලුම ජනතාව සහ සියලු ජාතීන් සඳහා වන පොදු සම්මතයක්” ලෙස මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශය සම්මත කර ගන්නා ලදී. මෙම ප්‍රකාශය වගන්ති තිහකින් සමන්විත වන අතර එමඟින් සිවිල් හා දේශපාලන අයිතීන් මෙන්ම ආර්ථික, සමාජයීය සහ සංස්කෘතිකමය අයිතීන්ද ආවරණය කරනු ලබයි. මෙම අයිතිවාසිකම් දෙවර්ගය 1966 වසරේ දී සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය හා ආර්ථික, සමාජයීය හා සංස්කෘතිකමය අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය යන වෙනම සම්මුතීන් දෙකක් මඟින් තවදුරත් සවිබල ගන්වනු ලැබිණ. මානව හිමිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර පනත ලෙස හැදින්වෙන මෙම ලේඛන තුන සඳහාම ශ්‍රී ලංකාව අත්සන් තබා ඇත.

නිදහසින් පසුව කාල පරිච්ඡේදයෙහි සම්පාදිත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන් තුන මඟින් ශ්‍රී ලංකාවෙහි ව්‍යවස්ථාපිත මානව හිමිකම් (මූලික අයිතිවාසිකම්) පිළිබඳ ඉතිහාසය කියවිය හැකිය. සෝල්බරි ව්‍යවස්ථාවෙහි අයිතිවාසිකම් පනතක් ඇතුළත් නොවුවද, 29 (2)² වගන්තිය මඟින් සුළුතර අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී.

¹ <http://hrlibrary.umn.edu/edumat/hreduseries/hereandnow/Part-1/short-history.htm>

² 29. (i) වගන්තිය:

- (1) මෙම නියමයෙහි ප්‍රතිපාදනයන්ට යටත්ව, සාමය, නීතිය සහ දිවයිනෙහි යහ පාලනය පිළිබඳව නීති සෑදීමට පාර්ලිමේන්තුව වෙත බලය ඇත්තේය.
- (2) එකී කිසිදු නීතියක්,
  - (අ) කිසිදු ආගමක් නිදහසේ ඇදහීම වැළැක්වීම හෝ සීමා කිරීම නොකළ යුතුය;
  - (ආ) වෙනස් ප්‍රජාවක හෝ ආගමක පුද්ගලයන් වගකිව යුතු නොවන අගන්නුතාවකට හෝ සීමා කිරීමකට කිසියම් ප්‍රජාවක හෝ ආගමක පුද්ගලයන් වග කිව යුතු ලෙස නොසැලකිය යුතුය; හෝ
  - (ඇ) වෙනස් ප්‍රජාවක හෝ ආගමක පුද්ගලයන් වෙත ලබා නොදෙන කිසිදු වාසියක් හෝ වරප්‍රසාදයක් කිසියම් ප්‍රජාවක හෝ ආගමක පුද්ගලයන් වෙත ලබා නොදිය යුතුය.
- (ඇ) යම් ආගමික ආයතනයක පාලන අධිකාරියෙහි එකඟතාවෙන් තොරව එකී ආගමික ආයතනයෙහි සංයුතියෙහි වෙනස්කම් නොකළ යුතුය. එම නිසා කෙසේ වෙතත්, යම් ආගමික ආයතනයක් කිහිපයක් සංස්ථාපනය කොට ඇති අවස්ථාවක, එකී ආයතනයෙහි පාලන අධිකාරියෙහි ඉල්ලීම පරිදි මිස එම වෙනස් කිරීම නොකළ යුතුය. එසේ වුවද කෙසේ වෙතත්, මෙම උපවගන්තියෙහි ඉහත කී විධිවිධානය, නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලයට නියෝජිතයන් පත් කිරීමට, ඉන්දියානු සහ පාකිස්තානු පුරවැසි පනත් යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ පුරවැසියන් ලෙස ලියා පදිංචි වූ

පුරවැසියන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් හා නිදහසද ඇතුළුව සමාජවාදී ප්‍රජාතන්ත්‍රික අරමුණු සාක්ෂාත් කිරීමට 1972 පළමු ජනරජ ව්‍යවස්ථාව මඟින් ප්‍රතිඥා දී තිබිණි. සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම්වලට සීමා වූ “මූලික අයිතිවාසිකම් සහ නිදහස” නම් වූ පරිච්ඡේදයක් ව්‍යවස්ථාව මඟින් හඳුන්වා දෙනු ලැබීය.

ශ්‍රී ලංකාවේ නීති සම්පාදනය සහ රාජ්‍ය පාලනය නියාමනය සඳහා වන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ සිද්ධාන්තයන් මෙම ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් වූවද ඒවා විනිශ්චය විෂයක නොවීය. එම අයිතිවාසිකම් බලාත්මක කිරීම සඳහා ඇතිකරන ලද විශේෂිත යන්ත්‍රණ එහි දක්වා නොතිබිණි.

1978 දෙවන ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි ද මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ පරිච්ඡේදයක් ඇතුළත් වූ අතර එයද සිවිල් හා දේශපාලන අයිතිවාසිකම් සඳහා පමණක් සීමා විය. මෙම නීතින් පුළුල් කරනු ලැබුවද දැඩි සීමා කිරීම්වලටද යටත් විය. 1972 ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත්ව තිබූ “ජීවත් වීමේ අයිතිවාසිකම” පිළිබඳ වගන්තිය ඉවත් කරනු ලැබීය. තවදුරටත්, විධායක හෝ පරිපාලන ක්‍රියාමාර්ගයන් සම්බන්ධව පමණක් ප්‍රතිකර්මයන් සඳහා ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කළ හැකි වූ අතර පනත් කෙටුම්පතක් සම්මත කිරීමෙන් පසුව අධිකරණ සමාලෝචනයට ලක් කළ නොහැකි විය. රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීමේ මූලික මූලධර්ම පරිච්ඡේදය ඊට කලින් ඒවාට වඩා පුළුල් වූ අතර පුද්ගලයන්ගේ සමාජ, ආර්ථික අභිවෘද්ධිය සම්බන්ධව වඩා විශේෂිත විධිවිධාන ඊට අන්තර්ගත විය. කෙසේ වුවත් ඒවා විනිශ්චය විෂයක නොවූ හෙයින් අයිතීන්ගේ තත්ත්වයට පත් කළ නොහැකි විය.

2000 වසරේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා පනත් කෙටුම්පතෙහි වැඩිදියුණු කරන ලද අයිතිවාසිකම් පනතක් ඇතුළත්ව තිබිණි. ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද නව මූලික අයිතිවාසිකම් අතර ජීවත් වීම සඳහා ඇති නෛසර්ගික අයිතිවාසිකමද ඇතුළත් විය. ජාතික හෝ සමාජ සම්භවය, පුරවැසිභාවය ලබා ගත් ආකාරය, විවාහ තත්ත්වය, මාතෘභාවය හෝ මව්පිය තත්ත්වය යන අතිරේක කාරණා මත වෙනස්කමකට ලක් කිරීම වළක්වනු ලැබීය. ඊට දේපළ අයිතිය පිළිබඳ අයිතිවාසිකම් ඇතුළත් කිරීම සහ සමාජ හා ආර්ථික අයිතිවාසිකම් කිහිපයක් බලාත්මක කළ හැකි අයිතිවාසිකම් ලෙස ඇතුළත් කර තිබිණි. ළමුන් වෙනුවෙන් විශේෂිත අයිතිවාසිකම් ඇතුළත් කිරීම සහ සමාජ හා ආර්ථික අයිතිවාසිකම් කිහිපයක්ම බලාත්මක කළ හැකි මූලික අයිතිවාසිකම් ලෙස ඇතුළත් කර තිබීම එහි වැදගත් ලක්ෂණයකි.

මහජන අර්ථසාධක නඩුකරයන් පිළිබඳ විධිවිධානයන් විශේෂයෙන්ම සලසා තිබිණි. පනත් කෙටුම්පතක් සම්මත වීමට පෙර හා පසුව අධිකරණ විමර්ශනයට ලක් කිරීම සඳහා වන විධිවිධාන සීමා කිරීම් ද සහිතව ඇතුළත් කොට තිබිණි. නීතියක් හෝ විධිවිධානයක් සම්මත කිරීමෙන් වසර දෙකක් තුළ පමණක් අධිකරණයෙහි අභියෝගයට ලක් කළ හැකි වූ අතර, නීතිය හෝ විධිවිධානය

පුද්ගලයන් නියෝජනය කිරීමට යටත්ව හෝ ඒ හා බැඳුණු කාරණා සම්බන්ධ විධිවිධාන සලසන කිසිදු නීතියකට අදාළ කොට නොගත යුතුය.

සම්මත වීමට පෙර අධිකරණයෙහි අභියෝගයට ලක් කොට තිබුණේ නම්, එකී කරුණම පදනම් කරගත නොහැකි විය. මෙම පනත් කෙටුම්පත නීතියක් බවට පත්වූයේ නැත.

අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තියක් සම්බන්ධයෙන් යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා 2006 වසරේදී අන්තර් අමාත්‍යාංශ කාරක සභාවක් පත් කරන ලදී. අදාළ ක්ෂේත්‍රයන්හි විවිධ විද්වතුන්ගෙන් අදහස් විමසූ කාරක සභාව, මානව හිමිකම් ලේඛනයන්³ ගණනාවක අන්තර්ගතයන් පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමෙන් අනතුරුව, 2009 වසරේ දී, වත්මන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි මූලික අයිතිවාසිකම් පරිච්ඡේදය වෙනුවට ආදේශ කිරීම පිණිස කෙටුම්පත් යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

2016 වසරේදී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය විසින් පත්කරන ලද මානව හිමිකම් පිළිබඳ අනුකාරක සභාවෙහි වත්න් වාර්තාව, සිය යෝජනාවන් ඉදිරිපත් කිරීමේදී පාදක ලේඛනය ලෙස 2009 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පත යොදාගෙන ඇත. එමෙන්ම 2016 මැයි මස ඉදිරිපත් කරන ලද මහජන අදහස් විමසීමේ කමිටු වාර්තාවෙහි සඳහන් නිර්දේශයන්, පිළිගත් දේශපාලන පක්ෂ, ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසම, ශ්‍රී ලංකා නීතිඥ සංගමයද ඇතුළත් වෘත්තීය සංගම්, සිවිල් සමාජ සංවිධාන ඉදිරිපත් කරන ලද වාචික හා ලිඛිත සැල කිරීම් සහ දේශීය සහ විදේශීය විද්වතුන් ඉදිරිපත් කරන ලද සැල කිරීම්ද අනුකාරක සභාව විසින් සැලකිල්ලට ගෙන ඇත.

2016 අගෝස්තු මස මුල් භාගයේදී අනුකාරක සභාවේ සාමාජිකයන් කිහිප දෙනෙකු දකුණු අප්‍රිකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම පිණිස දකුණු අප්‍රිකාවේ සංචාරයක නිරත වූ අතර එහිදී සමාජ හා ආර්ථික අයිතීන් ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය සහ රාජ්‍ය ක්‍රියාකාරකම් අදිකරණ විමර්ෂණයට ලක් කිරීම පිළිබඳව විශේෂ අවධානය යොමු කරන ලදී.

යෝජිත අයිතිවාසිකම් පනතෙහි ආකෘතිය තීරණය කිරීමේදී අනුකාරක සභාව නූතන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන්හි මූලික අයිතිවාසිකම් පරිච්ඡේදය සම්පාදනය කිරීම පිළිබඳ වත්මන් ලෝක ප්‍රවණතාවයන් සලකා බලන ලදී. පසු ගිය දශකය තුළ, ලෝකයෙහි දකුණුකරයේ රාජ්‍යයන් ගණනාවක් සිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන් නැවත කෙටුම්පත් කොට ඇත. බොහෝ රාජ්‍යයන් එසේ සිදුකොට ඇත්තේ ගැටුම් සහිත හා ආරාචුල්කාරී කාල පරිච්ඡේදයන් හමාර කරමින් නැඟී සිටින අවධිත්තීයය. නේපාලය (2015), ටියුනීසියාව සහ ඊජිප්තුව (2014), වියට්නාමය හා සිම්බාබ්වේ (2013), හයිටි සහ සෝමාලියාව (2012) සහ දකුණු සුඩානය (2011) යන රාජ්‍යයන් මේ අතර වෙයි. මේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන් සෑම එකකම පවතින ස්ථීර ලක්ෂණයක් වන්නේ සාමය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ

³ මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනය ආර්ථික, සමාජ සහ සංස්කෘතිකමය අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය, සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය, සියලු ආකාරයේ ජාතිකත්වය මත වෙනස්කමකට ලක් කිරීම පිටුදැකීම පිළිබඳ සම්මුතිය, කාන්තාවන්ට එරෙහි සියලුම ආකාරයේ වෙනස්කමකට භාජනය කිරීම පිටු දැකීමේ සම්මුතිය, ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ සම්මුතිය, වධහිංසාවට ලක් කිරීම සහ වෙනත් කෲර අමානුෂික හෝ අවමන්සහගත සැලකිල්ලකට ලක් කිරීම හෝ දඬුවම්වලට එරෙහි සම්මුතිය.

ශක්තිමත් අයිතිවාසිකම් පනතක් පිළිබඳ විධිවිධානයන් අවධාරණය කොට තිබීමයි.

මෙම අයිතිවාසිකම් පනත් කෙටුම්පත්වල සිවිල්, දේශපාලන (පළමු පරම්පරාවේ අයිතීන්), ආර්ථික, සමාජයීය, සංස්කෘතික (දෙවන පරම්පරාවේ අයිතීන්), පාරිසරික සහ සංවර්ධනය (තෙවන පරම්පරාවේ අයිතීන්) යන අයිතිවාසිකම් ඇතුළත් වේ. දකුණු අප්‍රිකාව (1997), නැගෙනහිර ටිමෝරය (2001), ඉක්වදෝරය (2008), බොලීවියාව (2009) සහ කෙන්යාව (2010) යන රටවල ව්‍යවස්ථාවන් ප්‍රගතිශීලී සහ නම්‍යශීලී අයිතිවාසිකම් පනත් සහිත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන් ලෙස සැලකිය හැකිය.

නීති විෂයක සමාජ ආර්ථික අයිතීන් නූතන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන්හි ඇතුළත් කොට තිබීම පිළිබඳව අනුකාරක සභාවේ සැලකිල්ල යොමු විය. 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්පාදනය කරන අවස්ථාව වන විට එවන් අයිතීන් ලෝක අවධානයට ලක්ව නොතිබුණි. එම නිසා එම අයිතීන් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයවීමේ මූලධර්ම නම් පරිච්ඡේදයක් ලෙස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ ඇතුළත් කිරීම එකල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සම්පාදනයේදී ප්‍රමාණවත් විය.

කෙසේ වෙතත් පසුගිය දශක දෙක තුළ, මානව හිමිකම් ක්ෂේත්‍රයෙහි ඇතිවූ ගෝලීය සංවර්ධනයන් පසුබිමෙහි දේශපාලන අයිතීන් සහ යහපත් ජීවිතයක් සඳහා අවශ්‍යවන ආර්ථික සම්පත් වෙත වන ප්‍රවේශය සහ නිදහස අතර ඇති නොසර්ගිත සබඳතාවය නොසලකා හැරිය නොහැකි ලෙස මතුවන්නට පටන් ගෙන ඇත.

මෙම තත්ත්වය එවැනි සම්පත් ලබානොදීම හේතුවෙන් අතීතයෙහි ප්‍රවණ්ඩකාරී ගැටුම් වෙත යොමුවූ අප රට වැනි රටක් සම්බන්ධයෙන් වඩාත් විශේෂයෙන් වැදගත් වේ. දකුණු අප්‍රිකාව, නැගෙනහිර ටිමෝරය, කෙන්යාව, නේපාලය සහ ලතින් අමෙරිකානු රටවල්වල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා තුළ පෙනෙන්නට තිබෙන ආකාරයට ලෝක ප්‍රවණතාවය වන්නේ එක අයිතිවාසිකම් මූලික අයිතිවාසිකම් ලෙස පිළිගැනීමයි. ශ්‍රී ලංකාවද නිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක සාක්ෂාත් කරගැනීම වෙනුවෙන් කැපවී සිටින අතර එය නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළ නිරූපනය කළ හැකිය. 2000 වසරේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා පනත් කෙටුම්පතෙහිදී 2009 වසරේ යෝජනාවන්හිදී මෙම අයිතීන් ඇතුළත්ව තිබුණි. එම නිසා ප්‍රගතිශීලී සහ අනාගතය පිළිබඳ දැක්මක් සහිත අයිතිවාසිකම් පනතක් සම්පාදනය කිරීමේදී නීති විෂයක සමාජ ආර්ථික අයිතීන් ඊට ඇතුළත් කිරීම ඉතා වැදගත් බව අනුකාරක සභාව තීරණය කරන ලදී.

අයිතිවාසිකම් යන්න හුදෙක් ඒ ආකාරයෙන්ම දැක්වීමටත් වඩා, අයිතිවාසිකම් යන්නෙහි විශේෂිත අදහස දැක්වීම අත්‍යවශ්‍ය වන හෙයින් පැහැදිලි භාවය පිළිබඳව සැලකිල්ලට ගෙන මෙම යෝජනාවන් කෙටුම්පත් ආකාරයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මූලික අයිතිවාසිකම් සහ නිදහස

පුද්ගලයාගේ නෛසර්ගික අයිතිය

- (1) සෑම තැනැත්තකුටම ජීවිතයට, ගරුත්වයට, සමානත්වයට, නිදහසට හා මිනිස් ශරීරයේ ආරක්ෂාවට අයිතිය තිබිය යුතුය.
- (2) සෑම තැනැත්තකුටම නීතිය ඉදිරියේ පුද්ගලයකු වශයෙන් පිළිගනු ලැබීමේ අයිතිය තිබිය යුතුය.
- (3) කිසිදු තැනැත්තකු අත්තනෝමතික ලෙස ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ජීවිතය අහිමි කිරීමට හෝ මරණීය දණ්ඩණයට භාජනය කරනු නොලැබිය යුතුය.

අත්අඩංගුවට ගනු ලැබූ, රඳවා ගනු ලැබූ හෝ මුදිත තැනැත්තන්ගේ අයිතිවාසිකම්

- (1) නීතියේ ස්ථාපිත කාර්යපටිපාටියට අනුව හැර කිසිදු තැනැත්තකු අත්අඩංගුවට ගැනීම, රඳවා තැබීම හෝ අන්‍යාකාරයකින් ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ශාරීරික නිදහස අහිමි කිරීම කරනු නොලැබිය යුතුය.
- (2) එසේ අත්අඩංගුවට ගනු ලැබූ, රඳවා තබනු ලැබූ හෝ සිය ශාරීරික නිදහස අහිමි කරනු ලැබූ සෑම තැනැත්තකුම මනුෂ්‍ය ශරීරයේ නෛසර්ගික ගරුත්වය නිසාම ගෞරවයෙන් යුතුව සලකනු ලැබිය යුතුය.
- (3) නීතිය විසින් අන්‍යාකාරයට විධිවිධාන සලස්වා ඇති විට හැර, නීතිය විසින් නියම කරනු ලැබ ඇති කාර්යපටිපාටියට අනුකූලව අත්අඩංගුවට ගෙන නිසි බලැති අධිකරණයක් ඉදිරියට පැමිණවීමට සලස්වන අධිකරණ නිලධාරියකු විසින් නිකුත් කරනු ලබන වරෙන්තුවක් මත හැර කිසිදු තැනැත්තකු අත්අඩංගුවට ගනු නොලැබිය යුතුය.
- (4) අත්අඩංගුවට ගනු ලබන සෑම තැනැත්තකුම ඔහු හෝ ඇය අත්අඩංගුවට ගනු ලබන කාරණය හා මෙම ව්‍යවස්ථා විධානයේ (5) හා (6) ඡේද යටතේ එම තැනැත්තාට ලැබෙන අයිතිවාසිකම් කවරේදැයි යන්න පිළිබඳව එම තැනැත්තාට අවබෝධ වෙතැයි පෙනී යන භාෂාවකින් දැනුවත් කරනු ලැබිය යුතුය.
- (5) අත්අඩංගුවට ගනු ලබන සෑම තැනැත්තකුටම ඔහුගේ හෝ ඇයගේ තේරීම අනුව කවර හෝ ඥාතියකු හෝ හිතවතකු සමඟ සන්නිවේදනය කිරීමේ අයිතිය තිබිය යුතු අතර එම තැනැත්තා ඉල්ලා සිටිය හොත් අදාළ ඥාතියා හෝ හිතවතා සමඟ සන්නිවේදනය කිරීමේ ක්‍රමයක් සලසා දෙනු ලැබිය යුතුය.
- (6) අත්අඩංගුවට ගනු ලබන සෑම තැනැත්තකුටම තමන්ගේ තේරීම අනුව නීතිඥයකු තෝරා ගැනීමට හා විටින් විට නීතිඥයා හමු වී උපදෙස් ලබා ගැනීමට අයිතිය තිබිය යුතුය. අත්අඩංගුවට ගනු ලැබූ තැනැත්තා සඵලදායී ලෙස නීතිඥයකු විසින් නියෝජනය කරනු ලැබීමේ හැකියාව ඇති කරනු පිණිස රාජ්‍යය හැකි සියලු සාධාරණ පහසුකම් සලස්වා දිය යුතුය.

- (7) අත්අඩංගුවට ගනු ලබන කිසිදු තැනැත්තකු අදාළ සිද්ධියේ සියලු පරිසිද්ධීන් අනුව සාධාරණ වන්නාවූ කාලයට වඩා දිගු කාලයක් අත්අඩංගුවේ රඳවා තැබීම හෝ සිරඅඩස්සියේ තැබීම කරනු නොලැබිය යුතු අතර, කවර තත්ත්වයකදී වුවද, අත්අඩංගුවට ගත් අවස්ථාවේ සිට නිසි බලැති අධිකරණයක විනිසුරුවරයකු ඉදිරියට පැමිණවීම දක්වා වූ ගමනට ගත වන කාලය හැර පැය 24 ක කාලයක් ඇතුළත අදාළ විනිසුරුවරයා ඉදිරියට පැමිණවිය යුතුය. එම විනිසුරුවරයා විසින් නීතිය මගින් ස්ථාපිත කාර්යපටිපාටියට අනුකූලව නිකුත් කරන ලද නියෝගය ප්‍රකාරව හැර එකී කාලපරිච්ඡේදය ඉක්මවා කිසිදු තැනැත්තකු සිරභාරයේ රඳවා තබනු නොලැබිය යුතුය.
- (8) නීතිය විසින් අන්‍යාකාරයට විධිවිධාන සලස්වා ඇතිනම් හැර, අත්අඩංගුවේ රඳවා තබනු හෝ සිරඅඩස්සියේ තබනු ලබන සෑම තැනැත්තකුටම ඇප මත හෝ ඇපබැඳුම්කරයක් අත්සන් කිරීම මත මුදාහරිනු ලැබීමේ අයිතිය ඇත. අදාළ ඇපයේ හෝ ඇපබැඳුම්කරයේ මුදල් අගය අදාළ සිද්ධියේ පරිසිද්ධීන් වෙත නිසි සැලකිල්ල යොමු කරමින් නියම කරනු ලැබිය යුතු අතර එය අධික මුදලක් නොවිය යුතුය.
- (9) වරදක් සිදු කළැයි සැක කරනු ලබන සෑම තැනැත්තකුටම වෝදනා හෝ අධිවෝදනා ඉදිරිපත් කිරීම හෝ අසාධාරණ ප්‍රමාදයකින් තොරව ඔහු හෝ ඇය මුදා හැරීම අදාළ සිද්ධියේ කරුණු හා පරිසිද්ධිද සැලකිල්ලට ගනිමින් කරනු ලැබිය යුතුය.
- (10) වරදක් සම්බන්ධයෙන් වෝදනා හෝ අධිවෝදනා කරනු ලැබූ සෑම තැනැත්තකුටම පුද්ගලිකවම හෝ තමන්ම තෝරා ගත් නීතිඥයකු මාර්ගයෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට හිමිකාරිත්වය තිබිය යුතු අතර විනිසුරු විසින් ඔහු හෝ ඇය ඒ සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කරනු ලැබිය යුතුය.
- (11) (අ) වරදක් සම්බන්ධයෙන් වෝදනා හෝ අධිවෝදනා කරනු ලැබූ සෑම තැනැත්තකුටම
- (i) අයුතු ප්‍රමාදයකින් තොරව,
  - (ii) නිසි බලැති අධිකරණයක් විසින්
  - (iii) සාධාරණ නඩු විභාගයකදී හා
  - (iv) මෙම ඡේදයේ (ආ) අනුඡේදයට යටත්ව ප්‍රසිද්ධ නඩුඇසීමකදී
- නඩුවිභාගයට භාජනය කරනු ලැබීමට හිමිකාරිත්වය ඇත.
- (ආ) ලිංගික කාරණා සම්බන්ධ නඩු කටයුතුවලදී හෝ බාලවයස්කාරයින්ගේ යහපත උදෙසා, එසේත් නොමැති නම් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක ජාතික ආරක්ෂාව හා මහජන ආරක්ෂාව සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා හෝ අදාළ අධිකරණ භූමිය ඇතුළත සාමය හා ආරක්ෂාව සඳහා එම නඩු කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය නොවන තැනැත්තන් අධිකරණයෙන් ඉවත් කිරීම අවශ්‍ය වෙතැයි යම් විනිසුරුවරයකු විසින්

සලකනු ලබන කවර හෝ අවස්ථාවක අදාළ විනිසුරුවරයාට සිය අභිමතය පරිදි ඔවුන් ඉවත් කළ හැකිය.

(12) (අ) වරදකරු යැයි අධිකරණය ඉදිරියේ ඔප්පු කරනු ලබන තෙක් සෑම තැනැත්තකුම නිර්දෝෂී ලෙස පූර්ව නිගමනය කරනු ලැබිය යුතුය.

(ආ) කවර නීතියක හෝ සඳහන් කිසිවක් මගින් යම් කරුණු ඔප්පු කිරීමේ වගකීම වූදිනයක මත පවරනු ලබන හේතුවෙන්ම, එකී නීතිය ඉහත (අ) අනුෂේදයට අනනුකූල යැයි තීන්දු කරනු නොලැබිය යුතුය.

(13) තමන්ටම එදිරිව සාක්ෂි හෝ කරුණු ඉදිරිපත් කරන ලෙස හෝ තමා වරදකරු යැයි පාපෝච්ඡාරණය කරන ලෙස කිසිදු තැනැත්තකුට බල කරනු නොලැබිය යුත්තේය.

(14) යම් ක්‍රියාවක් හෝ පැහැර හැරීමක් සිදු කළ කවර තැනැත්තකු වුවද එය සිදු කරන ලද අවස්ථාවේදී එම ක්‍රියාව හෝ පැහැර හැරීම මගින් සංස්ථාපනය කරනු නොලැබූ වරදක් සම්බන්ධයෙන් වැරදිකරු කරනු නොලැබිය යුතු වන අතර, යම් වරදක් සිදු කරන ලද අවස්ථාවේදී බලාත්මකව පැවති දඬුවමට වඩා වැඩි හෝ වඩා බරපතල දඬුවමක් නියම කරනු නොලැබිය යුතුය.

අදාළ වරද සිදු කරන ලද අවස්ථාවේදී එම වරදට නියම කරනු ලැබ තිබූ උපරිම දඬුවම ඉක්මවා නොයන අවම දඬුවමක් අදාළ වරද සඳහා පැනවිය යුතු යැයි නියම කිරීම මෙම ව්‍යවස්ථා විධානය උල්ලංඝනයක් කිරීමක් නොවිය යුතුය.

යම් ක්‍රියාවක් හෝ නොකර හැරීමක් සිදු වූ අවස්ථාවේ දී එය ජාතීන්ගේ ප්‍රජාවේ පිළිගත් පොදු නෛතික මූලධර්ම අනුව සාපරාධී ක්‍රියාවක් හෝ නොකර හැරීමක් වූ විට, ඒ ක්‍රියාව හෝ නොකර හැරීම සම්බන්ධයෙන් කවර වූ හෝ තැනැත්තකු නඩු විභාගයට භාජනය කොට දඬුවම් කිරීමට මේ ව්‍යවස්ථා විධානයේ ඇතුළත් කිසිවකින් අගතියක් නොවිය යුතුය.

(15) නිසි බලැති අධිකරණයක් මගින් නීතිය අනුකූලව යම් වරදක් සම්බන්ධයෙන් දඬුවමට ලක් කොට හෝ නිදොස් කොට නිදහස් කර ඇති කර ඇති කිසිදු තැනැත්තකු අභියාචනා හෝ ප්‍රතිශෝධන අධිකරණ පාත්‍රතාව ක්‍රියාවේ යොදවනු අධිකරණයක නියෝගය මත හැර එම වරදම සම්බන්ධයෙන් නඩු පවරනු ලැබීමට යටත් නොවිය යුතුය.

(16) (අ) නිසි බලැති අධිකරණයක නියෝගයක් මගින් හා නීතිය මගින් ස්ථාපිත කාර්යපටිපාටියට අනුකූලව හැර බන්ධනාගාරගත කිරීමකින් දඬුවම් කරනු නොලැබිය යුතුය.

(ආ) (i) පරිසිද්ධි සලකා බලන කල අසාධාරණ නොවන්නේ නම්, විමර්ශනය හෝ නඩු විභාගය සිදු කිරීමට නියමිතව තිබියදී;

(ii) ආගමන හා විගමන පනතේ හෝ එකී පනත වෙනුවට ආදේශ කිරීම සඳහා පනවනු ලබන වෙනත් නීතියක විධිවිධාන යටතේ

කරනු ලබන ඉවත් කිරීමේ නියෝගයක හෝ රටින් පිට කිරීමේ නියෝගයක හේතුවෙන්;

යම් තැනැත්තකු සිරභාරයට ගැනීම, අත්අඩංගුවේ තබා ගැනීම, රඳවා ගැනීම හෝ අන්‍යාකාරයකින් එම තැනැත්තාගේ ශාරීරික නිදහස අහිමි කිරීම මෙම ව්‍යවස්ථා විධානයේ විධිවිධාන කඩකිරීමක් නොවිය යුතුය.

(17) (අ) මෙම ව්‍යවස්ථා විධානයේ (2) ඡේදය, (10) ඡේදය, (11) ඡේදයේ (අ) අනුඡේදයේ අංක (ii) හා (iii), (14) ඡේදය, (15) ඡේදය සහ (16) ඡේදය මගින් ප්‍රකාශ කර පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් මත කිසිදු සීමාකිරීමක් නොකළ යුතුය.

(ආ) ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක ජාතික ආරක්ෂාව හා නීතිය හා සාමය⁴ සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා හෝ අන්‍යායන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා නිදහස් හිමිකම් කෙරෙහි නිසි පිළිගැනීම හා ගරු කිරීම සුරක්ෂිත කිරීමේ කාර්යය සඳහා අවශ්‍ය වන බවට නීතිය විසින් නියම කරනු ලැබ ඇති සීමා කිරීම් හැර මෙම ව්‍යවස්ථා විධානයේ (1), (3), (4), (5), (6), (7), (8) හා (9) ඡේද, (11) ඡේදයේ (අ) අනුඡේදයේ අංක (i) හා (iv), සහ (12) හා (13) ඡේද මගින් ප්‍රකාශ කර පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් මත කිසිදු සීමාකිරීමක් නොකළ යුතුය.

බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කරවීමෙන් මිදී සිටීමේ නිදහස ⁵

(1) කිසිදු පුද්ගලයෙකු බලහත්කාරයෙන් අතුරුදහන් කිරීමකට ලක් නොකළ යුත්තේය.

(2) යුධ තත්ත්වයක් හෝ යුධ තර්ජනයක් හෝ අභ්‍යන්තර දේශපාලන අස්ථාවරභාවයක් හෝ වෙන ඕනෑම පොදු හදිසි තත්ත්වයක් ඇතුළත්වන කුමන හෝ තත්ත්වයක් බලහත්කාරයෙන් කරන අතුරුදහන් කරවීමකට සාධාරණ හේතුවක් ලෙස නොදැක්විය යුත්තේය.

වද බන්ධන වලට ලක් නොවී සිටීමේ නිදහස ⁶

(1) කිසිම තැනැත්තකු වධ හිංසා වලට හෝ කාර, අමානුෂික හෝ අවමන්සහගත සැලකිල්ලකට නැතහොත් දඬුවමකට යටත් නොකළ යුත්තේය.

⁴ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරවින්ද කුමාර් සහ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

⁵ මෙම විධිවිධානය අනවශ්‍ය බවක් සැලකූ ගරු වාසුදේව නානායක්කාර මහතා එය අනුමත නොකළේය.

⁶ මෙම විධිවිධානය අනවශ්‍ය බවක් සැලකූ ගරු වාසුදේව නානායක්කාර මහතා එය අනුමත නොකළේය.

(2) මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් ප්‍රකාශයට පත්කොට පිළිගන්නා ලද මූලික අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් සීමාවන් පැනවීම නොකළ යුත්තේය.

පුද්ගල ආරක්ෂාව

(1) කිසිම පුද්ගලයෙකුගේ ශාරීරික සම්පූර්ණත්වය අත්තනෝමතිකව අහිමි නොකළ යුත්තේය.

(2) යම් කිසි පුද්ගලයෙකු විසින් දැනුම් දුන් අනුමැතිය රහිතව යම් කිසි පුද්ගලයෙකු වෛද්‍ය හෝ විද්‍යාත්මක පරීක්ෂණයකට භාජනය නොකළ යුත්තේය.

සමානාත්මතාවට සහ වෙන් කොට නොසැලකීමේ නිදහසට ඇති අයිතිය

(1) සියළුම පුද්ගලයන් නීතිය ඉදිරියේ සමාන වන අතර නීතිය ඉදිරියේ සමාන ආරක්ෂාව ලැබීමේ අයිතියද ඇත්තේය.

(2) පවුල, දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ සහ සංස්කෘතික ජීවිතය යන සියළුම ක්ෂේත්‍ර වල කාන්තාවන් සහ පිරිමින්ට සමාන අයිතිවාසිකම් සහ යුතුකම් ඇත්තේය.⁷

(3) (අ) වර්ගය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය, ලිංගිකත්වය, ලිංගික අනුස්ථාපනය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය අන්‍යෝන්‍යතාව, මාතෘත්වය, විවාහක තත්ත්වය, මව්පිය තත්ත්වය, කුලය, වාර්ගික හෝ සාමාජීය මූලාරම්භය, වයස, ආබාධිත තත්ත්වය, ආගම, භාද්‍ය සාක්ෂිය හෝ විශ්වාස, දේශපාලනික හෝ අනෙකුත් මතවාද, සංස්කෘතිය, භාෂාව, උපන් ස්ථානය හෝ වාසය කරන ස්ථානය අනුව කිසිම පුරවැසියෙකු/ පුද්ගලයෙකු අත්තනෝමතිකව වෙන් කොට සැලකීමකට ලක් නොකළ යුත්තේය.

පුරවැසියන් සහ පුරවැසියන් නොවන අය අතර වෙන් කොට සැලකීම අත්තනෝමතිකව සිදු කරන්නේ නම් මිස, එවන් වෙන්කොට සැලකීම් වැළැක්වීමට මෙම ඡේදයේ කිසිවක් අඩංගු නොවේ.

(ආ) රජයේ රැකියාවල නියැලීම සඳහා සෑම පුරවැසියෙකුටම සමාන අයිතියක් තිබිය යුතුය.

(ඇ) එසේ වුවද රාජ්‍ය සේවයේ, පළාත් රාජ්‍ය සේවයේ, පළාත් පාලන සේවයේ හෝ රාජ්‍ය සංස්ථාවක යම් සේවා නියුක්තියක හෝ ධුරයක කාර්ය ඉටු කිරීම සඳහා යම් තැනැත්තෙකු යම් භාෂාවක් පිළිබඳව යම් ප්‍රමාණවත් දැනීමක් ඇතිව සිටීම සාධාරණ අවශ්‍ය වන අවස්ථාවක ඒ සේවා නියුක්තිය හෝ ධුරය සඳහා සුදුසුකමක් වශයෙන් ඒ භාෂාව

---

⁷ මුස්ලිම් දේපළ නීතිය යටතේ පාලනය වන පුද්ගලයින්ගේ අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් මෙම විධිවිධානය බලපාන අන්දම පැහැදිලි කරන මෙන් ගරු එච්.එච්.එම්.සල්මාන් මහතා ඉල්ලා සිටියේය.

පිළිබඳව එසේ ප්‍රමාණවත් දැනීමක් සාධාරණ කාලයක් තුළ ලබා ගත යුතු යයි එවැනි තැනැත්තෙකුට නියම කිරීම නීත්‍යානුකූල වන්නේය.

(ඇ) එසේම තවදුරටත්, එවැනි යම් සේවා නියුක්තියක හෝ ධුරයක හෝ කිසිදු කර්තව්‍යක් යම් භාෂාවක් පිළිබඳ දැනීම ඇත්තේනම් මිස ඉටු කළ නොහැකි වන අවස්ථාවලදී, ඒ සේවා නියුක්තියට හෝ ධුරයට හෝ ඇතුළත් කර ගැනීමේ සුදුසුකමක් වශයෙන් යම් තැනැත්තෙකුට ඒ භාෂාව පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් දැනීමක් තිබිය යුතු යැයි නියම කිරීම නීත්‍යානුකූල වන්නේය.

(4) මෙම ව්‍යවස්ථාවේ 2 (අ) ඡේදයේ (අ) උපඡේදයේ සඳහන් වන කාරණා වලට පදනම්වන කිසිම හේතුවක් මත වෙළෙඳසැල්වලට, පොදු හෝජනාගාර වලට, අපානශාලාවලට, පොදු විනෝදස්ථාන වලට හෝ තමාගේ ආගමට අයත් පොදු පූජනීය ස්ථානවලට ඇතුළුවීම සම්බන්ධයෙන් යම් අශක්ෂ්‍යතාවකට, බැඳීමකට, සීමාකිරීමකට නැතහොත් කොන්දේසියකට කිසිම තැනැත්තෙක් අත්තනෝමතිකව යටත් නොවන්නේය.

(5) තම වර්ගය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය, ලිංගිකත්වය, මානසික හෝ ශාරීරික අශක්ෂ්‍යතාව හෝ යුද්ධයෙන් සහ ගැටුම් වලින් පීඩාවට පත්වීම හෝ ඓතිහාසික වශයෙන් කොන් වීමකට ලක්වීම නිසා අවාසිසහගත හෝ වරප්‍රසාද අහිමි වූවන් බවට පත්වූ පිරිස් ඇතුළු අවාසිසහගත හෝ වරප්‍රසාද අහිමි තනි පුද්ගලයන් හෝ කණ්ඩායම් වලට ආරක්ෂාව සහ අභිවර්ධනය ඇති කිරීම හෝ ප්‍රමාණවත් සමානාත්මතාවක් තහවුරු කිරීම සඳහා නීතියෙන් හෝ අනු නීතිවලින් හෝ විධායක ක්‍රියා මාර්ගයෙන් හෝ අවශ්‍ය විශේෂ විධිවිධාන සැලැස්වීම මේ ව්‍යවස්ථාවෙන් කිසිසේත් අවහිර නොවන්නේය.

(6) ජාතික ආරක්ෂාව, නීතිය හා සාමය⁸ හෝ මහජන සෞඛ්‍ය ආරක්ෂා කිරීම, අන් අයගේ අයිතිවාසිකම් වලට සහ නිදහසට නිසි පිළිගැනීම සහ ගෞරවය සුරක්ෂිත කිරීම ආදී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍ය කාරණා හැරුණ කොට මෙම ව්‍යවස්ථාව මඟින් ප්‍රකාශයට පත් කොට පිළිගැනීමට ලක් කර ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සීමාවක් පැනවිය නොහැක්කේය.

සිතීමේ, හෘද්‍ය සාක්ෂියේ සහ ආගමික නිදහස

(1) සෑම තැනැත්තෙකුටම තමන් අභිමත ආගමක් ඇදහීමේ හෝ වැළඳ ගැනීමේ නිදහස ද ලබ්ධියක් හෝ විශ්වාසයක් දැරීමේ හෝ පිළිගැනීමේ නිදහස ද ඇතුළුව සිතීමේ නිදහසට, හෘද්‍ය සාක්ෂියේ නිදහසට සහ ආගමික නිදහසට හිමිකම් ඇත්තේය.

⁸ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරචන්ද්‍ර කුමාර් සහ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

(2) මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් පිළිගැනීමට ලක්කර ඇති සහ ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සීමාවක් පැනවිය නොහැක්කේය.

ප්‍රදේශයේ ආගම ඇදහීමේ නිදහස

- (1) සෑම පුද්ගලයෙකුටම තනිව හෝ අන් අය සමඟ සාමූහිකව හෝ, පොදුවේ හෝ පෞද්ගලිකව හෝ එම පුද්ගලයාගේ ආගම හෝ විශ්වාසය වන්දනාමාන කිරීමේ, ඇදහීමේ, ව්‍යවහාරයේ, ප්‍රචාරණයේ සහ ඉගැන්වීමේ නිදහස සෑම පුද්ගලයෙකුටම/ පුරවැසියෙකුටම හිමි වන්නේය.
- (2) කිසිදු පුද්ගලයෙකුට තමන්ගේ කැමැත්ත පරිදි ආගමක් හෝ විශ්වාසයක් තබාගැනීමට හෝ තෝරාගැනීමට ඇති අයිතියට හානි කරන ආකාරයේ බලහත්කාරකමකට කිසිදු පුද්ගලයෙකු භාජනය නොකළ යුතුය.
- (3) ජාතික ආරක්ෂාව, නීතිය හා සාමය⁹ හෝ මෙම ව්‍යවස්ථාවේ (2) ඡේදයේ ප්‍රකාශයට පත් කර ඇති නිදහස ඇතුළුව අන් අයගේ අයිතිවාසිකම් වලට සහ නිදහසට නිසි පිළිගැනීම සහ ගෞරවය සුරක්ෂිත කිරීම ආදී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍ය කාරණා හැරුණ කොට මෙම ව්‍යවස්ථාවේ (1) පරිච්ඡේදය මගින් ප්‍රකාශයට පත් කොට පිළිගැනීමට ලක් කර ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සීමාවක් පැනවිය නොහැක්කේය.

මත දැරීමට ඇති නිදහස

- (1) බාධාවකින් තොරව මත දැරීමට සෑම පුද්ගලයෙකුටම අයිති තිබිය යුතුය.
- (2) මෙම වගන්තියේ (1) වන පරිච්ඡේදය මගින් ප්‍රකාශ කොට සහ පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් මත කිසිදු සීමාවක් නොපැනවිය යුතුය.

සංස්කෘතිය භුක්ති විඳීමට හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ භාෂාව භාවිත කිරීමට ඇති අයිතිය.

- (1) සෑම පුද්ගලයෙකුටම/පුරවැසියෙකුටම තනිව හෝ අන් අය සමඟ එක්ව එම පුද්ගලයාගේ/පුරවැසියාගේ සංස්කෘතිය භුක්ති විඳීමට හා ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ එම පුද්ගලයා/පුරවැසියා කැමති භාෂාව භාවිත කිරීමට හිමිකම් ඇත්තේය.
- (2) යම් සංස්කෘතික හෝ භාෂාමය ප්‍රජාවකට අයත් පුද්ගලයින් හට එම ප්‍රජාවේ අනෙකුත් සාමාජිකයන් හා එක්ව තම සංස්කෘතිය භුක්ති විඳීමට හෝ භාෂාව භාවිත කිරීමට ඇති අයිතිය අහිමි නොකළ යුතුය.

⁹ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරචන්ද්‍ර කුමාර් සහ ගරු එම්.එම්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

(3) නීතිය හා සාමය¹⁰, ජාතික හෝ ආගමික සහයෝගීතාව ආරක්ෂා කිරීම, මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාරය ආරක්ෂා කිරීම, පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම හෝ අන්‍යයන්ගේ අයිතිවාසිකම්වලට හා නන් වැදෑරුම් නිදහසට ගරු කිරීම සහ ඒවාට නිසි පිළිගැනීම ලබා දීම සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍ය වන බවට නීතිය මඟින් නියම කොට ඇති සීමාවන් හැර මෙම වගන්තිය මඟින් පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් භුක්තිවිඳීම මත කිසිදු සමාවක් නොපැනවිය යුතුය.

ප්‍රකාශනයේ සහ තොරතුරු දැනගැනීමේ නිදහස ඇතුළු කථනයේ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස.

(1) සියලු පුද්ගලයන්/පුරවැසියන් හට ප්‍රකාශනයේ නිදහස ඇතුළු කථනයේ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහසට හිමිකම් ඇති අතර වාචිකව, ලිඛිතව, මුද්‍රිත ආකාරයෙන්, කලාව ලෙසින් හෝ පුවත්පත් හෝ වෙනත් මාධ්‍ය නිදහස, නිර්මාණාත්මක කලාවට ඇති නිදහස, ශ්‍රාස්ත්‍රීය නිදහස හෝ විද්‍යාත්මක පර්යේෂණයට ඇති නිදහස ආදී ඕනෑම ආකාරයකින් මත ප්‍රකාශ කිරීමට, තොරතුරු දැනගැනීමට, ලබා ගැනීමට හෝ බෙදා හැරීමට ඇති නිදහස මෙම අයිතියට ඇතුළත් විය යුතුය.

(2) (1) වන උප වගන්තියේ දක්වා ඇති අයිතිය;

(අ) යුධ ප්‍රචාරක කටයුතු

(ආ) ප්‍රවණ්ඩත්වයට ආධාර අනුබල ලබාදීම

(ඇ) ප්‍රවණ්ඩත්වයට ආධාර අනුබල ලබාදෙන අන්දමේ ජාතික වාර්ගික, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය මත පදනම් වූ හෝ ආගමික වෛරය ඇති කරවන අන්දමින් කටයුතු කිරීමට අදාළ නොවේ.

(3) ජාතික ආරක්ෂාව, නීතිය හා සාමය¹¹ ආරක්ෂා කිරීම, මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාරය, වාර්ගික හා ආගමික සහයෝගීතාව ආරක්ෂා කිරීම හෝ පාර්ලිමේන්තු වරප්‍රසාද, අධිකරණයට අපහාස කිරීම, අපහාසයට හෝ වරදකට පෙලඹවීම සම්බන්ධයෙන් හෝ අන්‍යයන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා නන් වැදෑරුම් නිදහස සඳහා ඇති ගෞරවය ආරක්ෂා කිරීම හා ඊට නිසි පිළිගැනීම ලබා දීමේ අවශ්‍යතාව සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍ය යැයි නීතිය මඟින් නියම කොට ඇති සීමාවන් හැර මෙම වගන්තිය මඟින් ප්‍රකාශ කොට හා පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් මත කිසිදු සීමාවක් නොපැනවිය යුතුය.

¹⁰ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරචන්ද කුමාර් සහ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

¹¹ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරචන්ද කුමාර් සහ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

තොරතුරු වෙත ප්‍රවේශය සඳහා ඇති අයිතිය.

- (1) (අ) රාජ්‍යය, අමාත්‍යාංශයක් හෝ වෙනත් රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවක් හෝ නීතිය මඟින් හෝ නීතිය යටතේ ස්ථාපිත කොට හෝ නිර්මාණය කොට ඇති ඕනෑම ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනයක්;
- (ආ) පළාතක අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අමාත්‍යවරයකුගේ අමාත්‍යාංශයක් හෝ දෙපාර්තමේන්තුවක් හෝ පළාත් සභාවක ප්‍රඥප්තියක් මඟින් ස්ථාපිත කොට හෝ නිර්මාණය කොට ඇති ඕනෑම ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනයක්;
- (ඇ) ඕනෑම පළාත් පාලන ආයතනයක්; හා
- (ඈ) මෙම ඡේදයේ (අ), (ආ) හෝ (ඇ) උප ඡේදයන්හි සඳහන් ඕනෑම ආයතනයකට අදාළ එවන් තොරතුරු සන්තකයේ ඇති ඕනෑම පුද්ගලයකු.

සතුව පවතින පුරවැසියෙකුගේ අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීමට හා ආරක්ෂා කිරීමට අවශ්‍ය වන්නා වූ තොරතුරු ආදී නීතිය මඟින් නියම කොට ඇති ඕනෑම තොරතුරක් වෙත ප්‍රවේශවීමට සෑම පුරවැසියෙකුටම අයිතිය ඇත්තේය.

- (2) ජාතික ආරක්ෂාව, භෞමික අඛණ්ඩතාව හෝ මහජන ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම, කැලඹීම් හෝ අපරාධ වැළැක්වීම, සෞඛ්‍ය හෝ සදාචාරය සහ අන්‍යයන්ගේ කීර්තිය හෝ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම, ජාතික ආර්ථිකය හා පෞද්ගලිකත්වය ආරක්ෂා කිරීම සහ අධිකරණයට අපහාස කිරීම වැළැක්වීම, පාර්ලිමේන්තු වරප්‍රසාද ආරක්ෂා කිරීම, රහස්‍යගත ලෙස සන්නිවේදනය කරනු ලබන තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීම වැළැක්වීම හෝ අධිකරණයේ බලාධිකාරය සහ අපක්ෂපාතිභාවය පවත්වාගෙන යාම පිණිස ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍ය යැයි නීතිය මඟින් නියම කොට ඇති සීමාවන් හැර මෙම වගන්තිය මඟින් ප්‍රකාශ කොට හා පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් මත කිසිදු සීමාවක් නොපැනවිය යුතුය.
- (3) මෙම වගන්තියේ ‘පුරවැසියා’ යන්නට සංස්ථාගත කරන ලද හෝ නොකරන ලද සංවිධානයක් (එහි සාමාජික සංඛ්‍යාවෙන් හතරෙන් තුනකට නොඅඩු සංඛ්‍යාවක් පුරවැසියන් වන්නේ නම්) ද ඇතුළත් වේ.

සාමකාමීව රැස්වීමේ නිදහස

- (1) සෑම පුද්ගලයකුටම/පුරවැසියකුටම සාමකාමීව රැස්වීමේ නිදහසට හිමිකම් ඇත්තේය.
- (2) ජාතික ආරක්ෂාව, නීතිය හා සාමය¹², වාර්ගික හෝ ආගමික සහයෝගීතාව ආරක්ෂා කිරීම, මහජන සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කිරීම හෝ අන්‍යයන්ගේ

---

¹² “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරචන්ද්‍ර කුමාර් සහ ගරු එම්.එම්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

අයිතිවාසිකම් හා පස්වැදෑරුම් නිදහස ආරක්ෂා කිරීමට හා ඒවාට නිසි ගෞරවය ලබාදීමේ අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍ය යැයි නීතිය මගින් නියම කොට ඇති සීමාවන් මිස මෙම වගන්තිය මගින් ප්‍රකාශ කොට හා පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීම මත කිසිදු සීමාවක් නොපැනවිය යුතුය.

සමාගමයේ නිදහස

- (1) සෑම පුද්ගලයකුටම/පුරවැසියකුටම සමාගමයේ නිදහසට හිමිකම් ඇත්තේය.
- (2) ජාතික ආරක්ෂාව, නීතිය හා සාමය ¹³, වාර්ගික හෝ ආගමික සහයෝගීතාව හා ජාතික ආර්ථිකය ආරක්ෂා කිරීම, මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාරය ආරක්ෂා කිරීම හෝ අන්‍යයන්ගේ අයිතිවාසිකම් හා පස්වැදෑරුම් නිදහස ආරක්ෂා කිරීම හා ඒවාට නිසි ගෞරවය ලබාදීමේ අවශ්‍යතාව වෙනුවෙන් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍යයැයි නීතිය මගින් නියම කොට ඇති සීමාවන් මිස මෙම වගන්තිය මගින් ප්‍රකාශ කොට හා පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් භුක්ති විඳීම මත කිසිදු සීමාවක් නොපැනවිය යුතුය.

යාම රීමේ නිදහස

- (1) ජනරජය තුළ නීත්‍යානුකූලව පදිංචිව සිටින සෑම තැනැත්තෙකුටම/ පුරවැසියකුටම ජනරජය තුළ යාම රීමේ නිදහසට සහ ජනරජය තුළ එම තැනැත්තා අභිමත ස්ථානයක වාසය කිරීමේ නිදහසට හිමිකම් ඇත්තේය.
- (2) නීතිය ප්‍රකාරව රඳවාගනු ලැබ ඇත්තේ නම් හැර, ජනරජයෙන් බැහැරව යාමට සෑම තැනැත්තෙකුටම නිදහස ඇත.
- (3) ජාතික ආරක්ෂාව හෝ නීතිය හා සාමය¹⁴ හෝ ජාතික ආර්ථිකය හෝ මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාරය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා හෝ අන්‍යයන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ නන්වැදෑරුම් නිදහස පිණිස නිසි පිළිගැනීම සහ නිසි ගෞරවය ලබාගැනීමේ කාර්යය සඳහා හෝ ජනරජයෙන් පුද්ගලයන් උදර්පණය කිරීම සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍යයැයි නීතියෙන් නියම කරනු ලැබිය හැකි යම් සීමාකිරීම් හැරුණු විට මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් ප්‍රකාශයට පත්කොට පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී කිසිදු සීමාකිරීමක් නොපැනවිය යුතුය.
- (4) සෑම පුරවැසියකුටම ශ්‍රී ලංකාවට පෙරළා පැමිණීමේ නිදහසට හිමිකම් ඇත්තේය.
- (5) මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් ප්‍රකාශ කොට පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී කිසිදු සීමාකිරීමක් නොපැනවිය යුතුය.

---

¹³ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරචන්ද්‍ර කුමාර් සහ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

¹⁴ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරචන්ද්‍ර කුමාර් සහ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

යම් නීත්‍යානුකූල රැකියාවක, වෘත්තීයක, කර්මාන්තයක, වෙළඳ ව්‍යාපාරයක හෝ ව්‍යවසායක නියුක්ත වීමේ නිදහස

- (1) සෑම පුරවැසියකුටම එකලාව හෝ අන අය හා සමග යම් නීත්‍යානුකූල රැකියාවක, වෘත්තීයක, කර්මාන්තයක, වෙළඳ ව්‍යාපාරයක හෝ ව්‍යවසායක නියුක්ත වීමේ නිදහසට හිමිකම ඇත්තේය.
- (2) ශ්‍රී ලංකාව තුළ හෝ ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරව මෙම ව්‍යවස්ථාවේ (1) පරිච්ඡේදයේ ප්‍රකාශිත අයිතිවාසිකම භුක්ති විඳීමට සෑම පුරවැසියකුටම හිමිකම ඇත්තේය.
- (3) ජාතික ආර්ථිකය, ජාතික ආරක්ෂාව, නීතිය හා සාමය¹⁵ ආරක්ෂා කිරීම, මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාරය ආරක්ෂා කිරීම, පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම පිණිස හෝ අන්‍යයන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ නන් වැදෑරුම් නිදහස නිසි පරිදි පිළිගන්නා බවට සහ ඊට නිසි පරිදි ගරු කරන බවට වග බලා ගැනීම පිණිස ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍යයැයි නීතියෙන් නියම කරනු ලැබිය හැකි යම් සීමාකිරීම් හැරුණු විට මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් ප්‍රකාශයට පත්කොට පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී හෝ
  - (අ) යම් වෘත්තීයක යෙදී සිටීමට හෝ යම් රැකියාවක්, කර්මාන්තයක්, වෙළෙඳ ව්‍යාපාරයක් හෝ ව්‍යවසායක් පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය වෘත්තීය, කාර්මික, අධ්‍යාපනික, මූල්‍ය සහ වෙනත් සුදුසුකම් සම්බන්ධයෙන් සහ එම මූලික අයිතිවාසිකමට හිමිකම් ලබන තැනැත්තන්ට බලපත්‍ර දීම සහ ඒ තැනැත්තන් විෂයයෙහි විනය පාලනය සම්බන්ධයෙන්; සහ
  - (ආ) රජය විසින් හෝ රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනයක් විසින් හෝ රාජ්‍ය සංස්ථාවක් විසින් හෝ යම් කර්මාන්තයක්, වෙළෙඳ ව්‍යාපාරයක්, කාර්මික ව්‍යාපාරයක්, සේවාවක්, හෝ ව්‍යවසායක් පුරවැසි සහභාගිත්වය ඇති හෝ අන්‍යාකාරයකින් හෝ පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සීමාකිරීමක් නොපැනවිය යුතුය.

කම්කරු අයිතිවාසිකම්

- (1) විශේෂයෙන්ම, කිසිදු ආකාරයක වෙනසකින් තොරව සමාන වටිනාකමක් සහිත වැඩ සඳහා සාධාරණ වේතන සහ සමාන පාරිශ්‍රමික සපයන;
- (2) ආරක්ෂිත සහ සෞඛ්‍ය සම්පන්න සේවා තත්වයන්;
- (3) ජ්‍යෙෂ්ඨත්වය සහ අදාළ අවස්ථාවන්හිදී පළපුරුද්ද ඇතුළුව නිපුණතාව සහ යෝග්‍ය සුදුසුකම් හැර වෙනත් කිසිදු ප්‍රතිෂ්ඨාවකට නොයටත්ව රැකියාවේදී

---

¹⁵ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරචන්ද්‍ර කුමාර් සහ ගරු එම්.එම්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

යෝග්‍ය ඊළඟ මට්ටමට උසස් කරනු ලැබීමට සෑම අයෙකුටම සමාන අවස්ථා; සහ

- (4) විවේකය, නිදහස් කාලය සහ සේවා කාලයේ සාධාරණ සීමාකිරීම් සහ වැටුප් සහිත වාරික නිවාඩු

සහතික කරන්නා වූ සාධාරණ සහ සතුටුදායක සේවා තත්වයන් භුක්ති විඳීමට සෑම පුරවැසියකුටම හිමිකම ඇත්තේය.

වෘත්තීය සමිති අයිතිවාසිකම්

- (1) තමන් කැමැති වෘත්තීය සමිතියක් පිහිටුවීමේ සහ ඊට සම්බන්ධවීමේ නිදහස සෑම තැනැත්තකුටම/ පුරවැසියකුටම ඇති අතර අනවශ්‍ය බාධාවකින් තොරව එම වෘත්තීය සමිතිවලට ක්‍රියාත්මක වීමට හිමිකම ඇත්තේය.
- (2) නීතියට අනුකූලව අයිතිවාසිකම ක්‍රියාත්මක කරන්නේ නම්, වැඩ වර්ජන ඇතුළුව වෘත්තීය සමිති ක්‍රියාකාරකම්වලට සහභාගිවීමට සෑම තැනැත්තකුටම/ පුරවැසියකුටම හිමිකම ඇත්තේය.
- (3) ජාතික ආරක්ෂාව, මහජන සාමය, වාර්ගික හෝ ආගමික සහජීවනය ආරක්ෂා කිරීම හෝ අන්‍යයන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ නන් වැදෑරුම් නිදහස නිසි පරිදි පිළිගන්නා බවට සහ ඊට නිසි පරිදි ගරු කරන බවට වග බලා ගැනීම පිණිස ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍යයැයි නීතියෙන් නියම කරනු ලැබිය හැකි යම් සීමාකිරීම් හැරුණු විට මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් ප්‍රකාශයට පත්කොට පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී සීමාකිරීම් නොපැනවිය යුතුය.

සුරාකෑමෙන් නිදහස

- (1) කිසිදු තැනැත්තකු පුද්ගල ජාවාරමට, වහල්භාවයට හෝ බලහත්කාර ශ්‍රමයට ලක් නොකළ යුතුය.
- (2) මෙම වගන්තියේ (1) වන ඡේදයේ යොදා ඇති පරිදි බලහත්කාර ශ්‍රමය යන්නට, ශක්නුවත් අධිකරණ බලය සහිත අධිකරණයක දඬුවමකට අනුගාමීව සිදුකරන වැඩ හෝ සාමාන්‍ය ප්‍රජා බැඳීමිචල කොටසක් වන්නා වූ කිසියම් කාර්යයක් හෝ සේවාවක් අයත් නොවේ.

පුද්ගලිකත්වය සඳහා අයිතිය

- (1) සෑම පුද්ගලයකුටම;
  - (අ) පවුල් ජීවිතය සම්බන්ධයෙන් කෙරෙන අත්තනෝමතික මැදිහත්වීම් හෝ නිවසේ අනුල්ලංඝනීත්වයෙන් ආරක්ෂා කරනු ලැබීමේ;
  - (ආ) ශක්නුවත් අධිකරණයක් විසින් නිකුත් කරනු ලැබූ නියෝගයක් යටතේ හැර පුද්ගලයාගේ නිවස හෝ දේපල සෝදිසි කරනු නොලැබ සිටීමේ හෝ පුද්ගලයා සන්තක දෑ අත් අඩංගුවට ගත් නොලැබීමේ;

(ඇ) පුද්ගලයාගේ ලිපි හුවමාරු සහ සන්නිවේදනයන්හි පුද්ගලිකත්වය උල්ලංඝනය කරනු නොලැබීමේ

අයිතිවාසිකම ඇත්තේය.

(2) ජාතික ආරක්ෂාව හෝ නීතිය හා සාමය¹⁶ හෝ ජාතික ආර්ථිකය හෝ මහජන සෞඛ්‍යය හෝ සදාචාරය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා හෝ අන්‍යයන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ නන්වැදෑරුම් නිදහස පිණිස නිසි පිළිගැනීම සහ නිසි ගෞරවය ලබාගැනීමේ කාර්යය පිණිස හෝ ශක්තුවත් අධිකරණයක තීන්දුවක් බලාත්මක කිරීම පිණිස ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයකට අවශ්‍යයැයි නීතියෙන් නියම කරනු ලැබිය හැකි යම් සීමාකිරීම් හැරුණු විට මෙම ව්‍යවස්ථාව මගින් ප්‍රකාශයට පත්කොට පිළිගෙන ඇති අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී කිසිදු සීමාකිරීමක් නොපැනවිය යුතුය.

පවුල් අයිතිවාසිකම්

(1) විවාහ වීමට සුදුසු වයසේ පසුවන සෑම තැනැත්තෙකුටම විවාහ වී පවුලක් ගොඩනඟා ගැනීමට අයිතිය තිබිය යුත්තේය. පවුල තුළ කළත්‍රයන්ගේ අයිතිවාසිකම් සමාන විය යුතුය.

(2) විවාහ අපේක්ෂිත කළත්‍රයන්ගේ නිදහස් හා පූර්ණ කැමැත්තෙන් තොරව කිසිදු විවාහයක් සිදු නොවිය යුත්තේය.¹⁷

දේපළ හිමිකම දැරීමේ අයිතිය

(1) පරිසරය සහ ප්‍රජාවේ අයිතිවාසිකම් සංරක්ෂණය කිරීමට හා ආරක්ෂා කිරීමට යටත්ව, එකලාව හෝ අන් අය සමඟදේපළ හිමිකම දැරීමට සෑම පුරවැසියෙකුටම හිමිකම ඇත්තේය.

(2) නීතිය මගින් අවසර ලැබෙන ආකාරයෙන් හැර අන් ආකාරයකින් කවර හෝ තැනැත්තෙකුට දේපළ අහිමි කිරීම නොකළ යුත්තේය.

(3) (අ) පැහැදිලිව විස්තර කරනු ලබන පොදු කටයුත්තක් වෙනුවෙන් එබඳු අත්පත් කර ගැනීමක් සිදු කෙරෙන අවස්ථාවේදී දේපළ වල පවතින වෙළඳපොළ වටිනාකම සැලකිල්ලට ගනිමින් සාධාරණ වන්දි ගෙවීම සඳහා විධිවිධාන සලස්වන නීතියක අධිකාරී බලය මගින් හැර කිසිදු දේපළක් අනිවාර්ය අත්පත් කර ගැනීම සිදු නොකළ යුත්තේය.

¹⁶ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරවින්ද කුමාර් සහ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

¹⁷ මුස්ලිම් පුද්ගල නීතිය යටතේ පාලනය වන පුද්ගලයන්ගේ අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් මෙම ව්‍යවස්ථාව කුමන අන්දමින් බලපානු ඇත්දැයි ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් මහතා අවධානයට යොමු කළේය.

(ආ) මහජන උපයෝගීතාව හෝ නීතිය හා සාමය¹⁸ යන හේතු මත හැර හා නීතියෙහි අධිකාරි බලය මගින් හැර කිසිදු දේපළක් අධිග්‍රහණය කළ නොහැක්කේය.

(ඇ) සන්නද්ධ අරගල කාලපරිච්ඡේදය තුළදී රජය විසින් අධිග්‍රහණය කරන ලද දේපළ අනවශ්‍ය ප්‍රමාදයකින් තොරව ඒවායේ නීත්‍යානුකූල හිමිකරුවන් වෙත ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කළ යුත්තේය.

අධ්‍යාපනය ලැබීමට ඇති අයිතිය

- (1) අධ්‍යාපනය ලැබීමට සෑම තැනැත්තෙකුටම හිමිකම ඇත්තේය.
- (2) ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය වන අතර රජය විසින් සැපයිය යුතු වන්නේය.
- (3) රජය මගින් සැපයෙන නිදහස් අධ්‍යාපනය ඇතුළුව සෑම යෝග්‍ය ක්‍රමයක්ම යොදා ගනිමින් ධාරිතාව සහ සාධාරණ අවස්ථා මත පදනම් වෙමින් උසස් අධ්‍යාපනය සියල්ලන්ටම ලබා දිය යුත්තේය.
- (4) මෙම ව්‍යවස්ථාවෙහි අඩංගු කිසිවක්, යම් දරුවෙකු හෝ වෙනත් වැඩිහිටියෙකු වෙනුවෙන් ක්‍රියා කරන නීත්‍යානුකූල භාරකරුවෙකු යම් ආගමික නිකායකට අයත් හෝ වෙනත් පෞද්ගලික අධ්‍යාපන ආයතනයක් මගින් ලබා දෙන අධ්‍යාපනයක් තෝරා ගැනීමේ හිමිකමෙන් බැහැර නොකළ යුත්තේය.

සෞඛ්‍යසම්පන්නව සිටීමට ඇති අයිතිය

- (1) අත්කර ගතහැකි ඉහළම ශාරීරික සහ මානසික සෞඛ්‍ය තත්ත්වය අත්විඳීමට හා නිවාරණ හා රෝග නාශක සේවාවන් අවශ්‍ය සියල්ලන් වෙනුවෙන් රජය විසින් සපයනු ලබන නිදහස් සෞඛ්‍ය සේවාවන් තුළින්ද ඇතුළුව එබඳු සේවාවන් කරා ප්‍රවේශ වීමටද සෑම පුරවැසියෙකුටම හිමිකම ඇත්තේය.
- (2) කිසිදු තැනැත්තෙකුට හදිසි වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම නොකළ යුත්තේය.
- (3) (1) වැනි පරිච්ඡේදය මගින් සහතික කරනු ලබන හිමිකම් සාක්ෂාත්කරණය ක්‍රමානුකූලව මුදුන්පත් කරගැනීමේ අරමුණ ඇතිව රජය පවතින සම්පත් තුළ සාධාරණ ව්‍යවස්ථාදායක හා අනෙකුත් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුත්තේය.

---

¹⁸ “මහජන සාමය” යන පද පෙළ වෙනුවට “නීතිය හා සාමය” යන පද පෙළ ආදේශ කිරීමට අනුකාරක සභාව විසින් කටයුතු කරන ලදී. ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න, ගරු අරච්චිද කුමාර් සහ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මාන් යන මහත්වරු ඊට විරෝධය පළකළහ.

සමාජ හිමිකම්

- (1) වෙනස් කමකට හෝ විශේෂයකට භාජනය වීමෙන් තොරව තිරසාර ආර්ථික, සමාජ, සංස්කෘතික හා දේශපාලනික සංවර්ධනයට සහභාගි වීමට, දායක වීමට හා එම ප්‍රතිලාභ භුක්ති විඳීමට සෑම පුරවැසියෙකුටම හිමිකම ඇත්තේය.
- (2) (අ) ප්‍රමාණවත් ආහාර සහ පෝෂණය
 (ආ) පිරිසිදු ජලය සහ සනීපාරක්ෂාව
 (ඇ) ප්‍රමාණවත් නිවාස සහ ඉලුම් හිටුම්; සහ
 (ඈ) පුරවැසියා හා පුරවැසියාගෙන් යැපෙන්නන් නඩත්තු කිරීමට නොහැකි අවස්ථාවකදී සමාජ සුරැකුම ඇතුළුව යෝග්‍ය සමාජ ආධාර
 (ඉ) උචිත රැකියාවක්
 කරා ප්‍රවේශවීමට සෑම පුරවැසියෙකුටම හිමිකම ඇත්තේය.
- (3) (2) වැනි පරිච්ඡේදය මගින් සහතික කරනු ලබන හිමිකම් සාක්ෂාත්කරණය ක්‍රමානුකූලව මුදුන්පත් කරගැනීමේ අරමුණ ඇතිව රජය පවතින සම්පත් තුළ සාධාරණ ව්‍යවස්ථාදායක හා අනෙකුත් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුත්තේය.
- (4) නීතියෙන් අවසර ඇති අවස්ථාවක හැර කිසිදු තැනැත්තෙකු එම තැනැත්තාගේ නිවසින් පිටම කිරීම හෝ නිවස බිඳ හෙළීම නොකළ යුත්තේය.

පරිසරය හා ස්වභාවික සම්පත් සඳහා ඇති අයිතිය

- (1) සියලුම ආකාරවල ජීවි ස්වරූප පවත්වාගෙන යා හැකි සෞඛ්‍ය සම්පන්න පරිසරයක් සඳහා සියලුම පුද්ගලයින්ට අයිතිවාසිකම ඇත.
- (2) (i) පරිසර දූෂණය හා පාරිසරික භායනය වැළැක්වීම;
 (ii) සංරක්ෂණය ප්‍රවර්ධනය කිරීම; සහ
 (iii) සාධාරණ ආර්ථික හා සමාජ සංවර්ධනයක් ප්‍රවර්ධනය කරමින් පාරිසරික ලෙස තිරසාර සංවර්ධනයක් ලබා ගැනීම සහ
 ස්වභාවික සම්පත් භාවිතය සිදු කිරීම පිළිබඳ සාධාරණ නීතිමය හා අනිකුත් ක්‍රමෝපායන් තුළින් පරිසරය ආරක්ෂා කර තබා ගැනීමට සියලුම පුද්ගලයන්ට පහත සඳහන් අයිතිය ඇත්තේය.
- (3) ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති ස්වභාවික සම්පත් වලින් එක සමාන ලෙස ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ අයිතිය සියලුම පුද්ගලයන්ට ඇති අතර රාජ්‍යය විසින් එම සම්පත් වර්තමාන හා අනාගත පරම්පරාවන් සඳහා භාරයක් ලෙස පවත්වාගෙන යා යුතුවේ.

ලමා අයිතිවාසිකම්

- (1) විශේෂයෙන්ම සියලුම ආකාරවල අත්හැර දැමීම්, වෙනස් කොට සැලකීම, ප්‍රවණ්ඩත්වයට ලක් කිරීම, පීඩාවට ලක් කිරීම, ලිංගික අපයෝජනයට ලක් කිරීම හා අවහාවිත කිරීම යන ක්‍රියාවලීන් මිදී තම පවුල, ප්‍රජාව හා රාජ්‍යය වෙතින් විශේෂ ආරක්ෂාව ලැබීමේ අයිතිය සෑම ළමයෙකුම සතුව තිබිය යුතුය.
- (2) සෑම ළමයෙකු හටම පහත සඳහන් අයිතිවාසිකම් ඇත්තේය.
  - (අ) තම උපත ලියාපදිංචි කර ගැනීමට සහ තම උපතේ සිටම නමක් ලබා ගැනීමට.
  - (ආ) ජාතිකත්වය ලබා ගැනීමට.
  - (ඇ) පවුලේ රැකවරණය හෝ දෙමාපිය රැකවරණය හෝ පවුල් පරිසරයෙන් ඉවත් කරනු ලැබ ඇති විට සුදුසු විකල්ප රැකවරණයක් ලබා ගැනීම සඳහා.
  - (ඈ) මූලික පෝෂණය, නිවාස, මූලික සෞඛ්‍ය ආරක්ෂණ සේවා සහ සමාජ සේවා ලබා ගැනීමට
  - (ඉ) ළමයින්ට බලපාන අපරාධ නඩු කටයුතුවලදී, එසේ නොකළහොත් පූර්ණ අසාධාරණයක් සිදු වන්නේ නම්, රජය විසින් රජයේ වියදමින් ලබා දෙනු ලබන නීතිමය ආධාර ලබා ගැනීම සඳහා
  - (ඊ) අවසාන විකල්පය ලෙස මිසක රඳවා තබාගැනීමට ලක් නොකිරීමට සහ එලෙස රඳවා තබා ගැනීමකදී අවශ්‍ය කෙටිම කාල පරිච්ඡේදය තුළ රඳවා තැබිය යුතු අතර, එහිදී පහත සඳහන් අයිතිවාසිකම් ඇත්තේ ය.
    - (i) අවුරුදු 18ට වැඩි රැඳවියන්ගෙන් වෙන් කර තැබීමට සහ
    - (ii) ළමයාගේ වයස සැලකිල්ලට ගනිමින් ඊට සුදුසු තත්ත්වයන් තුළ හා සුදුසු ආකාරයකින් සලකනු ලැබීමට.
  - (උ) සන්නද්ධ අරගලවලදී සෘජුවම භාවිතා කරනු නොලැබීමට සහ සන්නද්ධ අරගල පවතින කාලවලදී ආරක්ෂා කරනු ලැබීමට.
- (3) තමාගේ හෝ තම දෙමාපියන්ගේ හෝ නීත්‍යානුකූල භාරකරුගේ හෝ ජන වර්ගය, වර්ණය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය, ලිංගික නැඹුරුතාව, භාෂාව, ආගම, දේශපාලනික හෝ අනෙකුත් මතවාදයන්, ජාතික, ජනවාර්ගික හෝ සමාජ සම්භවය, දේපළ, ආබාධිත භාවය, උපත හෝ දෙමාපියන්ගේ විවාහ අවිවාහක බව ඇතුළු අනෙකුත් තත්ත්වයන් මත කිසිදු ළමයෙකුට එරෙහිව වෙනස් කොට සැලකීම නොකළ යුත්තේ ය.
- (4) තම සෞඛ්‍යට හානිදායක ආපත්ත ද්‍රව්‍ය පරිභෝජනය තුළින් ඇති වන අහිතකර ප්‍රතිඵලාවලින් සහ හැකිතාක් දුරට එවැනි ද්‍රව්‍ය ප්‍රවර්ධනය

කිරීමෙන් ආරක්ෂිත පරිසරයක ඇති දැඩිවීමට සෑම ළමයෙකුහටම අයිතිවාසිකමක් ඇත්තේ ය.

(5) රජය විසින් ලබා දෙනු ලබන නිදහස් අධ්‍යාපනය ලැබීමේ අයිතිය සෑම ළමයෙකු හටම ඇත්තේය.

(6) කිසිදු දුෂ්කර කාර්යයක ළමයෙකු සේවයේ නොයෙදිය යුතු අතර, ශ්‍රමය සුරා කනු ලබන කම්කරු ක්‍රියා පිළිවෙත්වලින් ආරක්ෂා කිරීම සහ

(අ) ළමා වයසේ සිටින පුද්ගලයෙකු හට යෝග්‍ය නොවන

(ආ) ළමයෙකුගේ යහ පැවැත්ම, අධ්‍යාපනය, ශාරීරික හෝ මානසික සෞඛ්‍ය හෝ අධ්‍යාත්මික සදාචාරාත්මක හෝ සමාජ සංවර්ධනය අවදානමට ලක් කරනු ලබන

සේවාවන් ලබා දීම හෝ කාර්යයන් ඉටු කිරීමට ළමයෙකුට නියම කිරීම හෝ අවසර දීම නොකළ යුත්තේය.

(7) මෙම වගන්තිය මගින් පිළිගනු ලබන අයිතිවාසිකම් මෙම පරිච්ඡේදය යටතේ පුරවැසියෙකු හෝ පුද්ගලයෙකු ලෙස ළමයෙකු විසින් හිමිකම් කියනු ලබන වෙනත් කිසියම් අයිතිවාසිකමකට වැඩිමනත් වශයෙන් විය යුතු අතර, එවැනි අයිතිවාසිකමක් අවප්‍රමාණය නොකළ යුත්තේය.

(8) මෙම වගන්තියෙහි අර්ථය තුළ “ළමයෙකු” යනුවෙන් වයස අවුරුදු දහඅටට වඩා අඩු පුද්ගලයෙකු අදහස් කරනු ලැබේ.

(9) රාජ්‍යයේ හෝ රජයේ ආයතන හෝ පුද්ගලික සමාජ සුභසාධන ආයතන යන කවර ආයතනයක් විසින් සිදු කරනු ලැබුවද, ළමයින් හා සම්බන්ධ කටයුතුවලදී ප්‍රධාන වශයෙන්ම සැලකිය යුතු වන්නේ ළමයාගේ සුභ සිද්ධියයි.

ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියන්ගේ අයිතිවාසිකම්.

සෑම ජ්‍යෙෂ්ඨ පුරවැසියෙකුහටම සමාජ ආරක්ෂණය ඇතුළුව රාජ්‍යය විසින් විශේෂ ආරක්ෂාව සලසා ගැනීමේ අයිතිය තිබිය යුතු වන්නේය.

ආබාධිතතාවයන් හෝ විශේෂ අවශ්‍යතාවයන් සහිත පුරවැසියන්ගේ හිමිකම්

ආබාධිතතාවයක් හෝ විශේෂ අවශ්‍යතාවයක් සහිත සෑම පුරවැසියෙකු හටම පහත හිමිකම් ඇත්තේය

1. ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පවුල මගින් හෝ රජය මගින් ආරක්ෂා කරනු ලැබීම සඳහා හිමිකම
2. විකල්ප සන්නිවේදන භාෂාවක් සඳහා හිමිකම

3. ගෞරවනීය ජීවිතයක් සහතික කරන සාධාරණ වෛතන සහිතව ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ශක්‍යතාවයන් සහ හැකියාවන්ට අනුකූලවන යෝග්‍ය තත්ත්වයන් තුළ සේවය කිරීම සඳහා හිමිකම
4. ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පෞද්ගලික විභවතාවයන් වැඩි දියුණු කර ගැනීම සඳහා හිමිකම
5. ආබාධිත හෝ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයින්ට වර්ධනය කරන ලද හෝ විකල්ප සංනිවේදන ක්‍රම සහ විධි ද ඇතුළත්ව තමන් කැමති සංනිවේදන ක්‍රමයක් මගින් සංනිවේදනය කිරීමේ සහ තොරතුරු ඉල්ලා සිටීමේ හා ලබාගැනීමේ අයිතිය ඇත්තේය.
6. ආබාධිත හෝ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයින්ගේ ආරක්ෂාව ප්‍රවර්ධනය කරනු සඳහා හැකි තරම් ප්‍රායෝගික වශයෙන් හා නීතියට අනුකූලව රජය කටයුතු කළ යුතුය.
7. ආබාධිතතාවයක් හෝ විශේෂ අවශ්‍යතාවයක් සහිත සෑම පුරවැසියෙකු හටම පහත හිමිකම් ඇත්තේය
  - (අ) ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පවුල මගින් හෝ රජය මගින් ආරක්ෂා කරනු ලැබීම සඳහා හිමිකම
  - (ආ) ගෞරවනීය ජීවිතයක් සහතික කරන සාධාරණ වෛතන සහිතව ඔහුගේ හෝ ඇයගේ ශක්‍යතාවයන් සහ හැකියාවන්ට අනුකූලවන යෝග්‍ය තත්ත්වයන් තුළ සේවය කිරීම සඳහා හිමිකම
  - (ඇ) ඔහුගේ හෝ ඇයගේ පෞද්ගලික විභවතාවයන් වැඩි දියුණු කර ගැනීම සඳහා හිමිකම

යුක්තිය වෙත ප්‍රවේශ වීමේ හිමිකම

1. අධිකරණ තුළින් වෙන යම් විනිශ්චය සභාවක් තුළින් යුක්තිය වෙත ප්‍රවේශ වීමේ හිමිකම සෑම පුද්ගලයෙකු වෙතම පවතී.
2. ප්‍රමාණවත් නොවන ආර්ථික මට්ටම් සහිත පුරවැසියන් හට යුක්තිය වෙත ප්‍රවේශය වීම සඳහා හැකියාව ඇති කරමින් නීතිමය සහාය සැලසෙනු ඇත.

සාධාරණ පරිපාලන ක්‍රියාකාරකම් වෙත ප්‍රවේශ වීමේ හිමිකම :

නිත්‍යානුකූල, යුක්ති සහගත, ක්‍රියාපටිපාටිමය වශයෙන් සාධාරණ සහ ප්‍රමාණවත් වන රජයේ ක්‍රියාකාරකම් වෙත සෑම පුද්ගලයෙකු සතුවම හිමිකම පවතී.

පාරිභෝගික හිමිකම් සහ රාජ්‍ය සේවාවන් සඳහා හිමිකම

1. හොඳ තත්ත්වයෙන් යුතු භාණ්ඩ හා සේවාවන් වෙත, සත්‍ය තොරතුරු වෙත සහ ස්වකීය සෞඛ්‍යය, ආරක්ෂාව සහ ආර්ථික ලබාදියාවන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ අලාභහානි සඳහා වන්දි ලබා ගැනීම සඳහා හිමිකම සෑම පුද්ගලයෙකු වෙත පවතී. වෙළඳ ප්‍රචාරණය නීතිය මගින් නියාමනය කරනු

ලබන අතර සැඟවුණු වක්‍ර හෝ නොමග යවන සුළු වෙළඳ ප්‍රචාරණය තහනම්ය.

- 2. වෙනස් කොට සැලකීමකින් තොරව සහ යුක්ති සහගත ආකාරයකින් සහ අනිසි ප්‍රමාදයකින් තොරව සියළුම පුද්ගලයන් වෙත රාජ්‍ය සේවාවන් සපයනු ලබන්නේය.

මූලික අයිතිවාසිකම් වලට ගරු කිරීම, ආරක්ෂා කිරීම සහ ප්‍රගමනයට පත් කිරීම සඳහා රාජ්‍යය සතුව පවතින වගකීම.

මෙම පරිච්ඡේදය මගින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන සහ හඳුනාගනු ලබන හිමිකම් පූර්ණ වශයෙන් සාක්ෂාත්කරණය සඳහා අවශ්‍ය වන නීති බලාත්මක කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ යෝග්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ වැඩසටහන් අනුගමනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ඇතුළු අවශ්‍ය සියළු ක්‍රියාමාර්ග රජයේ සියළු පාලන ආයතන විසින් ගත යුත්තේය.

මහජනතාව සම්බන්ධයෙන් වන හදිසි අවස්ථාවලදී මූලික අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කර ගැනීම

- (1) මහජන ආරක්ෂාව පිලිබඳ පරිච්ඡේදයේ විධිවිධානයන් අනුව, සහ මෙම (2) සහ (3) ඡේදයන්ට යටත්ව ප්‍රකාශනයක් නිසි අයුරින් සිදු කොට ඇති විටදී, සහ මෙම වගන්තියේ (2) සහ (3) ඡේදයන්ට යටත්ව අදාළ අවස්ථාව පිලිබඳව පවත්නා බරපතල වුවමනාව තුළින් දැඩිව අවශ්‍ය වන පරිමාණයට සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයන් තුළ අවශ්‍ය වන පරිදි මෙම පරිච්ඡේදය තුළින් ප්‍රකාශිත සහ හඳුනාගෙන ඇති මූලික අයිතිවාසිකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ මෙහෙයවීම හිත කරමින් නීතිය මගින් ක්‍රියාත්මක නියම කරනු ලැබිය හැකි අතර එහිදී මෙම XX පරිච්ඡේදයේ (2) වන ඡේදය යටතේ හඳුනාගනු ලබන පදනම් මත එවන් ක්‍රියාමාර්ග තුළින් වෙනස් කොට සැලකීමක් සිදු නොවිය යුතුයි. මෙම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රයෝජනය සඳහා ‘නීතිය’ යන්නට ඇතුළත් වනුයේ මහජන ආරක්ෂාව හා සම්බන්ධව පවත්නා කාලසීමාව සඳහා නීතිය යටතේ සකස් කරනු ලබන රෙගුලාසි වේ.
- (2) මෙම ව්‍යවස්ථාවේ පළමු ඡේදය යටතේ ක්‍රියාමාර්ග නියම කිරීමේදී පහත සඳහන් හිමිකම්වලට කිසිදු හානියක් සිදු නොවේ.
  - (අ) {නව අංක ලබාදීමට නියමිත ව්‍යවස්ථා මගින් ප්‍රකාශිත සහ හඳුනාගනු ලැබූ කවර හෝ හිමිකම්} සිතීමේ නිදහස, හෘදය සාක්ෂියේ නිදහස සහ ආගමික නිදහස, මානව අභිමානය සහ පුද්ගලයෙකුගේ සහජ හිමිකම් සඳහා ඇති හිමිකම, නීතිය ඉදිරියේ පුද්ගලයෙකු වශයෙන් හඳුනාගනු ලැබීමට ඇති හිමිකම, වධහිංසා වලින් නිදහස, පුද්ගලයාගේ ආරක්ෂාව, බලහත්කාරයෙන් සිදු කරන අතුරුදන් කරවීම් වලින් නිදහස පිලිබඳ හිමිකම, මත දැරීමේ නිදහස, පවුල පිලිබඳ හිමිකම, ළමයාගේ හිමිකම් සහ සුරාකෑමට ලක්වීමෙන් නිදහස

(ආ) එම අවස්ථාවේම පහත තත්ත්වයන් ඇති වන පරිදි නීතිමය ප්‍රතිපාදන සකස් කරනු ලබනුයේ නම් හැර (ව්‍යවස්ථා අංකය ඇතුළත් කිරීමට නියමිතයි) අත් අඩංගුවට ගනු ලැබූ, රඳවා ගනු ලැබූ සහ චෝදනාවට ලක් වූ පුද්ගලයන්ගේ හිමිකම් පිළිබඳව (7) වන ඡේදයෙන් ප්‍රකාශිත සහ හඳුනාගනු ලැබූ නිදහස

(i) එවන් අත් අඩංගුවට ගැනීමක් සිදු කරනු ලැබූ ප්‍රදේශයේ මහේස්ත්‍රාත්වරයාට එම අත් අඩංගුවට ගැනීම පිළිබඳව දැනුම් දීමට

(ii) සිද්ධිය පිළිබඳ අදාළ සියළු තත්ත්වයන් යටතේ සාධාරණ යැයි සැලකෙන කාලසීමාවක් තුළදී අත් අඩංගුවට ගත් පුද්ගලයා කවර හෝ මහේස්ත්‍රාත්වරයෙකු වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට

(3) මෙම වගන්තියේ (1) වන ඡේදය යටතේ ක්‍රියාත්මක නියම කිරීමේදී XX වන වගන්තියෙන් හඳුනා ගනු ලබන හිමිකම් පිළිබඳ අත්‍යවශ්‍ය අවම සීමාවන් සපුරාලීම සහතික කිරීමට අවම මූලික අවශ්‍යතාවයන් රජය සතු වන අතර (අධ්‍යාපනය සඳහා හිමිකම, කම්කරු හිමිකම්, සෞඛ්‍යය සඳහා හිමිකම, සමාජීය හිමිකම් සහ පරිසරය සඳහා හිමිකම) එම අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීමේදී XX වන වගන්තියේ දක්වා ඇති කවර හෝ පදනමක් මත පමණක් සලකා රජය විසින් වෙනස් කොට සැලකීමක් සිදු නොකළ යුත්තේය. (වෙනස් කොට සැලකීමේ තහනම් තත්ත්වයන්)

පවත්නා ලිඛිත නීතිය සහ ලිඛිත නොවන නීතිය

(1) මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව බලාත්මක කිරීමේ අවස්ථා වන විට ක්‍රියාත්මකව පවතින සියළු ලිඛිත සහ ලිඛිත නොවන නීති (පෞද්ගලික නීති හැර ??) (නව) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධානයන්ට යටත්ව කියවිය යුතු වන අතර, එවන් කවර හෝ නීතියක් එවන් කවර හෝ ප්‍රතිපාදනයක් හා අනුකූල නොවන බවට අධිකරණයක් විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන අවස්ථාවකදී එවන් අනුකූලතාවයක ප්‍රමාණය මත එවන් නීතියක් බලරහිත ලෙස සලකනු ලබන්නේය.¹⁹

(2) මෙම ව්‍යවස්ථාවේ (1) පරිච්ඡේදයේ අන්තර්ගත විධිවිධාන මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව බලාත්මක කිරීමේ අවස්ථාව වන විට ක්‍රියාත්මකව පවතින පුද්ගල නීති (පුද්ගල නීති යන්නට උචිත නිර්වචනයක් ලබාදෙන්න) සඳහා අදාළ නොවනු ඇත.²⁰

(3) (අ) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වී මාස තුනක් ඇතුළත පුද්ගලයින් පස් දෙනෙකුට නොවැඩි සංඛ්‍යාවකින් සමන්විත වන කොමිෂන් සභාවක් ජනාධිපතිවරයාගේ පාලනය යටතේ පත්කිරීමට

¹⁹ .ගරු මහින්ද සමරසිංහ, ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න සහ ගරු (වෛද්‍ය) තුසිතා විජේමාන්න යන මහත්ම මහත්මින් විසින් අනුමත කරන ලදී.

²⁰ ගරු එම්.එච්.එම්.සල්මන් මහතා විසින් අනුමත කරන ලදී.

ජනාධිපතිවරයා විසින් කටයුතු කරනු ඇති අතර එකී පුද්ගලයින් නීතිය හෝ මානව හිමිකම් ක්ෂේත්‍රයන්හි කීර්තිධර පුද්ගලයින් විය යුත්තේය. එකී පුද්ගලයන් අතරින් එක් අයකු එම කොමිෂන් සභාවේ සභාපතිවරයා ලෙස පත්කළ යුතු වන අතර පවතින සියලුම ලිඛිත හා ලිඛිත නොවන (පුද්ගල නීති) සියල්ල පරීක්ෂාකර බලා ඉන් කවර හෝ නීතියක් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධානයන්ට අනුකූල වේද යන්න ජනාධිපතිවරයා වෙත වාර්තා කිරීම කොමිෂන් සභාවේ කාර්ය භාරය වනු ඇත.

- (ආ) එවන් කොමිෂන් සභාවකට සාමාජිකයන් පත්කිරීමේදී ජනාධිපතිවරයා, කොමිෂන් සභාව තුළ ප්‍රධාන ජනප්‍රජාවන් නියෝජනය වීම සහතික කරගැනීමේ අවශ්‍යතාවයට නිසි සැලකිල්ල දැක්විය යුත්තේය.
- (ඇ) කොමිෂන් සභාව පත්කර වර්ෂයක කාලසීමාවක් තුළ තම වාර්තාව ජනාධිපතිවරයා වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කොමිෂන් සභාව විසින් කටයුතු කළ යුතු වන අතර ප්‍රායෝගිකව කළ හැකි ඉක්මනින් එම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන්නට ජනාධිපතිවරයා විසින් කටයුතු කළ යුත්තේය.²¹

මූලික අයිතිවාසිකම් සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීමේ මූලධර්ම අතර සම්බන්ධතාවය

පහතින් දක්වා ඇති බලාත්මක කිරීමේ විධිවිධාන තුළ, මූලික අයිතිවාසිකම්, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීමේ මූලධර්මවලට සම්බන්ධ කළ යුතු බව ඇතැම් ප්‍රවීණයින් දරන මතයයි. උප කමිටුව විසින් මෙය සලකා බැලෙනු ඇත.

රජයේ කටයුතු තුළින් හෝ රජයේ නොවන කටයුතු තුළින් මූලික අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වීම සඳහා පිළියම

1. මෙම වගන්තියේ පහත ඡේදයන්ට යටත්ව, රජයේ කටයුතු තුළින් මූලික අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වීම හෝ උල්ලංඝනය වීමට ඉතා ආසන්න අවස්ථාවක් සම්බන්ධයෙන් XXX වන වගන්තියේ දක්වා ඇති පරිදි අභියාචනා අධිකරණයක් වෙත අයදුම්කිරීමට සෑම පුද්ගලයෙකුටම හිමිකම පවතින අතර එවන් පුද්ගලයෙකුට මෙම වගන්තියේ විධිවිධානයන්ට යටත්ව එම හිමිකමක් ලැබේ.
2. පීඩාවට පත් පුද්ගලයා හට සාධාරණ හේතුවක් මත XXX වන වගන්තිය යටතේ අයදුම් කිරීමක් සිදු කිරීමට නොහැකි වන අවස්ථාවේදී එවන් අයදුම්

---

²¹ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 16(1) වගන්තිය නොවෙනස්ව පවත්වාගෙන යා යුතු බවට මත දැරූ ගරු වාසුදේව නානායක්කාර මහතා විසින් අනුමත කරන ලදී. පුද්ගල නීති මූලික අයිතිවාසිකම් විධිවිධාන සමගින් අනුකූල කරගත හැක්කේ කෙසේද යන්න සම්බන්ධයෙන් යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමට පුද්ගල නීති සමාලෝචන කිරීම සඳහා ජනාධිපතිවරයා විසින් කොමිෂන් සභාවක් පත්කළ යුතු බව සඳහන්වන විධිවිධානයන් ඊට අනතුරුව යෙදිය යුතුය.

කිරීමක් සම්බන්ධයෙන් පීඩාවට පත් පුද්ගලයා විසින් කිසිදු විරෝධය පෑමක් සිදු නොකරනුයේ නම්, එවන් පුද්ගලයෙකුගේ ඥාතියෙකු හෝ මිතුරකු විසින් එවන් පුද්ගලයෙකු වෙනුවෙන් අයදුම් කිරීමක් සිදුකළ හැක්කේය.

3. බලපෑමට ලක් වූ කවර හෝ කණ්ඩායමක් හෝ පුද්ගලයින් සමූහයක් සම්බන්ධයෙන්, පොදු යහපත සලකමින්, සඳ්භාවයෙන් ක්‍රියා කරමින්, කවර හෝ පුද්ගලයෙකු හෝ කවර හෝ සංස්ථාගත හෝ සංස්ථාගත කරනු නොලැබූ පුද්ගල මණ්ඩලයක් විසින් ද අයදුම් කිරීමක් සිදු කළ හැක්කේය.
4. මෙම ව්‍යවස්ථාවේ සහ XXX වන ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රයෝජන සඳහා ‘රජයේ ක්‍රියාකාරකම්’ යන්නට ඇතුළත් වනුයේ ව්‍යවස්ථාදායක කටයුතු, විධායක සහ පරිපාලනමය කටයුතු සහ අධිකරණමය කටයුතු වේ.

ස්ථීරව සහ නීත්‍යානුකූලව පදිංචි පුරවැසියන් නොවන පුද්ගලයින්ගේ අයිතිවාසිකම්

වෙනත් යම් කිසි රටක පුරවැසියකු ව නොසිට, නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වන දිනයේදී ශ්‍රී ලංකාවෙහි ස්ථීරව සහ නීත්‍යානුකූලව පදිංචිව සිටියා වූ සහ එසේ දිගට ම පදිංචිව සිටින්නා වූ තැනැත්තකුට ද, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භවීමේ සිට මෙම පරිච්ඡේදයෙන් ප්‍රකාශ කොට පිළිගනු ලැබ ඇති, ශ්‍රී ලංකා පුරවැසියකුට හිමිවන අයිතිවාසිකම්වලට හිමිකම ඇත්තේ ය.

මූලික අයිතිවාසිකම් විධිවිධාන අර්ථනිරූපණය

- (1) මෙම පරිච්ඡේදයෙන් ප්‍රකාශ කොට පිළිගනු ලැබ ඇති අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ අර්ථනිරූපණයේදී අධිකරණයක්, විනිශ්චය සභාවක් හෝ වෙනත් ආයතනයක්-
  - (අ) XXX පරිච්ඡේදයේ අඩංගු රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීමේ මූලධර්ම සහ මූලික යුතුකම් කෙරෙහි සැලකිලිමත් විය යුතුය.
  - (ආ) මානව ගරුත්වය, සමානාත්මතාවය සහ නිදහස මත පදනම් වූ විවෘත හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක පදනම වන සාරධර්ම සඳහා දිරිදීමට කටයුතු කළ යුතුය!
  - (ඇ) ජනරජයට ඇති ජාත්‍යන්තර බැඳීම සහ අනෙකුත් ජාත්‍යන්තර නීති මූලාශ්‍ර සම්බන්ධයෙන් සැලකිලිමත් විය යුතුය!
  - (ඈ) විදේශ නීති සම්බන්ධයෙන් සැලකිලිමත් වීමට සිදු වීමටද ඉඩ ඇත.
- (2) යම්කිසි ලිඛිත හෝ වාරිත්‍රානුකූල නීතියක් අර්ථනිරූපණය කිරීමේදී සෑම අධිකරණයක්, විනිශ්චය සභාවක් හෝ වෙනත් යම් ආයතනයක් වුවද මෙම පරිච්ඡේදයේ හරය, ඉලක්ක සහ අභිමතාර්ථ දිරිගැන්වීමට කටයුතු කළයුතුය.
- (3) සාමාන්‍ය නීතිය, වාරිත්‍රානුකූල නීතිය හෝ ව්‍යවස්ථාපිත නීතිය මගින් පිළිගෙන ඇති හෝ පවරා දී ඇති වෙනත් කවර හෝ අයිතිවාසිකමක් හෝ

නිදහසක් මෙම පරිච්ඡේදයට අනුකූලවන ප්‍රමාණය හේතුවෙන් මෙම පරිච්ඡේදයෙන් ප්‍රකාශ කොට පිළිගනු ලැබ ඇති අයිතිවාසිකම් හීන නොවනු ඇත.

මූලික අයිතිවාසිකම් සහ භාෂා අයිතිවාසිකම් අධිකරණ බලය සහ එය ක්‍රියාත්මක කිරීම

- (1) XXX පරිච්ඡේදය සහ XXX පරිච්ඡේදය මගින් ප්‍රකාශකොට පිළිගනු ලැබ ඇති කවර හෝ මූලික අයිතිවාසිකමක් හෝ භාෂා අයිතිවාසිකමක් රජයේ ක්‍රියාවක් හේතුවෙන් කඩකිරීම හෝ කඩකිරීමට අත්‍යාසන්නවීම සම්බන්ධ කවර හෝ ප්‍රශ්නයක්, නැතහොත් කවර හෝ නීතියක්, පළාත්සභාවක් විසින් සම්මත කරන ලද කවර හෝ නීතියක් හෝ එවන් නීතියක ඇතුළත්වන යම් විධිවිධානයක් සමගින් අනනුකූල වීම සම්බන්ධ කවර හෝ ප්‍රශ්නයක් විභාග කොට තීරණය කිරීමේ තනි හා අන්‍යාය අධිකරණ බලය අභියාචනාධිකරණයට ඇත්තේය.
- (2) ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් කොට ඇති කවර පුද්ගලයකුට හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයකට තත්කාලයේ බල පවත්වන අධිකරණ රීතිවලට අනුකූලව මෙම ව්‍යවස්ථාව යටතේ අභියාචනාධිකරණයට පවතින අධිකරණ බලය ක්‍රියාත්මක කරවාගත හැකිය. එවන් ඕනෑම පුද්ගලයකුට හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයකට XXX පරිච්ඡේද තුළින් ප්‍රකාශකොට පිළිගනු ලැබ ඇති ඕනෑම මූලික අයිතිවාසිකමක් හෝ භාෂා අයිතිවාසිකමක් කඩකිරීම හෝ කඩකිරීමට අත්‍යාසන්න වීම සම්බන්ධයෙන් සහනයක් හෝ පිහිටක් ලබාදෙන ලෙස අයැද සිටින ඉල්ලීමක් එම අධිකරණය අමතා ඉදිරිපත් කරන ලිඛිත පෙත්සමක් මගින් කළ හැක්කේය. එවැනි ඉල්ලීමක් පිළිබඳව ක්‍රියාකිරීමට අභියාචනාධිකරණයෙන් පූර්ව අවසරයක් ලබාගැනීමෙන් අනතුරුව පමණක් එවැනි ඉල්ලීමක් පිළිබඳව ක්‍රියාකරගෙන යා හැකිවන අතර, අවස්ථාවෝචිත පරිදි ඒ අවසරය ප්‍රදානය කිරීම හෝ අවසරය දීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හෝ එකී අධිකරණයේ විනිශ්චයකාරවරුන් දෙදෙනෙකුට නොඅඩු සංඛ්‍යාවක් විසින් කළහැක්කේය.
- (3) මේ ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් යම් පෙත්සමක් හෝ යොමුකිරීමක් සම්බන්ධයෙන් අවස්ථාගත කරුණු අනුව යුක්තිසහගත යැයි හා සාධාරණ යැයි අභියාචනාධිකරණය සලකන සහනයක් ප්‍රදානය කිරීමට හෝ විධානයක් දීමට හෝ XXX පරිච්ඡේද මගින් ප්‍රකාශ කොට පිළිගෙන ඇති මූලික අයිතිවාසිකමක් හෝ භාෂා අයිතිවාසිකමක් කඩවී නොමැති බව අධිකරණයේ මතය වේ නම් එම කාරණය යොමුකළ අධිකරණය වෙත ආපසු යොමුකිරීමටත් අභියාචනාධිකරණයට බලය ඇත්තේය.

අධිකරණයේ ක්‍රියාවක් හේතුවෙන් මූලික අයිතිවාසිකමක් හෝ භාෂා අයිතිවාසිකමක් කඩවීම හෝ කඩවීමට අත්‍යාසන්න වීම සිදුවූ අවස්ථාවකදී නම්, අවංක අදහසකින් කටයුතු කළ අධිකරණ නිලධාරියකුට එරෙහිව වන්දි හෝ ගාස්තු ගෙවීමේ නියෝග පනවනු නොලබනු ඇති අතර ඒ වෙනුවට

ඕනෑම වන්දියක් හෝ ගාස්තුවක් ගෙවන මෙන් රජයට නියෝග කිරීමට අභියාචනාධිකරණයට හැකිය.

- (4) පෙත්සමක් හෝ මෙම ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් කර ඇති යොමුකිරීමක් විමසන අවස්ථාවේදී කරුණු පිළිබඳ විවාදගත වන ප්‍රශ්න තිබේනම් එවන් ප්‍රශ්න විමර්ශනය කර වාර්තා කිරීම සඳහා ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවට, රාජ්‍ය භාෂා කොමිෂන් සභාවට හෝ උචිත වෙනත් මණ්ඩලයක් හෝ පුද්ගලයකු වෙත යොමුකිරීමට අභියාචනාධිකරණයට හැකිය.
- (5) ඕනෑම පෙත්සමක් හෝ මෙම ව්‍යවස්ථාව යටතේ සිදුකෙරෙන යොමුකිරීමක් හැකිතාක් කඩිනමින් සහ කෙසේවෙතත් නඩුව ගොනු කළ දින සිට හෝ යොමුකිරීම සිදුකළ දින සිට මාස තුනකට නොවැඩි කාලයක් තුළ විමසා අවසන් කිරීමට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් කටයුතු කළයුත්තේය. මේ සඳහා මාස තුනක කාලය ගණනය කිරීමේදී හා ලංකා මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවට, රාජ්‍ය භාෂා කොමිෂන් සභාවට හෝ උචිත වෙනත් මණ්ඩලයක් හෝ පුද්ගලයකු විසින් ඉහත ඡේදයේ (7) සඳහන් කර ඇති විමර්ශනය සහ වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා යොදාගත් කාලය බැහැර කළයුත්තේය.
- (6) පැමිණිල්ලට විෂය වූ රජයේ ක්‍රියාව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ හෝ අභියාචනාධිකරණයේ විනිසුරකු හෝ විනිසුරන් විසින් සිදුකළ ක්‍රියාවක් වන්නේ නම් ඒ සම්බන්ධ නඩුව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේදී විභාග කෙරෙනු ඇත. අවස්ථාවෝචිත පරිදි පූර්ව අවසරය ප්‍රදානය කිරීම හෝ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සිදුවිය හැකි වන අතර පූර්ව අවසරය ප්‍රදානය කරනු ලැබුවේ නම්, පැමිණිල්ලට ලක්වන විනිසුරුවරයා සහ ඊට සහභාගි වීමට අදහස් නොකරන ඕනෑම විනිසුරුවරයකු හැරුණුවිට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ සියළුම විනිසුරන්ගෙන් සැදුම්ලත් මඩුල්ලක් විසින් එම කරුණ විභාග කෙරෙනු ඇත.

නීති සහ ව්‍යවස්ථාවන්හි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූලභාවය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මීට පටහැණිව කුමක් සඳහන්ව තිබුණද පහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් තනි හා අන්‍යන්‍ය අධිකරණ බලය ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය/ ආණ්ඩුක්‍රමව්‍යවස්ථා අධිකරණය සතු වනු ඇත:

- (අ) පළාත්සභාවක් විසින් සාදන ලද ඕනෑම නීතියක් හෝ ව්‍යවස්ථාවක් හෝ එහි ඇති ඕනෑම විධිවිධානයක් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ඕනෑම විධිවිධානයකට අනනුකූල වන්නේ නම් එම අනනුකූලතාවයේ ප්‍රමාණයට එය වලංගු නොවන බව ප්‍රකාශ කිරීම
- (ආ) (1) වලංගු නොවන බවට කරන ප්‍රකාශයේ අතීතයට බලපෑම් ස්වභාවය සීමා කරවන නියෝගයක්
- (2) වලංගු නොවීමේ ප්‍රකාශය එවන් කාලසීමාවක් සඳහා අත්හිටුවා සැක පල කළ නීතිය හෝ ව්‍යවස්ථාව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධානයන්ට නොගැලපීම තවදුරටත් සිදුනොවන තත්වයට ගෙන ඒම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවට හෝ පළාත් සභාවට ඉඩ සලසන

කොන්දේසිවලට යටත් කරවන්නා වූ නියෝගයක් වලංගු නොවීමේ ප්‍රකාශය එවන් කාලසීමාවක් සඳහා අත්හිටුවා සැක පල කළ නීතිය හෝ ව්‍යවස්ථාව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධානයන්ට නොගැලපීම තවදුරටත් සිදු නොවන තත්වයට ගෙන ඒම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවට හෝ පළාත් සභාවට ඉඩ සලසන කොන්දේසිවලට යටත් කරවන්නා වූ නියෝගයක්

ඇතුළුව සාධාරණ හා යුක්තිසහගත වන කවර හෝ නියෝගයක් නිකුත් කිරීම

සටහන: ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව අර්ථනිරූපණය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්නයක් පැන නැගුණු විට නඩුවක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයට හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා අධිකරණයට යොමුකිරීමට අදාළ විධිවිධාන සම්පාදනය

ගිවිසුම් ඒකාබද්ධ කිරීම ²²

- (1) සෑම මානව හිමිකම් ගිවිසුමක්ම අත්සන් තැබීමට අවම වශයෙන් මාසයකට පෙරාතුව, එයින් ඇතිවන බලපෑම් පැහැදිලි කරන සංදේශයක් ද සහිතව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළයුතු බව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් නියම කරයි. අත්සන් තැබීමට, සීමාකිරීම් ඇතුළත් කිරීමට හෝ අත්සන් තැබීමෙන් වැළකීමට පවා නිර්දේශ කරන්නා වූ යෝජනාවක් සම්මත කරගැනීමට පාර්ලිමේන්තුවට හැකිය. එවන් යෝජනා සම්මතයක ඇති කොන්දේසිවලින් විධායකය බැඳෙනු ඇත. මානව හිමිකම් ගිවිසුමක් සඳහා උචිත නිර්වචනයක් ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.
- (2) එවන් ගිවිසුම් අපරානුමත කිරීම පිළිබඳව නොපමාව පාර්ලිමේන්තුවට දැනුම් දිය යුත්තේය.
- (3) මානව හිමිකම් ගිවිසුමක් අපරානුමත කිරීමේ සිට ගණනය කරනු ලබන වර්ෂ දෙකක කාලසීමාවක් ඉකුත්ව ගිය තැන් හි එම ගිවිසුමේ විධිවිධාන රටේ නීතියෙහි කොටසක් බවට පත්විය යුත්තේය. පාර්ලිමේන්තුවේ සිදුකරන යෝජනා සම්මතයක් හරහා එම කාලසීමාව තවත් වර්ෂයකින් දීර්ඝ කිරීමට හෝ එම කාලසීමාව අඩුකිරීමට හෝ හැකිය. වරකට එක් අවුරුද්දකට නොවැඩි කාලසීමාවක් සඳහා සිදුකළ හැකි එවන් කාලය දීර්ඝ කිරීම් සඳහා තුනෙන් දෙකක බහුතරයක් වුවමනා වේ. රටේ නීතියට ස්වයංක්‍රීයව ඒකාබද්ධවීමට පෙරාතුව සම්පූර්ණ ගිවිසුම නොව එම ගිවිසුමේ කොටසක් ඒකාබද්ධ කරමින් පාර්ලිමේන්තුවේ නීතියක් සම්මත කරනු ලැබුවහොත්, එසේ ඒකාබද්ධ නොකළ කොටස, අදාළ කාලසීමාව අවසානයේදී රටේ නීතිය බවට පත්වනු ලැබේ.
- (4) නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා විධිවිධාන බලාත්මක වන අවස්ථාව වන විටත් ශ්‍රී ලංකාව පාර්ලිමේන්තුවක වන මානව හිමිකම් ගිවිසුම් සම්බන්ධයෙන් ඉහත කී

²² මෙහි (1) හා (2) ඡේද සඳහා සියළුම සාමාජික මන්ත්‍රීහු එකඟවූහ. (3) සහ (4) ඡේද ඊට අමතරව මානව හිමිකම් ගිවිසුම් සඳහා ද අදාළ කරගත යුතු බව ගරු ජයම්පති වික්‍රමරත්න මහතාගේ අදහස විය.

දෙවර්ෂයක කාලසීමාව ආරම්භවනු ඇත්තේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා විධිවිධාන බලාත්මක වන අවස්ථාවේ සිටය.

භාෂා අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් වන නිර්දේශ

පරිච්ඡේදය .....

ජාතික, රාජ්‍ය සහ සම්බන්ධීකරණ භාෂා

ජනරජයේ ජාතික සහ රාජ්‍ය භාෂා වශයෙන් සිංහල සහ දෙමළ භාෂා පිළිගත යුතු බව කාරක සභාව විසින් යෝජනා කරනු ලැබේ. ජාතික භාෂා භාවිතා කරන පුරවැසියන්ට තමන්ගේ භාෂා ඉගෙනීමට, ව්‍යවහාර කිරීමට සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සමාන අයිතිවාසිකම් ඇත. ඉංග්‍රීසි, ජනරජයේ සම්බන්ධක භාෂාව වනු ඇත.

රාජ්‍ය ආයතනවලින් හෝ පෞද්ගලික හෝ ලාභ අපේක්ෂා නොකරන සංවිධානයකින් පොදු වැදගත්කමකින් යුතු තොරතුරු ජාතික භාෂා හෝ සම්බන්ධක භාෂාව යන භාෂාවලින් කවර භාෂාවකින් වුවද ඉල්ලා සිටීමට සෑම පුරවැසියකුටම අයිතිය ඇත්තේය.

පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයකුට හෝ පළාත් සභාවක මන්ත්‍රීවරයකුට හෝ පළාත් පාලන ආයතනයක සභිකයකුට ජාතික භාෂා හෝ සම්බන්ධක භාෂාව යන ඒවායින් කවර භාෂාවකින් වුවද තමාගේ කාර්යය හා කර්තව්‍ය ඉටු කිරීමට හිමිකම ඇත්තේය.

පරිපාලන භාෂා

සිංහල හා දෙමළ භාෂා ජනරජය මුළුල්ලේම පරිපාලන භාෂාවන් විය යුත්තේ ය. උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල හැර, අනෙකුත් සියළුම පළාත්වල ජාතික සහ පළාත් රාජ්‍ය ආයතනවල සහ පළාත්පාලන ආයතනවල පොදු වාර්තා පවත්වාගෙන සඳහා සිංහල භාෂාව භාවිතා කළ යුතු අතර උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල ඒ සඳහා දෙමළ භාෂාව භාවිතා කළ යුත්තේය..

යම් උප දිසාපති කොට්ඨාසයක සිංහල හෝ දෙමළ භාෂාමය සුළුතරය එකී ප්‍රදේශයේ මුළු ජනගහණයෙන් අටෙන් එකක් ඉක්මවන්නේ නම් සහ, ජනාධිපතිවරයා විසින් එසේ ප්‍රකාශයට පත්කොට ඇති අවස්ථාවල පොදු වාර්තා පවත්වාගෙන යාම සඳහා සිංහල සහ දෙමළ යන භාෂා භාවිතා කළ යුතු ය.

ලිපි ගනුදෙනු සම්බන්ධ අයිතිවාසිකම්

යම් නිලධරයකු සමගින් සිංහල, දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි යන භාෂාවලින් කවර හෝ භාෂාවකින් ලිපි ගනුදෙනු කිරීමට හෝ කටයුතු කිරීමටත්, තමන් ලිපි ගනුදෙනු යැවූ භාෂාවෙන්ම එම නිලධරයාගෙන් ප්‍රතිචාර ලැබීමටත් හිමිකම ඇත්තේ ය. සිංහල, දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි යන භාෂාවලින් එකකින් යම් ලේඛනයක පිටපතක් ලබාගැනීමට හෝ එහි පරිවර්තනයක් ලබාගැනීමට ඇති අයිතිවාසිකම තහවුරු කරනු ලැබේ.

ඕනෑම උපතක්, මරණයක් හෝ විවාහයක් සම්බන්ධයෙන් සිංහල, දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි යන භාෂාවලින් එකකින් තොරතුරු ලබාදීමටත්, එවන් උපතක්, මරණයක්

හෝ විවාහයකට අදාළ මුල් සහතිකය එකී භාෂාවෙන්ම ලබාගැනීමටත් ඇති අයිතිවාසිකම සහ කවර හෝ වරදක් සිදුකිරීම සම්බන්ධයෙන් සිංහල, දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි යන භාෂාවලින් එකකින් තොරතුරු ලබාදීමට ඇති අයිතිවාසිකම ද තහවුරු කරනු ලැබේ.

පළාත් සභා පරිපාලනයන්හි සහ පළාත් පාලන ආයතනවල අයිතිවාසිකම්

සිංහල හෝ දෙමළ භාෂාවෙන් තම පොදු වාර්තා පවත්වාගෙන යන යම් පළාත් සභාවකට හෝ පළාත් පාලන ආයතනයකට අදාළ වන පරිදි සිංහල භාෂාවෙන් හෝ දෙමළ භාෂාවෙන් කවර වූ හෝ නිලධරයකුගෙන් ඒ නිලධරයාගේ තත්වයෙන් ලිපි ගනුදෙනු භාර ගැනීමට, ඒ නිලධරයාට නිල තත්වයෙන් ලිපි ගනුදෙනු යැවීමට සහ ඒ නිලධරයා සමගින් ඒ තත්වයෙන් කටයුතු කිරීමට හිමිකම ඇත්තේ ය.

රාජ්‍ය සේවාවන්ට බඳවා ගැනීම සඳහා පවත්වනු ලබන විභාගවල භාෂා මාධ්‍යය

කිසියම් ජාතික හෝ පළාත් රාජ්‍ය සේවයකට හෝ රජයේ ආයතනයකට පුද්ගලයින් බඳවා ගැනීමේදී, සාධාරණ කාලසීමාවක් තුළදී එම පුද්ගලයා අදාළ පරිදි ප්‍රමාණවත් සිංහල හෝ දෙමළ භාෂා දැනුමක් ලබා ගත යුතුය යන කොන්දේසියකට යටත්ව, ඕනෑම විභාගයකදී සිංහල හෝ දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි යන ඕනෑම භාෂා මාධ්‍යයකින් විභාගයට පෙනී සිටීමට හිමිකම තිබිය යුතුය. අදාළ ධුරය හෝ රැකියාව සඳහා සිංහල හෝ දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙහි ප්‍රමාණවත් දැනුමක් තිබීම අවශ්‍ය වන්නේ නම් බඳවා ගැනීමේ කොන්දේසියක් ලෙස එම පුද්ගලයාට සිංහල හෝ ඉංග්‍රීසි හෝ දෙමළ යන භාෂාවන්හි ප්‍රමාණවත් දැනුමක් ලබා ගත යුතු යැයි නියම කරනු ලැබිය හැක.

නීති පැනවීමේ භාෂාව

සියලුම පාර්ලිමේන්තු පනත්, පළාත් සභාවල ව්‍යවස්ථා සහ අනු ව්‍යවස්ථා සිංහල, දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි භාෂාවලින් නීති ගත කළ හැක. එවැනි ලිඛිත නීති පනවන හෝ සම්පාදනය කරනු ලබන අධිකාරිය විසින් අන්‍යාකාරයකින් විධිවිධාන සලසන්නේ නම් මිස එම සියලුම වගන්ති එක හා සමාන ලෙස බල සහිත විය යුත්තේය.

අධිකරණයේ භාෂාව

ජනරජයෙහි සෑම ප්‍රදේශයකම පවතින අධිකරණයේ භාෂාවන් සිංහල සහ දෙමළ විය යුත්තේය. උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල හැර ජනරජයෙහි අන් සියලුම ප්‍රදේශවල පිහිටි අධිකරණවල වාර්තාකිරීමේ සහ අධිකරණ කටයුතු පවත්වාගෙන යාමේ භාෂාව සිංහල විය යුතු අතර උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල ඒ සඳහා දෙමළ භාෂාව භාවිතා කළ යුතුය. ඕනෑම අධිකරණයක වාර්තා පවත්වාගෙන යාම සහ අධිකරණ කටයුතු අධිකරණයේ භාෂාවට අමතරව ජාතික භාෂාවකින් ද සිදු කළ යුතු බවට අධිකරණ අමාත්‍යවරයා විසින් නියෝග කරනු ලැබිය හැක.

අධිකරණයේ කටයුතු පැනවීම සහ ආයතනය කිරීම සහ වෙනත් ලිපිලේඛන සිංහල, දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි භාෂාවලින් ඉදිරිපත් කළ හැක. විනිශ්චයකාරවරයාට, පූර්වසහතිකයින්ට, පාර්ශවකරුවන්ට හෝ අයදුම්කරුවන්ට හෝ වෙනත් අදාළ පුද්ගලයින්ට අධිකරණයෙහි ක්‍රියාත්මක වන කටයුතු අවබෝධ කර ගැනීමට සහ එයට සහභාගීවීමට හැකි වන පරිදි රජය විසින් සිංහල, දෙමළ හෝ ඉංග්‍රීසි භාෂාවන්ට භාෂණ සහ භාෂා පරිවර්තනයන් සපයා දිය යුතුය. ඕනෑම අධිකරණයකදී ඉංග්‍රීසි භාෂාව භාවිතා කිරීමට අධිකරණ අමාත්‍යවරය විසින් අවසර දෙනු ලැබිය හැක.

උපදෙස් ලබාදීමේ මාධ්‍යය

යම් පුද්ගලයෙකුට සිංහල හෝ දෙමළ මාධ්‍යවලින් සහ පහසුකම් තිබේ නම් ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් අධ්‍යාපනය ලැබීමේ හිමිකම තිබිය යුත්තේය.

කිසියම් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයකදී යම් පුද්ගලයෙකු තෝරාගනු ලබන ජාතික භාෂාවකින් පුහුණුව ලැබීම සාධාරණ ලෙස ප්‍රායෝගික නම්, එම ආයතනයේදී තමන් කැමති ජාතික භාෂා මාධ්‍යයකින් පුහුණුව ලබා ගැනීමට එම පුද්ගලයාට හිමිකම තිබිය යුත්තේය. එසේ වුවත් කිසියම් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක පුහුණුව ලබාදීමේ භාෂාව ජාතික භාෂාවක් නොවන භාෂාවක් නම්, එම ආයතනයට මෙම විධිවිධාන අදාළ නොවිය යුත්තේය.

රජය විසින් අරමුදල් සපයනු ලබන කිසියම් උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක පාඨමාලාවක, දෙපාර්තමේන්තුවක හෝ පීඨයක පුහුණුව ලබාදීමේ මාධ්‍යය එක් ජාතික භාෂාවක් වන අවස්ථාවලදී, වෙනත් කිසියම් විශ්වවිද්‍යාලයක හෝ එවැනි උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක ශාඛාවක හෝ ඒ හා සමාන උසස් අධ්‍යාපන ආයතනයක ඒ හා සමාන පාඨමාලාවක, දෙපාර්තමේන්තුවක හෝ පීඨයක පුහුණුව ලබාදීමේ මාධ්‍යය එකී අනෙක් ජාතික භාෂාව නොවන්නේ නම්, ඉහතකී ආයතනයට ඇතුළත්වීමට පෙර අනෙක් ජාතික භාෂාවෙන් අධ්‍යාපනය ලැබූ ශිෂ්‍යයින් සඳහා එම ජාතික භාෂාව ද පුහුණුව ලබා දීමේ භාෂා මාධ්‍ය බවට පත් කළ යුත්තේය.

ආබාධිත හෝ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයින්ගේ සංනිවේදන කටයුතු

ආබාධිත හෝ විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත පුද්ගලයින්ට මෙම පරිච්ඡේදයේ සඳහන් කර ඇති පරිපාලන, අධ්‍යාපන හෝ අධිකරණ කාර්යන් ඉටු කර ගැනීමේදී බ්‍රෙල් අකුරු, විශාල ප්‍රමාණයේ අකුරු, සංඥා භාෂාව, දෘශ්‍ය මාධ්‍ය මෙන්ම මෙන්ම සරල භාෂාවෙන් ලියන ලද පිටපත් වැනි වර්ධනය කරන ලද හෝ විකල්ප සංනිවේදන ක්‍රම සහ විධි ද ඇතුළත්ව තමන් කැමති සංනිවේදන ක්‍රමයක් මගින් සංනිවේදනය කිරීමේ සහ තොරතුරු ලබාගැනීමේ අයිතිය භුක්ති විඳීමට අවශ්‍ය පහසුකම් ප්‍රමාණවත් පරිදි රජය විසින් සපයා දිය යුත්තේය. බිහිරි පුද්ගලයන්ගේ සන්නිවේදන භාෂාව ලෙස සංඥා භාෂාව පළිගත යුතු අතර එය භාවිතා කිරීම ප්‍රවර්ධනය කළ යුතු වේ.

ප්‍රජාවන්ගේ භාෂා සංරක්ෂණය කිරීම

සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් කුඩාවූ ඕනෑම භාෂා ප්‍රජාවක් විසින් භාවිතා කරනු ලබන භාෂාවක් සංරක්ෂණය කිරීම හෝ පෝෂ්‍ය කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසා දීම රාජ්‍ය භාෂා කොමිසම විසින් නිර්දේශ කර තිබේ නම්, එසේ සංරක්ෂණය කිරීම හෝ පෝෂ්‍ය කිරීම සඳහා රජය විසින් පහසුකම් සලසා දිය යුත්තේය. .

..... පරිච්ඡේදය

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීමේ මූලධර්ම සහ මූලික යුතුකම්

- (1) මෙහි අන්තර්ගතව ඇති රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයවීමේ මූලධර්ම රාජ්‍ය පාලනයේදී මූලික වන අතර සාධාරණ, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සහ නිදහස් සමාජයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ඒවා අනුගමනය කිරීම රජයේ යුතුකම විය යුතුය.
- (2) රජයේ සියලු අංශ සහ ජාතික, පළාත් සහ පළාත් පාලන මට්ටමේ සියලු රාජ්‍ය නිලධාරීන් සහ සියළුම තැනැත්තන් කිසිදු අවස්ථාවක -
  - (අ) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව අදාළ කර ගැනීමේදී හෝ අර්ථ නිරූපනය කිරීමේදී,
  - (ආ) යම් නීතියක් පැනවීමේදී, අදාළ කර ගැනීමේදී හෝ අර්ථ නිරූපනය කිරීමේදී, හෝ
  - (ඇ) රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීමේදී හෝ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී,
 මෙම මූලධර්ම ගුරුකොට ගත යුතුය.

භූමිය හා ස්වෛරීභාවය

- (1) ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාධීනත්වය, ස්වෛරීභාවය, එක්සත් බව සහ දේශපුර්ණත්වය රජය විසින් ආරක්ෂා කරනු ලැබිය යුතුය.

සාමය හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය

- (1) ශ්‍රී ලංකාවේ බහුවිධ ගතිලක්ෂණය පවත්වා ගන්නා අතරම සියලු ජනවාර්ගික, ආගමික සහ සමාජ කණ්ඩායම් අතර සාමකාමී සහජීවනය හා සංහිදියාව සහතික කිරීම රාජ්‍යයේ හා සියලු තැනැත්තන්ගේ යුතුකම විය යුතුය.
- (2) රාජ්‍යය රජයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ව්‍යුහය සහ ජනතාවගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අයිතිවාසිකම් සුරක්ෂිත කොට ශක්තිමත් කළ යුතු අතර සාමකාමී, සාධාරණ සහ සර්වජනග්‍රාහී සමාජයක් ප්‍රවර්ධනය කළ යුතුය.

ආර්ථික කරුණු සහ සමාජ ක්‍රමය

- (1) රජය සාධාරණ, යුක්තිසහගත සහ සදාචාරාත්මක සමාජ ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කළ යුතු අතර එහි අරමුණු අතර -
  - සියලු තැනැත්තන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් සහ නන්වැදෑරුම් නිදහස පුර්ණ ලෙස සාක්ෂාත් කර ගැනීම
  - ජාතික ජීවිතයේ සියලු ආයතන සඳහා සාමාජීය, ආර්ථික සහ දේශපාලනික යුක්තිය විසින් මග පෙන්වනු ලබන්නා වූ සමාජ ක්‍රමයක් හැකි තාක් පලදායී ලෙස සුරක්ෂිත කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම මගින් ජනතාවගේ සුභසිද්ධිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම
 අන්තර්ගත විය යුතුය.

පරිසරය හා සංවර්ධනය

- (1) ජනතා කේන්ද්‍රීය තිරසාර සංවර්ධනයක නියෝජිතයින් සහ ප්‍රතිලාභීන් ලෙස කාන්තාවන් හා පිරිමින් පූර්ණ හා සමාන ලෙස සහභාගිවීම රාජ්‍යය විසින් සහතික කරනු ලැබිය යුතු අතර එයට පහත කාරණා ඇතුළත් විය යුතුය:
  - (අ) සර්වජන ග්‍රාහක හා තිරසාර ආර්ථික වර්ධනය, රැකියා නියුක්තිය හා සෑමට ආචාර සම්පන්න රැකියා ප්‍රවර්ධනය කිරීම
  - (ආ) දිළිඳුකම හා අසාක්ෂරතාව මුලිනුපුටා දැමීම හා අසමානතා අවම කිරීම
  - (ඇ) සෑමට මිල දැරිය හැකි, විශ්වාසය තැබිය හැකි හා තිරසාර බලශක්තිය සහතික වීම
  - (ඈ) තිරසාර ආහාර නිෂ්පාදන පද්ධති හා කුඩා පරිමාණ ගොවීන් සඳහා ආධාර සහතික වීම සහ
  - (ඉ) පොදු යහපත විශිෂ්ටතම අයුරින් සැලසෙන සේ ස්වභාවික හා ද්‍රව්‍යමය සම්පත් සහ සාමාජීය නිපැයුම සාධාරණ ලෙස බෙදී යාම සහතික වීම.
- (2) ශ්‍රී ලංකාවේ සුපෝෂිත ජෛව විවිධත්වයද ඇතුළුව එහි ස්වභාවික උරුමය පොදුජන භාණ්ඩයක් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු අතර රාජ්‍යය හා සියලු පුරවැසියෝ එය ආරක්ෂා කෙරෙන බවටද, තිරසාර ලෙස භාවිතා කෙරෙන බවටද වගබලාගත යුත්තෝය.
- (3) රාජ්‍යය හා සියලු පුරවැසියෝ දේශගුණික විපර්යාස හානි අවම කිරීමටත්, ජනතාව හා සියලු ජීවී පද්ධති මත එහි අහිතකර බලපෑම් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමටත් හැකි සියලු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.
- (4) සියලුම මානව නොවන ජීවීන්ට මෛත්‍රියෙන් යුතුව සැලකීම සහ මානව නිරෝගීභාවයේ, සුභසාධනයේ හා ආරක්ෂාවේ අවශ්‍යතාවන්ට යටත්ව ඔවුන් අනවශ්‍ය වේදනාව හා සංතාපය කෙරෙහි ආරක්ෂා කෙරෙන බවට වගබලා ගැනීම සෑම තැනැත්තකුගේම යුතුකම විය යුතුය.
- (5) රාජ්‍යය හා සෑම තැනැත්තෙක්ම වත්මන් හා අනාගත පරපුරු වෙනුවෙන් සංස්කෘතික හා පුරාවිද්‍යාත්මක උරුමය ආරක්ෂා කිරීම හා සංරක්ෂණය කිරීම කළ යුතුය.
- (6) රාජ්‍යය හා සෑම තැනැත්තෙක්ම ශ්‍රී ලංකාවේ දේශීය දැනුම ආරක්ෂා කිරීම හා සංරක්ෂණය කිරීමත් එය අවභාවිතය වැළැක්වීමත් කළ යුතුය.

වෙනත් කරුණු

- (1) රාජ්‍යය දේශ දේශාන්තර සංවිධානාත්මක අපරාධ, මිනිස් ජාවාරම, බලහත්කාර ශ්‍රමය හා ඇබ්බැහි වන ද්‍රව්‍ය පරිභෝජනය නිවාරණය සඳහා ප්‍රමාණවත් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු අතර, මිනිස් ජාවාරම්වල වින්දිතයින් සඳහා සප්‍රමාණවත් ආරක්ෂක විධිවිධාන සම්පාදනය කළ යුතුය.

- (2) රාජ්‍ය නිලධාරීන් හෝ පෞද්ගලික රංගකයින් යන කවරකු විසින් වුවද සිදු කරනු ලබන දූෂිත ක්‍රියා තහනම් කිරීමටත්, දූෂණයේ වින්දිතයින් වන තැනැත්තන් මෙන්ම කණ්ඩායම් හඳුනා ගැනීමට හා ඔවුන් දෝෂමුක්ත කිරීමටත්, වංචනික ලෙස ලබා ගත් අරමුදල්වලින් හඳුනා ගත හැකි වින්දිතයින්ට වන්දි සහතික කිරීමේ උචිත මාර්ගයක් ස්ථාපනය කිරීමටත් රාජ්‍යය උචිත සියලු ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.
- (3) රාජ්‍යය ජාත්‍යන්තර සාමය, ආරක්ෂාව හා සහයෝගිතාව ඇති කර ගැනීමත්, සාධාරණ හා යුක්තිසහගත ජාත්‍යන්තර ආර්ථික හා සාමාජීය ක්‍රමයක් ඇති කර ගැනීමත් ප්‍රවර්ධනය කළ යුතු අතර, ජාත්‍යන්තර නීතිය පිළිපැදීම වර්ධනය කළ යුතුය.

රාජ්‍යයේ හා එහි නිලධාරීන්ගේ මූලික යුතුකම්

- (1) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව දේශයේ උත්තරීතර හා මූලික නීතිය වශයෙන් පිළිගෙන එහි විධිවිධානයන්ට අවනත වීම රාජ්‍යයේ, රාජ්‍ය ආයතනවල සහ ඒවායේ නියෝජිතයින්ගේ හා නිලධාරීන්ගේ ප්‍රාථමික යුතුකමයි.
- (2) රට තුළ සෘජුව හෝ වක්‍රව වර්ගවාදීත්වය, කවර හෝ අකාරයකින් ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙන් වැළකී සිටීම රාජ්‍යයේ මූලික වගකීම වේ. වඩා දැනුවත්භාවයක් සහිත ආගමික සහ අනාගමික මූලධර්මයන්, මූලික මානව අයිතිවාසිකම් සහ විශ්වදේශවාදය මත පදනම්ව රාජ්‍යය විසින් ප්‍රජා ජාතිවාදීත්වය සහ විමුක්තිවාදී දේශප්‍රේමීත්වය ප්‍රවර්ධනය කරනු ලබන්නේය.

පුරවැසියන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම්

පහත පරිදි කටයුතු කිරීම සෑම පුරවැසියකුගේම වගකීම වන්නේය.

- අ. ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වාධීනත්වය, ස්වෛරීත්වය, එක්සත්භාවය සහ භෞමික අඛණ්ඩතාවය පවත්වා ගැනීම හා රැකගැනීම.
- ආ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සහ එහි පරමාදර්ශයන් සහ ආයතන පවත්වා ගැනීම සහ ආරක්ෂා කිරීම.
- ඇ. ජාතික එක්සත්භාවය පෝෂණය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සියළු ජනතාව අතර සමගීය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- ඈ. අන් අයගේ අයිතිවාසිකම් සහ නිදහසට ගරු කිරීම.
- ඉ. පෙළඹවීම් ඇතිවීමට හෝ සමාජ අසමගීය ඇතිවීමට තුඩුදෙන දේවේශ කතාබහ සහ අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම වලින් වැළකී සිටීම.
- ඊ. අපගේ සංයෝගී සංස්කෘතියේ සාරවත් උරුමය අගය කිරීම සහ සංරක්ෂණය කිරීම.
- උ. පරිසරය ආරක්ෂා කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම, එහි සාරවත් බව රැකගැනීම සහ එහි ඇති සියළුම ආකාරයේ ජීවයන් අගය කිරීම.

- ඌ. පොදු දේපළ සුරැකීම සහ ආරක්ෂා කිරීම සහ ඒවා නාස්තියට සහ අවහාවිතා කිරීමට එරෙහිව සමත් කිරීම.
- එ. කලාත්මක හෝ ඓතිහාසික භාණ්ඩ සහ ජාතික වැදගත්කමක් සහිත ස්ථාන සුරැකීම සහ ආරක්ෂා කිරීම.
- ඒ. අල්ලස් සහ දූෂණ කටයුතු වලට සෘජුව හෝ වක්‍රව සහභාගිවීමෙන් වැළකී සිටීම.
- ඔ. නීතියේ ආධිපත්‍යය පවත්වාගැනීම සහ සියළුම ආකාරයේ ප්‍රචණ්ඩත්වයන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම.
- ඕ. යම් පුරවැසියකු විසින් තෝරා ගන්නා ලද රැකියාව තුළ හෘදය සාකෂානුගාමීව කටයුතු කිරීම.

රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ මූලධර්ම සහ මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව නීතිය මගින් ක්‍රියාවේ යෙදවීමක් කළ නොහැකිය.

1. මෙම පරිච්ඡේදයේ විධිවිධාන කවර හෝ අධිකරණයක හෝ විනිශ්චය සභාවක බලාත්මක කළ නොහැකිය.

**அடிப்படை உரிமைகள் பற்றிய உப குழுவின்
அறிக்கை**

2016 ஓகத்து 24

அறிமுகம்

மனித உரிமைகளின் அங்கீகாரம் மற்றும் அவற்றிற்கான மதிப்பு என்பது வரலாற்று ரீதியான மற்றும் உலகளாவிய எண்ணக்கரு ஒன்றாகும். நீதி மற்றும் சமூகமொன்றின் உறுப்பினர்களின் உரிமைகளைப் போற்றுவதல் என்னும் பாரம்பரியம் பல நூற்றாண்டுகளாகக் காணப்படுவதுடன், “அனைத்துச் சமூகங்களும், வாய்மூல அல்லது எழுத்துமூல பாரம்பரியத்திலாக இருப்பினும், தகுதியுடைமை மற்றும் நீதி முறைகளையும் அதன் உறுப்பினர்களது சுகாதாரம் மற்றும் சேமநலனைப் பராமரிப்பதற்கான வழிகளையும் கொண்டிருந்துள்ளன.”¹ ஒருவருக்கொருவர் மீதான மற்றும் அரசு மற்றும் பிரசைகளுக்கிடையே என்ற வகையிலான மக்களின் உரிமைகள், கடமைகள் மற்றும் பொறுப்புக்கள் ஆகியவற்றைக் கொண்டுள்ள பழைமை வாய்ந்த மூலங்கள் பல்வேறு மத மற்றும் தத்துவ போதனைகளை உள்ளடக்குகின்றன. 1948 ஆம் ஆண்டில் “அனைத்து மக்களுக்கும் அனைத்து நாடுகளுக்கும்மான பொதுவான நியமமொன்றாக” மனித உரிமைகளின் உலகளாவிய பிரகடனத்தை ஐக்கிய நாடுகளின் பொதுச்சபை வகுத்தமைத்தது. 30 உறுப்புரைகளைக் கொண்டுள்ள இப்பிரகடனம், குடியியல் மற்றும் அரசியல் உரிமைகள் அத்துடன் பொருளாதார, சமூக மற்றும் கலாசார உரிமைகள் ஆகியவற்றை உள்ளடக்குகின்றது. உரிமைகளின் இவ்விரு பிரிவுகளும், 1966 இன் இரு வெவ்வேறு சமவாயங்களான குடியியல் மற்றும் அரசியல் உரிமைகள் பற்றிய சர்வதேச சமவாயம் மற்றும் பொருளாதார, சமூக மற்றும் கலாசார உரிமைகள் பற்றிய சர்வதேச சமவாயம் ஆகியவற்றில் மேலும் மீள வலியுறுத்தப்பட்டன. மனித உரிமைகளின் சர்வதேச சட்டமூலம் என அறியப்படும் மூன்று ஆவணங்களிலும் இலங்கை கையொப்பாரொருவராக உள்ளது.

இலங்கையின் அரசியலமைப்புசார் மனித உரிமைகளின் (அடிப்படை உரிமைகள்) வரலாறு, சுதந்திரத்திற்குப் பின்னரான காலப்பகுதியின் மூன்று அரசியலமைப்புகளின் ஊடாகக் கண்டறியப்படலாம். சோல்பெரி அரசியலமைப்பு உரிமைகளின் சட்டமூலமொன்றைக் கொண்டிருக்கவில்லை, ஆனால், உறுப்புரை 29 (2) இனூடாக சிறுபான்மையினரின் நலன்களைப் பாதுகாக்க விழைந்தது.²

1972 ஆம் ஆண்டின் முதலாவது குடியரசு அரசியலமைப்பு, அனைத்துப் பிரசைகளினதும் அடிப்படை உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரங்களை உள்ளடக்கிய சோசலிச சனநாயகமொன்றிற்கான குறிக்கோள்களை அடைவதற்கு உறுதிபூண்டது. குடியியல் மற்றும் அரசியல் உரிமைகளுக்கு மட்டுப்படுத்தப்பட்ட “அடிப்படை உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரங்கள்” பற்றிய தனியான அத்தியாயமொன்றை அரசியலமைப்பு அறிமுகம் செய்தது. சட்டங்களை இயற்றுவதல் மற்றும் இலங்கையின் ஆட்சி ஆகியவற்றை வழிநடத்துவதற்கு அரசு கொள்கையின் கோட்பாடுகளையும் அரசியலமைப்பு உள்ளடக்கியது, ஆனால் அவை சட்டத்தின் முன் கொண்டுவரப்படமுடியாது. இவ்வுரிமைகளை அமுலாக்குவதற்காக விசேட பொறிமுறைகள் எவையும் ஒழுங்கமைக்கப்பட்டிருக்கவில்லை. 1978 ஆம் ஆண்டின்

¹ <http://hrlibrary.umn.edu/edumat/hreduseries/hereandnow/Part-1/short-history.htm>

² உறுப்புரை 29. (1) இக்கட்டளையின் ஏற்பாடுகளுக்கமைவாக, தீவின் சமாதானம், ஒழுங்கு மற்றும் நல்லாட்சிக்காக சட்டங்களை இயற்றுவதற்கு பாராளுமன்றம் அதிகாரத்தைக் கொண்டிருத்தல் வேண்டும்; (2) இத்தகைய எந்தவொரு சட்டமும் (அ) எந்தவொரு மதத்தினதும் சுதந்திரமான பிரயோகத்தைத் தடுத்தல் அல்லது கட்டுப்படுத்தலாகாது; அல்லது (ஆ) எந்தவொரு சமூகத்தையோ மதத்தையோ சார்ந்த ஆட்களை ஏனைய சமூகத்தையோ மதத்தையோ சார்ந்த ஆட்கள் உட்படுத்தப்படாத தகைமையினங்களுக்கு அல்லது கட்டுப்பாடுகளுக்கு உட்படுத்தல் ஆகாது (இ) எந்தவொரு சமூகத்தையோ மதத்தையோ சார்ந்த ஆட்களுக்கு வழங்கப்படாத எந்தவொரு சலுகையையோ அல்லது பயனையோ ஏனைய சமூகத்தையோ மதத்தையோ சார்ந்த ஆட்களுக்கு வழங்குதல் ஆகாது, அல்லது (ஈ) எந்தவொரு மத அமைப்பினதும் அரசியலமைப்பை, அவ்வமைப்பை ஆளும் அதிகாரத்தின் இணக்கம் பெறப்பட்டாலன்றி, மாற்றியமைத்தலாகாது, ஆயினும், மத அமைப்பொன்று சட்டமொன்றினால் கூட்டிணைக்கப்பட்டுள்ள எந்தவொரு சந்தர்ப்பத்திலும், அவ்வமைப்பை ஆளும் அதிகாரத்தின் கோரிக்கையின்பாலன்றி, இத்தகைய மாற்றங்கள் எதுவும் செய்யப்படலாகாது; ஆயின், இந்தியா மற்றும் பாகிஸ்தானில் வதிவோர் (பிரசாவுரிமை) சட்டத்தின் கீழ் இலங்கைப் பிரசைகளாகப் பதிவு செய்யப்பட்டோரைப் பிரதிநிதித்துவப்படுத்துவதற்கான பிரதிநிதிகள் சபையின் உறுப்பினர்கள் தேர்தலுக்கான, அதனுடன் சம்பந்தப்பட்ட, அல்லது தொடர்புடைய எந்தவொரு சட்டம் இயற்றும் ஏற்பாட்டிற்கும் இவ்வுட்பிரிவின் முற்போந்த ஏற்பாடுகள் ஏற்புடையதாகாது.

இரண்டாம் குடியரசு அரசியலமைப்பும் அடிப்படை உரிமைகள் பற்றிய அத்தியாயமொன்றை உள்ளடக்கியிருந்ததுடன், அது மீளவும் குடியியல் மற்றும் அரசியல் உரிமைகளுக்கு மட்டுப்படுத்தப்பட்டிருந்தது. இவ்வுரிமைகள் விரிவுபடுத்தப்பட்டிருந்தபோதும், பரந்த கட்டுப்பாடுகளுக்கும் உட்படுத்தப்பட்டிருந்தன. 1972 ஆம் ஆண்டின் அரசியலமைப்பின் வாழும் உரிமைக்கான வாசகம் வேண்டுமென்றோ அல்லது கருதாப்பிழையினாலோ நீக்கப்பட்டிருந்தது. மேலும், ஆட்சித்துறை அல்லது நிருவாக நடவடிக்கை தொடர்பில் நிவர்த்திப்பதற்கான நடவடிக்கை தொடுக்கப்பட மாத்திரமே முடியுமென்பதுடன் சட்டவாக்கத்திற்குப் பின்னரான நீதித்துறை மீளாய்வு எதுவும் காணப்படவில்லை. அரசு கொள்கையின் வழிகாட்டிக் கோட்பாடுகள் பற்றிய அத்தியாயம் முன்னரை விட மிகவும் விரிவாக காணப்பட்டதுடன் ஆட்களின் சமூக மற்றும் பொருளாதார முன்னேற்றம் தொடர்பில் மேலும் குறித்துரைக்கப்பட்ட ஏற்பாடுகளைக் கொண்டிருந்தது. ஆயினும், அவை சட்டத்தின் முன் கொண்டுவரப்படமுடியாது என்பதுடன் உரிமைகள் என்னும் அந்தஸ்திற்கு உயர்த்தப்படவில்லை.

2000ஆம் ஆண்டின் அரசியலமைப்புச் சட்டமூலம் மேம்படுத்தப்பட்டதோர் உரிமைகள் சட்டமூலத்தைக் கொண்டிருந்தது. பிரகடனப்படுத்தப்பட்ட புதிய அடிப்படை உரிமைகளில் உயிர் வாழ்வதற்கான உள்ளார்ந்த உரிமை காணப்பட்டது. தேசிய அல்லது சமூகத் தோற்றம், பிரசாவுரிமையைப் பெற்றுக்கொண்ட வழி, திருமண அந்தஸ்து, தாய்மைத்துவம் மற்றும் மற்றும் பெற்றோர் அந்தஸ்து போன்ற மேலதிக அடிப்படைகளிலமைந்த பாரபட்சம் தடுக்கப்பட்டது. ஆதன உடைமைக்கான உரிமை, தனித்த மற்றும் குடும்ப வாழ்க்கைக்கான உரிமை என்பனவும் உள்ளடக்கப்பட்டிருந்தன. நடைமுறைப்படுத்தக்கூடிய அடிப்படை உரிமைகளாக சிறுவர்களுக்கான விசேட உரிமைகள் மற்றும் பல்வேறு சமூக மற்றும் பொருளாதார உரிமைகள் சேர்க்கப்பட்டிருந்தமை குறிப்பிடத்தக்க அம்சமொன்றாகும். பொதுநல வழக்காடல் வெளிப்படையாக ஏற்பாடு செய்யப்பட்டிருந்தது. சட்டவாக்கத்திற்கு முன்னரான மற்றும் சட்டவாக்கத்திற்குப் பின்னரான நீதித்துறை மீளாய்விற்கான ஏற்பாடு, மட்டுப்பாடுகளுடன் காணப்பட்டது. இவ்வாறான சட்டம் அல்லது ஏற்பாடொன்று, சட்டவாக்கம் செய்யப்பட்டு இரண்டு ஆண்டுகளுக்குள் மாத்திரமே ஆட்சேபனைக்குட்படுத்தப்பட முடியுமென்பதுடன், அச்சட்டம் சட்டவாக்கத்திற்கு முன்னைய கட்டத்தில் ஆட்சேபிக்கப்பட்டிருக்குமாயின், ஆட்சேபனைக்கான அடிப்படை ஒன்றாக இருத்தல் ஆகாது.

அத்தகைய உரிமைகளின் பட்டயமொன்றிற்கான முன்மொழிவுகளை மேற்கொள்வதற்கு 2006 ஆம் ஆண்டில் குழுவொன்று நியமிக்கப்பட்டது. சம்பந்தப்பட்ட விடயப்பரப்புகளைச் சார்ந்த பல்வேறு நிபுணர்களின் கருத்துகளைக் கேட்டறிந்ததுடன் பல்வேறு வகையிலான சர்வதேச மனித உரிமைகள் கருவிகளின்³ உள்ளடக்கங்களையும் ஆராய்ந்த பின்னர், நடைமுறையிலிருந்த அரசியலமைப்பின் அடிப்படை உரிமைகள் அத்தியாயத்தை மாற்றீடு செய்வதற்காக 2009 ஆம் ஆண்டில் வரைவு அத்தியாயமொன்றை அக்குழு முன்மொழிந்தது.

அரசியலமைப்புச் சபையினால் தாபிக்கப்பட்டுள்ள அடிப்படை உரிமைகள் பற்றிய உப குழுவின் தற்போதைய அறிக்கை, தற்போதைய முன்மொழிவுகளை மேற்கொள்வதற்கான தனது உசாத்துணை ஆவணமாக 2009ஆம் ஆண்டின் வரைவு அரசியலமைப்பைப் பயன்படுத்தியுள்ளது. 2016, மே மாதத்தின் பொதுப் பிரதிநிதித்துவக் குழுவின் அறிக்கையில் (இதனகத்துப்பின் PRC அறிக்கை என குறிப்பிடப்படும்) அடங்கியுள்ள விதப்புரைகளையும் அங்கீகரிக்கப்பட்ட அரசியல்

³ மனித உரிமைகளின் உலகளாவிய பிரகடனம், பொருளாதார, சமூக மற்றும் கலாசார உரிமைகள் பற்றிய சர்வதேச சமவாயம், குடியியல் மற்றும் அரசியல் உரிமைகள் பற்றிய சர்வதேச சமவாயம், அனைத்து வகையிலான இனரீதியான பாரபட்சங்களையும் ஒழித்தல் பற்றிய சர்வதேச சமவாயம், பெண்களுக்கெதிரான அனைத்து வகையிலான பாரபட்சங்களையும் ஒழித்தல் பற்றிய சமவாயம், பிள்ளையின் உரிமைகள் பற்றிய சமவாயம், சித்திரவதை, மற்றும் ஏனைய கொடூரமான, மனிதாபிமானமற்ற அல்லது இழிவான நடத்துகை அல்லது தண்டனைக்கெதிரான சமவாயம்.

கட்சிகள், இலங்கை மனித உரிமைகள் ஆணைக்குழு, இலங்கை சட்டத்தரணிகள் சங்கத்தை உள்ளடக்கிய தொழில்சார் நிறுவனங்கள், சிவில் சமூக நிறுவனங்கள் ஆகியவற்றின் வாய்மூல அல்லது எழுத்துமூல சமர்ப்பணங்களையும் மற்றும் மே மாதம் முதல் ஓகத்து மாதம் வரை இடம்பெற்ற அதன் அமர்வுகளில் முன்வைக்கப்பட்ட சர்வதேச மற்றும் உள்ளூர் நிபுணர்களின் சமர்ப்பிப்புகளையும் இது பரிசீலித்துள்ளது.

2016 ஆகஸ்ட் மாத ஆரம்பத்தில் உப குழுவைச் சேர்ந்த பல உறுப்பினர்கள் தென் ஆபிரிக்க அரசியலமைப்பின் தொழிற்பாட்டில் சமூக மற்றும் பொருளாதார உரிமைகள் மற்றும் நீதித்துறை மீளாய்வு மீதான அரசின் நடவடிக்கை தொடர்பில் விசேட முக்கியத்துவத்தைச் செலுத்தி ஆய்வு செய்வதற்காகத் தென் ஆபிரிக்காவுக்கு விஜயமொன்றை மேற்கொண்டனர்.

உப குழுவானது உத்தேச உரிமைகள் சட்டமூலத்தின் கட்டமைப்பைத் தீர்மானிக்கும் செயற்பாட்டில் நவீன அரசியலமைப்புக்களில் அடிப்படை உரிமைகள் சம்பந்தமான அத்தியாயங்கள் எவ்வாறு உருவாக்கப்பட்டுள்ளன என்ற தற்போதைய உலகளாவிய போக்கையும் பரிசீலனைக்கு எடுத்தது. கடந்த தசாப்தத்தில், பல்வேறு தெற்குலக நாடுகள் தங்களது அரசியலமைப்புகளை மீள வரைந்துள்ளன. மோதல் மற்றும் குழப்பமான காலப்பகுதியொன்றிலிருந்து மீண்ட பின்னரே இவற்றுள் பல இதனை மேற்கொண்டுள்ளன. அவற்றுள் நேபாளம் (2015), துனிசியா, எகிப்து (2014), வியட்நாம், சிம்பாப்வே (2013), ஹெய்ட்டி, சோமாலியா (2012) மற்றும் தென் சூடான் (2011) ஆகியவை உள்ளடங்குகின்றன. சமாதானம் மற்றும் சனநாயகத்தில் அழுத்தம் மற்றும் ஒரு பலமான உரிமைகளின் சட்டமூலம் ஆகியன இவற்றுள் பெரும்பாலான அரசியலமைப்புகளின் ஒத்ததோர் அம்சமாகும். குடியியல் மற்றும் அரசியல் (முதலாம் தலைமுறை உரிமைகள்), பொருளாதார, சமூக மற்றும் கலாசார (இரண்டாம் தலைமுறை உரிமைகள்) மற்றும் சுற்றாடல் மற்றும் அபிவிருத்தி உரிமைகளைக் (மூன்றாம் தலைமுறை உரிமைகள்) ஆகியவற்றை உரிமைகளின் சட்டமூலம் கூட்டிணைக்கின்றது. தமது முற்போக்குடைய மற்றும் புத்தாக்க உரிமைகள் சட்டமூலங்களுக்காகக் குறிப்பிடக்கூடிய சில அரசியலமைப்புகள் தென்னாபிரிக்கா (1997), கிழக்குத் திமோர் (2001), ஈக்குவடோர் (2008), பொலிவியா (2009) மற்றும் கென்யா (2010) ஆகியவற்றை உள்ளடக்குகின்றன.

நவீன அரசியலமைப்புக்களில் குறிப்பாக சமூக பொருளாதார உரிமைகள் குறிப்பாக சட்ட வரம்புக்கு உட்பட்டவாறு உள்ளடக்கப்பட்டுள்ள விதத்தை உப குழு பரிசீலனைக்கு எடுத்தது. தற்போதைய அரசியலமைப்பை 1978 ஆம் ஆண்டில் பிரகடனம் செய்யும்வேளையில் அவ்வாறான உரிமைகள் உலகளாவிய கவனத்தைப் பெற்றிருக்கவில்லை. எனவே, இந்த உரிமைகள் அரசு தத்துவத்தின் பணிப்புரைக் கொள்கைகளின் பிரகாரம் அத்தியாயமொன்றில் கீழ்நிலைக்குத் தள்ளப்படும் வகையில் அரசியலமைப்பு உருவாக்கமானது இடம்பெற்றது. இருப்பினும் கடந்த இரண்டு தசாப்தங்களில் அரசியல் உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரம் ஆகியவற்றுக்கு இடையிலான உள்ளார்ந்த தொடர்பு மற்றும் பொருளாதார வளங்களுக்கான வழி மற்றும் சிறந்த தரத்திலான வாழ்க்கை ஆகியவற்றைப் புறக்கணிக்க முடியாதென்பது மனித உரிமைகள் பற்றிய உலகளாவிய அபிவிருத்தியின் பிரகாரம் தெளிவாகின்றது. கடந்த காலத்தில் அவ்வாறான வளங்களை இழக்கச் செய்தமை முரண்பாட்டு மோதலொன்றுக்கு இட்டுச் சென்ற வரலாற்றைக் கொண்ட எம்மைப் போன்ற நாட்டிற்கு மேற்படி நிலைமை பொருத்தமாகவுள்ளது. அவ்வாறான உரிமைகள் தென் ஆபிரிக்கா, கிழக்கு திமோர், கென்யா, நேபாளம் மற்றும் லத்தீன் அமெரிக்க நாடுகளின் அரசியலமைப்புக்களால் அடிப்படை உரிமைகளாக ஏற்றுக் கொண்டுள்ளமை உலகளாவிய போக்காக அமைந்துள்ளமைக்குச் சான்றாய் அமைந்துள்ளது. இலங்கையும் நிலையான அபிவிருத்தி இலக்குகளுக்கு உறுதிபூண்டுள்ளதால் புதிய அரசியலமைப்பில் இந்த உறுதிமொழிகளை வெளிப்படுத்தல் பொருத்தமாகவுள்ளது.

இந்த உரிமைகள் 2000 ஆண்டின் அரசியலமைப்புச் சட்டமூலம் மற்றும் 2000 ஆண்டின் முன்மொழிவுகள் ஆகியவற்றிலும் உள்ளடக்கப்பட்டன. ஆகையால் உரிமைகள் பற்றிய முன்னோடியான மற்றும் எதிர்கால சட்டமூலம் உருவாக்கும் செயற்பாட்டில் சட்டவரம்புக்கு உட்பட்ட சமூக பொருளாதார உரிமைகளை உள்ளடக்குவது மிகவும் அவசியமானது என உப குழுவானது தீர்மானித்தது.

அதனளவில் சரியாக மட்டுமல்லாது உரிமையின் குறிப்பிட்ட வெளிப்பாட்டையும் தெளிவாக வெளிப்படுத்தல் அவசியம் என்பதால், தெளிவுபடுத்தலின் நலன்கருதி முன்மொழிவுகள் வரைவு ஏற்பாடுகள் வடிவத்தில் சமர்ப்பிக்கப்பட்டுள்ளன.

அடிப்படை உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரங்கள்

ஆளொருவரின் உள்ளார்ந்த உரிமைகள்

- (1) ஒவ்வொருவரும் மனிதரின் வாழ்வதற்கான உள்ளார்ந்த உரிமை, மாண்பு, சமத்துவம், சுதந்திரம் மற்றும் பாதுகாப்பினைக் கொண்டிருத்தல் வேண்டும்.
- (2) சட்டத்தின் முன்னிலையில் ஆளொருவராக அங்கீகரிக்கப்படுவதற்கான உரிமை ஒவ்வொருவருக்கும் இருத்தல் வேண்டும்.
- (3) ஆளெவரையும் எதேச்சையாக உயிரிழக்கச் செய்தல் அல்லது அவருக்கு மரண தண்டனை விதித்தலாகாது.

கைது செய்யப்பட்ட, தடுத்து வைக்கப்பட்ட மற்றும் குற்றஞ் சாட்டப்பட்ட ஆட்களின் உரிமைகள்

- (1) சட்டத்தினால் தாபிக்கப்பட்ட நடவடிக்கைமுறைக்கிணங்கவன்றி ஆள் எவரும் கைது செய்யப்படுதலோ, தடுத்து வைக்கப்படுதலோ அல்லது வேறுவகையில் அவரது சொந்த சுதந்திரம் பறிக்கப்படுதலோ ஆகாது.
- (2) கைது செய்யப்பட்டிருக்கும், தடுத்து வைக்கப்பட்டிருக்கும் அல்லது வேறுவகையில் அவரின் சொந்த சுதந்திரம் பறிக்கப்பட்ட ஆளொருவர் மனிதரின் உள்ளார்ந்த மாண்பிற்காக மதிப்புடன் நடத்தப்படுதல் வேண்டும்.
- (3) சட்டத்தினால் வேறுவகையாக ஏற்பாடு செய்யப்பட்டாலன்றி, ஆளெவரும், சட்டத்தினால் விதிக்கப்படும் நடவடிக்கைமுறைக்கிணங்க, கைது செய்யப்பட்டு தகுதிவாய்ந்த நீதிமன்றமொன்றின் முன் கொண்டுவரப்படுவதற்காக நீதித்துறை அலுவலர் ஒருவரினால் வழங்கப்படும் ஆணையின் கீழன்றி, கைது செய்யப்படலாகாது.
- (4) கைது செய்யப்படும் ஒவ்வொரு ஆளுக்கும், கைதுக்கான காரணம் மற்றும் இவ்வறுப்புரையின் (5) மற்றும் (6) அம் பந்திகளின் கீழ் அவ்வாளின் உரிமைகள் என்பன, அவரால் புரிந்து கொள்ளக்கூடியதாகத் தோன்றும் மொழியில் தெரியப்படுத்தப்படல் வேண்டும்.
- (5) கைது செய்யப்படும் ஒவ்வொரு ஆளும் அவர் விரும்பும் எந்தவொரு உறவினர் அல்லது நண்பருடன் தொடர்பு கொள்வதற்கு உரிமையுடையவராதல் வேண்டும் என்பதுடன் அவ்வாள் அவ்வாறு வேண்டுகோள் விடுக்குமிடத்து, அத்தகைய உறவினர் அல்லது நண்பருடன் தொடர்புகொள்வதற்கான வழிகளை அவ்வாளுக்கு ஏற்படுத்திக்கொடுத்தல் வேண்டும்.
- (6) கைது செய்யப்படும் ஒவ்வொரு ஆளும், அவர் கைதுசெய்யப்பட்ட காலத்திலிருந்து, அவர் விரும்பும் சட்டத்தரணியொருவரைத் தெரிவு செய்வதற்கும் ஆலோசனையைப் பெறுவதற்கும் உரித்துடையவராதல் வேண்டும். அரசானது, கைது செய்யப்பட்ட ஆளின் பயனுறுதிமிக்க பிரதிநிதித்துவத்தை இயலச்செய்வதற்கான சகல நியாயமான வசதிகளையும் அளித்தல் வேண்டும்.
- (7) கைது செய்யப்பட்ட எந்தவொரு ஆளும், வழக்கின் எல்லாச் சூழ்நிலைகளின் கீழும் நியாயமானதைவிட நீண்டதொரு காலப்பகுதிக்கு கட்டுக்காவலில் தடுத்து வைக்கப்படுதல் அல்லது மறித்து வைக்கப்படுதல் ஆகாது என்பதுடன் கைது செய்யப்பட்ட இடத்திலிருந்து நீதிபதி முன்னிலையில் செல்வதற்கு அவசியமான நேரம் நீங்கலாக, கைது செய்யப்பட்டு இருபத்தி நான்கு மணித்தியாலங்களுக்குள் தகுதிவாய்ந்த நீதிமன்றமொன்றின் நீதிபதிக்கு முன் கொண்டுவரப்படல் வேண்டும். சட்டத்தினால் தாபிக்கப்பட்ட நடவடிக்கை முறைக்கிணங்க அத்தகைய நீதிபதியொருவரினால் வழங்கப்படும்

ஆணையொன்றினாலன்றி, எந்தவோர் ஆளும் அக்காலப்பகுதிக்கு மேற்பட்டு கட்டுக்காவலில் தடுத்து வைக்கப்படலாகாது.

- (8) சட்டத்தினால் வேறுவகையாக ஏற்பாடு செய்யப்பட்டாலன்றி, கட்டுக்காவலில் தடுத்து வைக்கப்பட்ட அல்லது மறித்து வைக்கப்பட்ட ஒவ்வோர் ஆளும் பிணையில் அல்லது பிணை உடன்படிக்கையொன்றினால் விடுவிக்கப்படுவதற்கு உரித்துடையவராவர். அப்பிணைக்குரிய தொகை மற்றும் அத்தகைய பிணை உடன்படிக்கைக்குரிய தொகை, குறித்த வழக்கின் சூழ்நிலைகேற்றவாறு நிர்ணயிக்கப்பட வேண்டுமென்பதுடன் அது மிகைப்படுத்தப்படலாகாது.
- (9) குற்றத்தை இழைத்தாகச் சந்தேகிக்கப்படும் ஒவ்வோராளும், நியாயமற்ற தாமதமின்றி, சம்பவத்தின் உண்மைகள் மற்றும் சூழ்நிலைகளின் உன்னிப்பான நோக்கினடிப்படையில் குற்றம் சாட்டப்படல் வேண்டும் அல்லது குற்றப்பகர்வு செய்யப்படல் வேண்டும் அல்லது விடுவிக்கப்படல் வேண்டும்.
- (10) குற்றமொன்றிற்காக குற்றம் சாட்டப்படும் அல்லது குற்றப்பகர்வு செய்யப்படும் ஒவ்வோராளும் நேரடியாக விசாரிக்கப்படுவதற்கு அல்லது அந்த ஆளின் சொந்தத் தெரிவான சட்டத்தரணி மூலமாக விசாரிக்கப்படுவதற்கும் உரித்தைக் கொண்டுள்ளதுடன் அது அவருக்கு நீதிபதி மூலம் அறிவிக்கப்படுதலும் வேண்டும்.
- (11) (அ) குற்றமொன்று தொடர்பாகக் குற்றம் சாட்டப்பட்டிருக்கும் அல்லது குற்றப் பகர்வு செய்யப்பட்டிருக்கும் ஓர் ஆள்,
 (i) தேவையற்ற தாமதமின்றி;
 (ii) தகைமை வாய்ந்த நீதிமன்றத்தின் மூலம்;
 (iii) நியாயமான வழக்கு விசாரணை மூலம்;
 (iv) பகிரங்க விசாரணையில் இந்தப் பந்தியின் உப பந்தி (ஆ) இற்கு உட்பட்டு விசாரிக்கப்படுவதற்கான உரித்தைக் கொண்டுள்ளார்.
- (ஆ) பாலியல் விடயங்கள் தொடர்பான வழக்கு விசாரணை நடைபெறுகையில், தேவையென நீதிபதி கருதும் பட்சத்தில், அல்லது பராமுடையாதவர்களின் நலன்கள் அவ்வாறு தேவைப்படுத்தும் பட்சத்தில் அல்லது ஜனநாயக சமூகத்தில் தேவையான பந்தோபஸ்து அல்லது பொதுமக்கள் பாதுகாப்பினைப் பாதுகாக்க அல்லது அவ்வாறான நீதிமன்ற வளவினாள் ஒழுங்கு மற்றும் பாதுகாப்பின் நலனுக்காக அந்த வழக்கு விசாரணைகளின் நோக்கங்களுக்குத் தேவையற்றவர்களை நீதிபதியின் தற்றுணியின் பேரில் நீதிபதி அங்கிருந்து விலக்கி வைக்கலாம்.
- (12) (அ) ஒவ்வோராளும் அவர் குற்றமுடையவர் என நிரூபிக்கப்படும் வரை அவர் குற்றமற்றவராகவே கருதப்படுவார்.
- (ஆ) குற்றம் சாட்டப்பட்டவர் மீது குறிப்பிட்ட உண்மைகளை நிரூபிக்கும் சுமையை சுமத்தும் அளவிற்கு எந்தவொரு சட்டத்திலும் உள்ளடங்கியுள்ள எதுவும் இந்தப் பந்தியின் உப பந்தி (அ) உடன் ஒத்திசையாததாகக் கருதப்படலாகாது.
- (13) தனக்கெதிராக சாட்சியளிக்குமாறு அல்லது குற்றத்தை ஏற்றுக்கொள்ளுமாறு எந்தவோராளும் நிர்ப்பந்திக்கப்படலாகாது.
- (14) எந்தவொரு செயலையும் செய்கையில் அல்லது செய்யத் தவறுகையில் அத்தகைய செயலை அல்லது செய்யாமையினை அவ்வாறான செயல் குற்றமொன்றாக கருதப்படாதவிடத்து, எந்தவோராளும் அக்குற்றத்தினை

இழைத்தவராகமாட்டார். எந்தவொரு குற்றத்திற்குமான அபராதம் அக்குற்றம் இழைக்கப்படுகையில் வலுவிலுள்ள அபராதத்தை விட மிகவும் அதிகமாக விதிக்கப்படலாகாது.

குற்றம் ஒன்றிற்கான அபராதத்தினை அக்குற்றத்தை இழைக்கையில் அக்குற்றத்திற்கென குறித்துரைக்கப்பட்டுள்ள ஆகக்கூடிய அபராதத்தினை விஞ்சாமலிருக்கும் வகையில் ஆகக்குறைந்த அபராதமாக விதிக்குமாறு வேண்டுவது இந்த உறுப்புரையின் மீறுதலாக அமையாது.

எந்தவொரு செயலை அல்லது செய்யாமையை இழைக்கையில் அவை இழைக்கப்படும் நேரத்தில் தேசங்களின் சமுதாயத்தினால் அங்கீகரிக்கப்பட்ட சட்டத்தின் பொதுவான கோட்பாடுகளுக்கு அமைய அவை குற்றச் செயலாக இருப்பின் அக்குற்றச் செயலுக்கான வழக்கு விசாரணை மற்றும் தண்டனையை இந்த உறுப்புரையிலுள்ள எவையும் பங்கப்படுத்துதல் ஆகாது.

(15) சட்டத்திற்கமைய தகைமை வாய்ந்த நீதிமன்றினால் குற்றச்செயல் ஒன்றிற்காகக் குற்றவாளியெனத் தீர்ப்பளிக்கப்பட்ட அல்லது குற்றமற்றவரென விடுதலை செய்யப்பட்ட ஒவ்வொருவரும் அதே குற்றத்திற்காக, மேன்முறையீட்டை அல்லது மீளாய்வு நியாயாதிக்கத்தினைக் கொண்டுள்ள நீதிமன்றின் கட்டளையின்றி விசாரிக்கப்படுவதற்கு உரியவரல்லர்.

(16) (அ) தகைமை வாய்ந்த நீதிமன்றின் கட்டளை மற்றும் சட்டத்தினால் நிலைநாட்டப்பட்ட நடவடிக்கைமுறைக்கமைவாக அன்றி எந்தவொருவரும் சிறைத்தண்டனை மூலம் தண்டிக்கப்படலாகாது.

(ஆ) ஆளொருவரின் கைது, தடுப்புக்காவலில் வைத்திருத்தல், தடுத்துவைத்தல் அல்லது தனிப்பட்ட சுதந்திரத்தை வேறு விதமாக அகற்றுதல் –

(i) நடைபெற்றுவரும் விசாரணை அல்லது வழக்கு விசாரணை காரணமாகவெனின், சூழ்நிலையைக் கருத்திற்கொள்வது நியாயமற்றது எனின், தண்டனையாகமாட்டாது;

(ii) குடிவருவோர், குடியகல்வோர் சட்டத்தின் ஏற்பாடுகளின் கீழ் மேற்கொள்ளப்பட்ட அல்லது அதற்கான பதிலீடாக சட்டவாக்கம் செய்யப்படக்கூடிய அத்தகைய வேறு சட்டத்தின் கீழ் மேற்கொள்ளப்பட்ட அகற்றற் கட்டளை அல்லது துறைகடத்தும் கட்டளையின் காரணமாக அது இந்தப் பந்தியினை மீறுவதாக அமையமாட்டாது.

(17) (அ) இந்த உறுப்புரையின் பந்தி (2), பந்தி (10), பந்தி (11) இன் உப பந்தி (அ) வின் விடயங்கள் (ii) மற்றும் (iii), பந்தி (14), பந்தி (15) மற்றும் பந்தி (16) ஆகியவற்றினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளின் மீது எவ்வித கட்டுப்பாடுகளும் விதிக்கப்படலாகாது.

(ஆ) சனநாயக சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பிற்காக, பொது ஒழுங்கினைப் பாதுகாப்பதற்காக அல்லது ஏனையோரின் உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரத்திற்கு உரிய அங்கீகாரத்தையும் மரியாதையையும் பெற்றுக்கொடுப்பதற்காக தேவையானதெனச் சட்டத்தினால் குறித்துரைக்கப்பட்டுள்ள அவ்வாறான கட்டுப்பாடுகள் தவிர்ந்த, இந்த உறுப்புரையின் பந்திகள் (1), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), பந்தி (11)

⁴ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

இன் உப பந்தி (அ) வின் விடயங்கள் (i) மற்றும் (iv), மற்றும் பந்திகள் (12) மற்றும் (13) ஆகியவற்றினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளின் மீது எவ்வித கட்டுப்பாடுகளும் விதிக்கப்படலாகாது.

வலுக்கட்டாயமாக காணாமற்போதலுக்கு உட்படாதிருப்பதற்கான உரிமை⁵

- (1) எந்தவோராரும் வலுக்கட்டாயமாக காணாமற்போகச் செய்தலுக்கு உட்படுத்தப்படலாகாது.
- (2) யுத்த நிலைமை அல்லது யுத்த அச்சுறுத்தல், உள்நாட்டு அரசியல் ஸ்திரமின்மை அல்லது வேறு பொது அவசரகால நிலைமை ஆகியவற்றை உள்ளிட்ட எந்தவொரு சூழ்நிலையும் வலுக்கட்டாயமாக காணாமற்போகச் செய்தலுக்கு நியாயப்படுத்தலாக அமையமுடியாது.

சித்திரவதையிலிருந்து சுதந்திரம்⁶

- (1) ஆளெவரும் சித்திரவதைக்கு, அல்லது கொடுமையான மனிதாபிமானமற்ற அல்லது இழிவான நடத்துகைக்கு அல்லது தண்டனைக்கு உட்படுத்தப்படலாகாது.
- (2) இந்த உறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்டுள்ள அடிப்படை உரிமையை நிறைவேற்றுவதில் கட்டுப்பாடுகள் விதிக்கப்படலாகாது.

ஆளொருவரின் பாதுகாப்பு

- (1) எந்த ஓர் ஆளினதும் உடல் ரீதியான பூரணத்துவம் தன்னிச்சையாக அகற்றப்படலாகாது.
- (2) எந்த ஓர் ஆளினதும் தகவறிந்த சம்மதமின்றி அந்த ஆள் மருத்துவ அல்லது அறிவியல் பரிசோதனைகளுக்கு உட்படுத்தப்படலாகாது.

சமத்துவத்துக்கான உரிமை மற்றும் ஓரம்காட்டுதலில் இருந்து சுதந்திரம்

- (1) சட்டத்தின் முன்பு ஆட்கள் எல்லோரும் சமமானவர்கள் அத்துடன் அவர்கள் சட்டத்தினால் சமமாகப் பாதுகாக்கப்படுவதற்கு உரித்துடையவர்கள்.
- (2) குடும்பம், அரசியல், பொருளாதாரம், சமூகம் மற்றும் கலாசார வாழ்க்கையின் எல்லா விடயப் பரப்புகளிலும் பெண்களும் ஆண்களும் ஒரே உரிமைகளையும் கடமைகளையும் கொண்டிருப்பர்.⁷
- (3) (அ) எந்த ஒரு ஆளுக்கும் இனம், பால்நிலை, பால், பாலியல் நாட்டம், பால்நிலை தனித்துவம், தாய்மை, திருமண அந்தஸ்து, பெற்றோரின் அந்தஸ்து, சாதி, இன அல்லது சமூக மூலம், வயது, இயலாமை, மதம், மனச்சாட்சி அல்லது நம்பிக்கை, அரசியல் அல்லது வேறு அபிப்பிராயம், கலாசாரம், மொழி, பிறப்பிடம் அல்லது வதிவிடம் ஆகியவற்றின் அடிப்படையில் தன்னிச்சையாக ஓரம்காட்டப்படலாகாது.

அத்தகைய ஓரங்காட்டுதல் கட்டாயமற்றது எனும் பட்சத்தில் பிரசைகளுக்கும் பிரசைகள் அல்லாதோருக்கும் இடையில் ஓரம்காட்டப்படுவதை இப்பந்தியில் உள்ள எவையும் தடுக்கலாகாது.

⁵ இந்த ஏற்பாடு தேவைக்கு மிகுதியானதாகவுள்ளது எனக் கருதிய கௌரவ வாசுதேவ நாணாயக்கார அவர்கள் இதற்கு ஒப்புதலளிக்கவில்லை.

⁶ இந்த ஏற்பாடு தேவைக்கு மிகுதியானதாகவுள்ளது எனக் கருதிய கௌரவ வாசுதேவ நாணாயக்கார அவர்கள் இதற்கு ஒப்புதலளிக்கவில்லை.

⁷ இந்த ஏற்பாடு முஸ்லிம் தனியார் சட்டத்தினால் ஆளுகை செய்யப்படும் உரிமைகளுக்கு எவ்வாறு பாதிப்பை ஏற்படுத்துகின்றது எனத் தெளிவுபடுத்துமாறு கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் கோரினார்.

- (ஆ) பகிரங்க சேவையில் ஒவ்வொரு பிரசையும் வாய்ப்பிற்கான சமத்துவ உரிமையைக் கொண்டுள்ளார்.
- (இ) அரச சேவையில் அல்லது பகிரங்க சேவையில், மாகாண பகிரங்க சேவையில் அல்லது பகிரங்கக் கூட்டுத்தாபனத்தில் உள்ள ஏதேனும் ஊழியத்திற்கான அல்லது பதவிக்கான கடமைகளை நிறைவேற்றுவதற்கு ஏதேனும் தேசிய மொழியை அறிந்திருத்தல் நியாயமாக அவசியமானதாகவுள்ளவிடத்து அத்தகைய ஏதேனும் ஊழியத்திற்கான அல்லது பதவிக்கான தகைமையாக அம்மொழியில் போதிய அறிவை நியாயமான காலத்தினுள் பெறுதல் வேண்டுமென ஆளொருவர் தேவைப்படுத்தப்படுவது சட்ட முறையானதாகத் வேண்டும்.
- (ஈ) அத்தகைய ஊழியத்திற்கான அல்லது பதவிக்கான பணிகளுள் எவற்றையும் ஏதேனும் மொழியை அறிந்திருத்தல் தவிர வேறு விதத்தில் நிறைவேற்ற முடியாமலிருக்குமிடத்து அத்தகைய ஏதேனும் ஊழியத்துக்கு அல்லது பதவிக்கு சேர்த்துக்கொள்வதற்கான தகைமையாக அம்மொழியில் போதிய அறிவை உடையவராக இருத்தல் வேண்டுமென ஆளொருவர் தேவைப்படுத்தப்படுவது சட்ட முறையானதாகத் வேண்டும்.

- (4) இந்த உறுப்புரையின் பந்தி 2 (அ) வின் உப பந்தியில் குறிப்பிடப்பட்டுள்ள எந்தவொரு காரணத்தின் அடிப்படையில் எந்தவோராரும் கடைகள், பொது உணவுச்சாலைகள், விடுதிகள், பொதுக் களியாட்டவிடங்கள், தனது மதத்திற்குரிய பொது வழிபாட்டிடங்கள் என்பவற்றிற்குச் செல்லுதல் தொடர்பில் ஏதேனும் தகுதியினத்துக்கு, பொறுப்புக்கு, மட்டுப்பாட்டுக்கு அல்லது நிபந்தனைக்கு உட்பட்டவராதலாகாது.
- (5) இவ்வறுப்புரையிலுள்ளதெதுவும், அனுகூலம் கிட்டாத, அல்லது விளிம்பு நிலையிலுள்ள தனியாட்களின் அல்லது குழுக்களின் இனத்துவம், பால்நிலை, பால், வயது, மனநலப் பாதிப்பு அல்லது உடல் அங்கவீனம் அல்லது வரலாற்று ரீதியான ஓரங்காட்டல் அல்லது யுத்தம் மற்றும் மோதல், குழப்பங்கள் மற்றும் அனர்த்தங்களினால் பாதிக்கப்பட்ட தனியாட்கள் அல்லது சமுதாயங்கள் உள்ளடங்கலாக பாதிப்பு அல்லது மேம்பாட்டிற்காக அல்லது தன்னிலையான சமத்துவத்தை உறுதிப்படுத்துவதற்காக சட்டத்தின் மூலம், துணைநிலைச் சட்டவாக்கத்தின் மூலம் அல்லது ஆட்சித்துறை நடவடிக்கை மூலம் சிறப்பேற்பாடு செய்யப்படுவதைத் தடுத்தலாகாது.
- (6) சனநாயக சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு, சட்டம் ஒழுங்கு⁸ ஆகியவற்றைப் பாதுகாப்பதற்கு அல்லது பொது சுகாதாரத்தை பாதுகாப்பதற்கு அல்லது ஏனையோரின் உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரத்திற்கு உரிய அங்கீகாரம் மற்றும் மரியாதையைப் பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கத்துக்காக தேவைப்படுத்தப்படும் சட்டத்தினால் குறித்துரைக்கப்பட்டுள்ள கட்டுப்பாடுகள் தவிர்த்து இந்த உறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளின் பிரயோகத்தில் எவ்வித கட்டுப்பாடுகளும் விதிக்கப்படலாகாது.

சிந்தனை செய்யும் சுதந்திரம், மனச்சாட்சியைப் பின்பற்றும் சுதந்திரம், மத சுதந்திரம்

- (1) ஆளொவ்வொருவரும் தான் விரும்பும் மதத்தை அல்லது நம்பிக்கையை உடையவராயிருத்தற்கான அல்லது மேற்கொள்வதற்கான சுதந்திரமுட்பட,

⁸ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

சிந்தனை செய்யும் சுதந்திரம், மனச்சாட்சியைப் பின்பற்றும் சுதந்திரம், மத சுதந்திரம் என்பவற்றுக்கு உரித்துடையவராதல் வேண்டும்.

- (2) இந்த உறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்டுள்ள அடிப்படை உரிமையைப் பிரயோகிப்பதற்கு எவ்வித கட்டுப்பாடுகளும் விதிக்கப்படலாகாது.

மதத்தை வெளிப்படுத்துவதற்கான சுதந்திரம்

- (1) ஒவ்வொரு ஆளும்/ பிரசையும் தனது மதத்தை அல்லது நம்பிக்கையை வணக்கத்தின் மூலம், அனுஷ்டிப்பின் மூலம், ஈடுபாட்டின் மூலம், பரப்புதலின் மூலம், போதிப்பதன் மூலம், தனியாகவோ அல்லது ஏனையோருடன் சேர்ந்தோ, பகிரங்கமாகவோ அந்தரங்கமாகவோ வெளிப்படுத்துவதற்கான உரித்தினைக் கொண்டுள்ளார்.
- (2) எந்தவொரு ஆளும் அவர் விரும்பும் மதத்தை அல்லது நம்பிக்கையை உடையவராயிருப்பதில் அல்லது மேற்கொள்வதில் உள்ள சுதந்திரத்தில் பாதிப்பை ஏற்படுத்தும் பலவந்தப்படுத்தலுக்கு உட்படலாகாது.
- (3) சனநாயக சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு, சட்டம் ஒழுங்கு⁹ ஆகியவற்றைப் பாதுகாப்பதற்கு அல்லது பொது சுகாதாரத்தை பாதுகாப்பதற்கு அல்லது இந்த உறுப்புரையின் பந்தி (1) இனால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்ட சுதந்திரம் உள்ளடங்கலான ஏனையோரின் உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரத்திற்கு உரிய அங்கீகாரம் மற்றும் மரியாதையைப் பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கத்துக்காக தேவைப்படுத்தப்படும் சட்டத்தினால் குறித்துரைக்கப்பட்டுள்ள கட்டுப்பாடுகள் தவிர்த்து இந்த உறுப்புரையின் பந்தி (1) இனால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளின் பிரயோகத்தில் எவ்வித கட்டுப்பாடுகளும் விதிக்கப்படலாகாது.

அபிப்பிராயங்களைக் கொண்டிருப்பதற்கான சுதந்திரம்

- (1) ஒவ்வொருவரும் இடையூறு இன்றி அபிப்பிராயங்களைக் கொண்டிருப்பதற்கான உரிமையைக் கொண்டுள்ளார்.
- (2) இந்த உறுப்புரையின் பந்தி (1) இனால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளில் எவ்வித கட்டுப்பாடுகளும் விதிக்கப்படலாகாது.

கலாசாரத்தை அனுபவித்து மேம்படுத்துவதற்கும் மொழியைப் பயன்படுத்துவதற்குமான உரிமை

- (1) ஒவ்வொரு ஆளும்/ பிரசையும் அந்த ஆளின்/ பிரசையின் கலாசாரத்தை தனியாகவோ அல்லது ஏனையோருடன் ஒன்றுசேர்ந்தோ அனுபவிப்பதற்கும் மேம்படுத்துவதற்கும் அந்த ஆளின்/பிரசையின் மொழியைப் பயன்படுத்துவதற்கும் உரித்தினைக் கொண்டுள்ளார்.
- (2) கலாசார அல்லது மொழிச் சமூகத்தைச் சேர்ந்த ஆட்கள் அந்த சமூகத்தின் ஏனைய உறுப்பினர்களுடன் சேர்ந்து அவர்களின் சொந்த கலாசாரத்தை அனுபவிப்பதற்கு அல்லது அவர்களின் சொந்த மொழியைப் பயன்படுத்துவதற்கு உள்ள உரிமை மறுக்கப்படலாகாது.

⁹ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

- (3) சனநாயக சமூகமொன்றில் சட்டம்¹⁰ ஒழுங்கைப் பாதுகாப்பதற்காகவும் இன அல்லது மத ஒற்றுமைக்காகவும் பொது ஒழுங்கு அல்லது நெறிகளின் பாதுகாப்புக்காகவும் சுற்றுச்சூழல் அல்லது ஏனையோரின் உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரத்திற்கு உரிய அங்கீகாரம் மற்றும் மரியாதையைப் பெற்றுக்கொடுப்பதற்காகவும் தேவைப்படுத்தப்படும் சட்டத்தினால் குறித்துரைக்கப்பட்டுள்ள கட்டுப்பாடுகள் தவிர்த்து இந்த உறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளின் பிரயோகத்தில் எவ்வித கட்டுப்பாடுகளும் விதிக்கப்படலாகாது.

வெளியீடு உள்ளடங்கலாக பேச்சு மற்றும் கருத்து வெளிப்பாட்டிற்கான சுதந்திரமும் தகவலுக்கான சுதந்திரமும்

- (1) ஒவ்வொரு பிரசையும் வெளியீடு உள்ளடங்கலாக பேச்சு சுதந்திரத்தையும் கருத்து வெளிப்பாட்டிற்கான சுதந்திரத்தையும் கொண்டுள்ளார். இந்த உரிமை அபிப்பிராயங்களை வெளியிடுவதற்கான சுதந்திரத்தையும் தகவல்களையும் கருத்துக்களையும் வாய் மூலம், எழுத்து மூலம், அச்சு மூலம், கலை வடிவம் மூலமாக அல்லது வேறு ஊடகம் மூலமாக தேடுதல், பெறுதல், பரப்புதல் ஆகியவற்றுக்கான சுதந்திரத்தையும் ஏனைய ஊடகங்களுக்கான சுதந்திரத்தையும் கலைநயம் மிக்க ஆக்கத்திறன் சுதந்திரத்தையும் கல்வியியல் சுதந்திரத்தையும் உள்ளடக்கியுள்ளது.

- (2) உப பிரிவு (1) இல் உள்ள உரிமை பின்வருவனவற்றிற்கு நீடித்தலாகாது

(அ) யுத்தத்திற்கான பிரசாரம்

(ஆ) வன்முறையைத் தூண்டுதல்

(இ) வன்முறை/தீங்கு விளைவிப்பதற்கு தூண்டுதலை ஏற்படுத்தும் இன, சாதி, பால்நிலை அடிப்படையிலான அல்லது மத வெறுப்பை அல்லது சமுதாயங்களுக்கிடையிலான பற்றின்மையை ஆதரித்து வாதாடல்.

- (3) சனநாயகச் சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு, பொது ஒழுங்கு ஆகியவற்றைப் பாதுகாப்பதற்கு; பொது சுகாதாரம் அல்லது ஒழுக்கம் ஆகியவற்றைப் பாதுகாப்பதற்கு; இனம் மற்றும் சமய நல்லிணக்கத்தைப் பாதுகாப்பதற்கு; அல்லது பாராளுமன்ற சிறப்புரிமைகள், நீதிமன்ற அவமதிப்பு, அவதூறு அல்லது குற்றமொன்றைத்தூண்டுதல் அல்லது மற்றவர்களது உரிமைகள், சுதந்திரம் ஆகியவற்றிற்குரிய அங்கீகாரம், மதிப்பு ஆகியவற்றை பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கில் அவசியமென சட்டத்தினால் விதந்துரைக்கப்பட்டவைகள் தொடர்பிலன்றி இவ்வறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமை மீது எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.

தகவலைப் பெற்றுக்கொள்வதற்கான உரிமை

- (1) பின்வருவோரிடமுள்ள பிரசையொருவரின் உரிமையைப் பாதுகாப்பதற்கு அல்லது பிரயோகிப்பதற்கு அவசியமான தகவல்களாகிய சட்டத்தில் குறிப்பிடப்பட்டுள்ளதன் பிரகாரம் ஏதாவது தகவலைப் பெற்றுக் கொள்வதற்கான உரிமை ஒவ்வொரு பிரசைக்கும் இருத்தல் வேண்டும்.

(அ) அரசு, அமைச்சொன்று அல்லது ஏதாவது அரசாங்கத் திணைக்களம் அல்லது ஏதாவது சட்டத்தின் கீழ் உருவாக்கப்பட்ட அல்லது தாபிக்கப்பட்ட ஏதாவது நியதிச்சட்ட சபை.

¹⁰ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

(ஆ) மாகாணமொன்றின் அமைச்சர்கள் சபையின் அமைச்சரொருவரின் ஏதாவது அமைச்ச அல்லது மாகாணசபை நியதிச்சட்டத்தின் கீழ் உருவாக்கப்பட்ட அல்லது தாபிக்கப்பட்ட ஏதாவது திணைக்களம் அல்லது ஏதாவது நியதிச்சட்ட சபை.

(இ) ஏதாவது உள்ளூராட்சி அதிகாரசபை; மற்றும்

(ஈ) இப்பந்தியின் உப பந்திகளான (அ), (ஆ) அல்லது (இ) இல் குறிப்பிடப்பட்டுள்ள ஏதாவது நிறுவனம் தொடர்பிலான அத்தகைய தகவல்களைக் கொண்டுள்ள வேறு எவரேனும் ஆள்.

(2) சனநாயகச் சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு, ஆட்புல ஒருமைப்பாடு அல்லது பொதுப்பாதுகாப்பு நலன்களை கருத்திற்கொண்டு ஒழுங்கீனம் அல்லது குற்றத்தை தடுப்பதற்காக சுகாதாரம் அல்லது அறநெறிகள், நற்பெயர் அல்லது மற்றவர்களது உரிமைகள் ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; தேசிய பொருளாதாரம், அந்தரங்கத்தன்மை ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; நீதிமன்ற அவமதிப்பை தடுப்பதற்கு; பாராளுமன்ற சிறப்புரிமைகளை பாதுகாப்பதற்கு; இரகசியமாக தொடர்பாடல் செய்யப்பட்ட தகவல்களை வெளியிடுவதைத் தடுப்பதற்கு; அல்லது நீதித்துறையின் அதிகாரம் மற்றும் பக்கச்சார்பின்மை ஆகியவற்றைப் பேணுவதற்கு; அவசியமென சட்டத்தினால் விதந்துரைக்கப்பட்டவைகளன்றி இவ்வுறுப்புரையினால் பிரகடனப் படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமை மீது எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.

(3) இவ்வுறுப்புரையில் “பிரசை” என்பது அமைப்பொன்றின் நான்கில் மூன்றை விட குறைவான உறுப்பினர்கள் பிரசைகளாக இல்லாதவிடத்து கூட்டிணைக்கப்பட்ட அல்லது கூட்டிணைக்கப்படாத அத்தகைய அமைப்பை உள்ளடக்கியதாகும்.

சமாதானமாக ஒன்று கூடுவதற்கான சுதந்திரம்

(1) சமாதானமாக ஒன்று கூடுவதற்கான சுதந்திரத்திற்கான தகுதி ஒவ்வொரு பிரசைக்கும் உண்டு.

(2) சனநாயகச் சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு, சட்டம் ஒழுங்கு¹¹, இனம் அல்லது சமய நல்லிணக்கம் ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; பொது சுகாதாரத்தை பாதுகாப்பதற்கு; அல்லது மற்றவர்களது உரிமைகள், சுதந்திரம் ஆகியவற்றிற்குரிய அங்கீகாரம், மதிப்பு ஆகியவற்றை பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கில் அவசியமென சட்டத்தினால் விதந்துரைக்கப்பட்டவை தொடர்பில் அன்றி, இவ்வுறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளை பிரயோகிப்பது தொடர்பில் எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.

ஒருங்கு செய்வதற்கான சுதந்திரம்

(1) ஒவ்வொரு பிரசையும் ஒருங்கு செய்வதற்கான உரித்துடையவராவர்.

(2) சனநாயகச் சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு, சட்டம் ஒழுங்கு¹², இனம் அல்லது சமய நல்லிணக்கம், தேசிய பொருளாதாரம் ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; பொது சுகாதாரம் அல்லது அறநெறிகள் ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; அல்லது மற்றவர்களது உரிமைகள், சுதந்திரம் ஆகியவற்றிற்குரிய அங்கீகாரம், மதிப்பு ஆகியவற்றை பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கில் அவசியமென சட்டத்தினால்

¹¹ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

¹² “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

விதந்துரைக்கப்பட்டவை தொடர்பில் அன்றி, இவ்வுறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளை பிரயோகிப்பது தொடர்பில் எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.

நடமாடுவதற்கான சுதந்திரம்

- (1) குடியரசினுள் சட்டபூர்வமாக வாழ்கின்ற ஒவ்வொரு ஆளும் குடியரசினுள் சுதந்திரமாக நடமாடுவதற்கும், அத்தகைய ஆள் வசிப்பிடத்தை குடியரசினுள் தெரிவு செய்வதற்கான உரித்துடையவராதல் வேண்டும்.
- (2) சட்டத்தின் பிரகாரம் தடுத்துவைக்கப்பட்டாலன்றி ஒவ்வொரு ஆளுக்கும் குடியரசை விட்டு வெளியேறுவதற்கான சுதந்திரம் உண்டு.
- (3) சனநாயகச் சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு அல்லது சட்டம் ஒழுங்கு¹³, அல்லது தேசிய பொருளாதாரம் அல்லது பொது சுகாதாரம் அல்லது அறநெறிகள் ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; அல்லது மற்றவர்களது உரிமைகள், சுதந்திரம் ஆகியவற்றிற்குரிய அங்கீகாரம், மதிப்பு ஆகியவற்றை பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கில் அல்லது குற்றவாளியை குடியரசிலிருந்து அவரது நாட்டிடம் ஒப்படைப்பதற்கு அவசியமென சட்டத்தினால் விதந்துரைக்கப்பட்டவை தொடர்பில் அன்றி, இவ்வுறுப்புரையினால் 4 ஆம் பந்தியினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளை பிரயோகிப்பது தொடர்பில் எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.
- (4) ஒவ்வொரு பிரசையும் இலங்கைக்குத் திரும்புவதற்கான உரித்துடையவராவர்.
- (5) இவ்வுறுப்புரையின் பந்தி 4 இனால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளை பிரயோகிப்பது தொடர்பில் எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.

ஏதாவது சட்டபூர்வமான வாழ்வாதாரம், வியாபாரம், வேலை, தொழில், வணிகம் அல்லது வணிக முயற்சி ஆகியவற்றில் ஈடுபடுவதற்கான சுதந்திரம்

- (1) ஏதாவது சட்டபூர்வமான வாழ்வாதாரம், வியாபாரம், வேலை, தொழில், வணிகம் அல்லது வணிக முயற்சி ஆகியவற்றில் தனியாகவோ அல்லது மற்றவர்களுடன் கூட்டிணைந்தோ ஈடுபடுவதற்கான சுதந்திரத்திற்கான உரித்து ஒவ்வொரு பிரசைக்கும் உண்டு.
- (2) இந்த உறுப்புரையின் பந்தி (1) இல் வெளிப்படுத்திய உரிமையை இலங்கையினுள் அல்லது இலங்கைக்கு வெளியே பயன்படுத்துவதற்கு ஒவ்வொரு பிரசையும் உரித்துடையவராக்கப்படல் வேண்டும்.
- (3) சனநாயகச் சமூகமொன்றில் தேசிய பொருளாதாரம், தேசிய பாதுகாப்பு, சட்டம் ஒழுங்கு¹⁴ ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; பொது சுகாதாரம், அறநெறிகள் ஆகியவற்றைப் பாதுகாப்பதற்கு; சுற்றாடலை பாதுகாப்பதற்கு அல்லது மற்றவர்களது உரிமைகள், சுதந்திரம் ஆகியவற்றிற்குரிய அங்கீகாரம், மதிப்பு ஆகியவற்றை பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கில் அல்லது,
  - (அ) ஏதாவது தொழிலை மேற்கொள்வதற்கு அவசியமான தொழில், தொழில்நுட்பம், கல்வி, நிதி மற்றும் வேறு தகைமைகள் அல்லது ஏதாவது தொழில், வியாபாரம், வணிகம் அல்லது வணிக முயற்சி ஆகியவற்றை மேற்கொள்கின்ற மற்றும் தொழில் ஒன்றை மேற்கொள்கின்ற

¹³ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

¹⁴ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

ஆளொருவருக்கான உரிமமளிப்பு மற்றும் ஒழுக்கக்கட்டுப்பாடு அல்லது அத்தகைய அடிப்படை உரிமைகளை பிரயோகிக்கின்றபோது மேற்கொள்கின்ற தொழில், வியாபாரம், வணிகம் அல்லது வணிக முயற்சி மற்றும்;

- (ஆ) அரசு, அரசு முகவரொருவர் அரசிற்கு முழுமையாக சொந்தமான கம்பனி ஆகியவற்றினால் கொண்டு நடத்தப்படுகின்ற அல்லது ஏதாவது வியாபாரம், வணிகம், கைத்தொழில், சேவை, வணிக முயற்சி தொடர்பான பொதுக் கூட்டுத்தாபனமொன்று பிரசைசுள் தொடர்பில் முழுமையாக அல்லது பகுதியாக தவிர்க்கப்பட்டவை எதுவானாலும் அல்லது வேறுவிதமாக அவசியமென சட்டத்தினால் விதந்துரைக்கப்பட்டவை தொடர்பிலன்றி, இவ்வறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளை பிரயோகிப்பது தொடர்பில் எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.

தொழில் உரிமைகள்

குறிப்பாக பின்வருவனவற்றை உறுதிப்படுத்துகின்ற நீதியான, சாதகமான வேலை நிலைமைகளை அனுபவிப்பதற்கான உரிமை ஒவ்வொரு பிரசைசுக்கும் உண்டு.

- (1) நியாயமான கூலியை வழங்குகின்ற ஊதியம் மற்றும் எவ்வித வேறுபாடும் காட்டாத சம பெறுமதியுடைய வேலைக்கு சம ஊதியம்,
- (2) கண்ணியமான வேலை மற்றும் பாதுகாப்பான சுகாதார வேலை நிலைமைகள்,
- (3) பொருத்தமானவிடத்து மூப்புரிமை மற்றும் அனுபவம் உள்ளடங்கலாக தேர்ச்சி மற்றும் பொருத்தமான தகைமைகள் ஆகியவற்றைத்தவிர ஏனையவற்றை பரிசீலிக்காத நிபந்தனையின் அடிப்படையில் வேலையில் பொருத்தமான உயர்மட்டத்திற்கு அனைவரையும் பதவி உயர்த்தக்கூடிய சமத்துவ வாய்ப்புகள் மற்றும்,
- (4) ஓய்வு, பொழுதுபோக்கு மற்றும் நியாயபூர்வமான மட்டுப்பாடுகளுடைய வேலை நேரங்கள் மற்றும் சம்பளத்துடன் கூடிய காலமுறை விடுமுறைகள்.

தொழிற்சங்க உரிமைகள்

- (1) ஆளொருவரின் தெரிவுக்கேற்ப தொழிற்சங்கமொன்றை உருவாக்குவதற்கும், அதில் இணைந்து கொள்வதற்கும் அத்தகைய தொழிற்சங்கமானது தகாத இடையூறுகளுக்கு உட்படாமல் செயற்படுவதற்குமான சுதந்திரத்திற்கான உரித் து ஒவ்வொரு ஆளுக்கும்/பிரசைசுக்கும் உண்டு.
- (2) தொழிற்சங்க நடவடிக்கையில் பங்குபற்றும் சுதந்திரத்திற்கான உரித்து ஒவ்வொரு ஆளுக்கும் உண்டு. ஆயினும் சட்டத்திற்கேற்ப உரிமை பிரயோகிக்கப்படுதல் வேண்டும்.
- (3) சனநாயகச் சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு, சட்டம் ஒழுங்கு¹⁵, இனம் அல்லது சமய நல்லினக்கம் ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; அல்லது மற்றவர்கள், சுதந்திரம் ஆகியவற்றிற்குரிய அங்கீகாரம், மதிப்பு ஆகியவற்றை பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கில் அவசியமென சட்டத்தினால் விதந்துரைக்கப்பட்டவை தொடர்பிலன்றி, இவ்வறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளை பிரயோகிப்பது தொடர்பில் எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.

¹⁵ "பொதுமக்கள் ஒழுங்கு" எனும் சொற்றொடர் "சட்டமும் ஒழுங்கும்" என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

கரண்டப்படாமல் இருப்பதற்கான சுதந்திரம்

- (1) எந்தவொரு ஆளும் வஞ்சக்கடத்தல், அடிமைத்தனம், அடிமைத்தனத்தை ஒத்த வழக்கங்கள், கட்டாய உழைப்பு ஆகியவற்றிற்கு உட்படாமல் இருத்தல் வேண்டும்.
- (2) இவ்வுறுப்புரையின் (1) ஆம் பந்தியில் பயன்படுத்தப்பட்ட கட்டாய உழைப்பு தகுதிவாய்ந்த நியாயாதிக்கமுடைய நீதிமன்றமொன்றின் தீர்ப்பிற்கு பின்னரான உழைப்புரீதியான செயலாற்றுகைகள் அல்லது சாதாரண சிவில் கடப்பாடுகளின் ஒரு அங்கத்தை உருவாக்குகின்ற ஏதாவது வேலை அல்லது சேவை ஆகியவற்றை உள்ளடக்கக்கூடாது

அந்தரங்கத்திற்கான உரிமை

- (1) பின்வருவன உள்ளடங்கலாக அந்தரங்கத்தை பேணுவதற்கான உரிமை ஒவ்வொரு ஆளுக்கும் உண்டு.
  - (அ) குடும்ப வாழ்க்கையில் தான்தோன்றித்தனமான தலையீடுகளை மேற்கொள்ளல் அல்லது வீட்டில் அவமதிக்கப்படல் ஆகியவற்றிலிருந்து பாதுகாக்கப்படுவதற்கான உரிமை.
  - (ஆ) சட்டத்தினால் ஆக்கப்பட்ட நடவடிக்கைமுறைக்கு இணங்கவன்றி ஆளொருவரின் வீடு அல்லது சொத்து ஆகியவற்றை சோதனையிடாமல் இருத்தல் அல்லது ஆளொருவரின் உடைமைகள் பறிமுதல் செய்யப்படாமல் இருத்தல் ஆகியவற்றிற்கான உரிமை.
  - (இ) ஆளொருவரது கடிதத்தொடர்பாடல்களுக்கான அந்தரங்கத்தன்மை மற்றும் தொடர்பாடல்கள் ஆகியன மீறப்படாமல் இருப்பதற்கான உரிமை.
- (2) சனநாயகச் சமூகமொன்றில் தேசிய பாதுகாப்பு, சட்டம் ஒழுங்கு¹⁶, அல்லது தேசிய பொருளாதாரம் ஆகியவற்றை பாதுகாப்பதற்கு; அல்லது பொது சுகாதாரம் அல்லது அறநெறிகள் ஆகியவற்றைப் பாதுகாப்பதற்கு; அல்லது மற்றவர்களது உரிமைகள், சுதந்திரம் ஆகியவற்றிற்குரிய அங்கீகாரம், மதிப்பு ஆகியவற்றை பெற்றுக்கொள்ளும் நோக்கில் அல்லது தகுதிவாய்ந்த நீதிமன்றமொன்றில் உத்தரவு அல்லது தீர்ப்பு ஆகியவற்றை நடைமுறைப்படுத்துவதற்கு அவசியமென சட்டத்தினால் விதந்துரைக்கப்பட்டவை தொடர்பிலன்றி, இவ்வுறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளை பிரயோகிப்பது தொடர்பில் எவ்வித மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கக்கூடாது.

குடும்ப உரிமைகள்

- (1) திருமண வயதை உடைய ஒவ்வொரு ஆளுக்கும் திருமணம் செய்வதற்கும், குடும்பமொன்றை கொண்டு நடத்துவதற்கும் உரித்துண்டு. குடும்பத்தினுள் வாழ்க்கைத் துணைக்கான உரிமைகள் சமமாக இருத்தல் வேண்டும்.
- (2) உத்தேச வாழ்க்கைத்துணைவர்களின் சுதந்திரமானதும் முழுமையானதுமான சம்மதமின்றி திருமணம் பதிவுசெய்யப்படலாகாது.¹⁷

ஆதன சொத்துவத்திற்கான உரிமை

- (1) சுற்றாடலைப்பேணுதல் மற்றும் பாதுகாத்தல் சமூகத்தின் உரிமைகள் ஆகிய நிபந்தனைகளுக்கு உட்பட்டு தனியாக அல்லது ஏனையோருடன் இணைந்து

¹⁶ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

¹⁷ முஸ்லிம் தனியார் சட்டம்மீது இந்த உறுப்புரையின் தாக்கம் பற்றிய கரிசனையை கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் தெரிவித்தார்.

ஆதனத்தை சொந்தமாக வைத்திருப்பதற்கு ஒவ்வொரு பிரசையும் உரித்துடையவராவர்.

- (2) சட்டத்தினால் அனுமதிக்கப்பட்டவாறன்றி ஆளெருவரும் ஆதனத்தை இழக்கச் செய்தலாகாது.
- (3) (அ) தெளிவாக விபரிக்கப்பட்ட பொது நோக்கம் தவிர்ந்த மற்றும் அத்தகைய சுவீகரிப்பு வேளையின்போது ஆதனத்தின் சந்தைப்பெறுமதிக்கு இணங்க நியாயமான நட்புட்டுக் கொடுப்பனவை வழங்குகின்ற சட்ட அதிகாரத்தினாலன்றி எவ்வாதனமும் கட்டாயத்தின்பேரில் சுவீகரிக்கப்படலாகாது.
(ஆ) பொதுப்பயன்பாடு அல்லது சட்டம் ஒழுங்கு¹⁸ ஆகிய காரணங்கள் தவிரவும் சட்ட அதிகாரத்தினாலன்றியும் எவ்வாதனம் தொடர்பாகவும் தேவைக் கோரிக்கை மேற்கொள்ளப்படலாகாது.
(இ) ஆயுதப்போராட்டத்தின்போது அரசினால் தேவைக்கோரிக்கை விடுக்கப்பட்ட ஆதனம் தகாத காலதாமதமின்றி சட்டரீதியான உரிமையாளர்களிடம் மீளளிக்கப்படல் வேண்டும்.

கல்விக்கான உரிமை

- (1) ஒவ்வொரு ஆளும் கல்விக்கான உரிமை உடையவராவர்.
- (2) ஆரம்ப மற்றும் இடைநிலைக்கல்வி கட்டாயமானதாகும் என்பதுடன் அது அரசினால் வழங்கப்படல் வேண்டும்.
- (3) ஆற்றல், சமவாய்ப்பு ஆகியவற்றின் அடிப்படையில் சகலருக்கும் மூன்றாம் நிலைக்கல்வி அரசினால் இலவசமாக வழங்கப்படல் வேண்டுமென்பது.
- (4) வகுப்பினரீதியான அல்லது ஏதேனும் வழிமுறையில் தனியார் கல்வி நிறுவனத்தினால் வழங்கப்படும் கல்வியை தெரிவுசெய்வது பற்றி சிறுவரின் சார்பாக பணியாற்றும் சிறுவரின் சட்டரீதியான பாதுகாவலர் அல்லது பராயமடைந்த எவரினதும் உரிமை இந்த உறுப்புரையினால் எவ்வகையிலும் நிராகரிக்கப்படக்கூடாது.

சுகாதாரத்திற்கான உரிமை

- (1) நோய் தவிர்ப்பு மற்றும் குணப்படுத்தக்கூடிய சுகாதார பராமரிப்புச் சேவைகளை அரசினால் வழங்கப்படும் இலவச சுகாதார சேவைகள் மூலம் அணுகுவதற்கும் உயர் அடைவுத்தரத்திலான உடல் மற்றும் உள்சுகாதாரத்தை அனுபவிப்பதற்குமான உரிமை ஒவ்வொரு பிரசைக்கும் உள்ளது.
- (2) அவசர மருத்துவ சிகிச்சை எந்த ஆளுக்குமும் மறுக்கப்படக்கூடாது.
- (3) பந்தி (1) இல் உத்தரவாதமளிக்கப்பட்ட உரிமைகளின் முன்னேற்றகரமான யதார்த்தத்தை எய்தும் நோக்கத்துடன் அரசு நியாயமான சட்டவாக்க மற்றும் ஏனைய நடவடிக்கைகளை மேற்கொள்ளல் வேண்டும்.

சமூக உரிமைகள்

- (1) நிலைத்து நிற்கும் பொருளாதார, சமூக, கலாசார மற்றும் அரசியல் அபிவிருத்தியின் நன்மைகள் தொடர்பில் சமமாகவும் பாரபட்சமின்றியும் பங்கேற்று பங்குகளிப்புச்செய்து அனுபவிப்பதற்கான உரிமை ஒவ்வொரு பிரசைக்கும் உள்ளது.

¹⁸ “பொதுமக்கள் ஒழுங்கு” எனும் சொற்றொடர் “சட்டமும் ஒழுங்கும்” என உப குழுவினால் பிரதியீடு செய்யப்பட்டது. கௌரவ ஜயம்பதி விக்ரமரத்ன, கௌரவ அரவிந்த குமார், கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான் ஆகியோர் இதற்கு எதிர்ப்புத் தெரிவித்தனர்.

(2) ஒவ்வொரு பிரசைக்கும்,

(அ) போதியளவு உணவு மற்றும் போசாக்கு;

(ஆ) தூய நீர் மற்றும் துப்புரவேற்பாடு;

(இ) போதியளவு வீடமைப்பு மற்றும் உறையுள்; அத்துடன்

(ஈ) பிரசை மற்றும் பிரசையில் தங்கிவாழ்வோர்களுக்கு ஆதரவளிக்க முடியாதபோது சமூகப்பாதுகாப்பு உட்பட பொருத்தமான சமூக உதவி; மற்றும்

(உ) கண்ணியமான தொழில் ஆகியவற்றுக்கான உரிமை உண்டு.

(3) பந்தி (2) இல் உத்தரவாதமளிக்கப்பட்ட உரிமைகளின் முன்னேற்றகரமான யதார்த்தத்தை எய்தும் நோக்கத்துடன் அரசுக்கு கிடைக்கக்கூடியதாகவுள்ள வளங்களினுள் நியாயமான சட்டவாக்க மற்றும் ஏனைய நடவடிக்கைகளை மேற்கொள்ளல் வேண்டும்.

(4) சட்டத்தினால் அனுமதிக்கப்பட்டாலன்றி ஆளின் வீட்டிலிருந்து ஆள் எவரும் வெளியேற்றப்படக்கூடாது அல்லது அந்த ஆளின் வீடு அழிக்கப்படக்கூடாது.

சுற்றாடல் மற்றும் இயற்கை வளங்களுக்கான உரிமை

(1) வாழ்வின் சகல முறைமைகளிலும் நிலைத்து நிற்கச்செய்யக்கூடிய ஆரோக்கியமான சுற்றாடலுக்குரிய உரிமை சகல ஆட்களுக்கும் உள்ளது.

(2) எல்லா ஆட்களுக்கும்,

i. மாசடைதல் மற்றும் சூழலியல் அழிவைத்தடுத்து நிறுத்துதல்,

ii. பாதுகாத்தலை ஊக்குவித்தல் மற்றும்,

iii. சூழலியல்ரீதியாக நிலைத்து நிற்கும் அபிவிருத்தியைப் பேணுதல் மற்றும் இயற்கை வளங்களின் பாவனை ஆகியவற்றிற்கான நியாயமான சட்டவாக்க மற்றும் ஏனைய நடவடிக்கைகள் மூலமாக பாதுகாக்கப்பட்ட சுற்றாடல் ஆகியவற்றிற்கான உரிமை உண்டு.

(3) இலங்கையின் இயற்கை வளங்களிலிருந்து சமமாக நன்மையடையும் உரிமை சகல ஆட்களுக்கும் உள்ளதோடு அரசு அத்தகைய வளங்களை தற்போதைய மற்றும் எதிர்கால சந்ததியினருக்கு நம்பிக்கையுடன் பேணவேண்டும்.

சிறுவரின் உரிமைகள்

(1) ஒவ்வொரு பிள்ளையும் குடும்பத்தாலும், சனசமூகத்தாலும், அரசாலும் விசேட பாதுகாப்புக்கான உரிமையைக் கொண்டிருக்க வேண்டும். குறிப்பாக, கைவிடப்படுதல், பாரபட்சம், வன்முறை, அடக்குமுறை, பாலியல் துஷ்பிரயோகம் மற்றும் சுரண்டலின் எல்லா வடிவங்களுக்கு எதிராகவும் பாதுகாக்கப்பட வேண்டும்

(2) ஒவ்வொரு பிள்ளையும்,

(அ) தனது பிறப்பைப் பதிவுசெய்வதுடன் பிறந்த திகதி தொடக்கம் பெயர் ஒன்றைக் கொண்டிருத்தல்;

(ஆ) தேசிய இனத்தைப் பெற்றுக்கொள்ளுதல்;

(இ) குடும்பச் சூழலிலிருந்து அகற்றப்பட்டபோது குடும்பப்பராமரிப்பு அல்லது பெற்றோர் பராமரிப்பு அல்லது பொருத்தமான மாற்றுப் பராமரிப்பு;

- (ஈ) அடிப்படை போசாக்கு, உறையுள், அடிப்படை சுகாதார பராமரிப்புச் சேவைகள் மற்றும் சமூக சேவைகள்;
- (உ) கணிசமான அநீதி ஏற்படும் பட்சத்தில், சிறுவரைப் பாதிக்கும் குற்றவியல் நடவடிக்கைகளின்போது அரசு செலவினத்தில் அரசினால் வழங்கப்படும் சட்ட உதவியைப் பெற்றுக்கொள்ளுதல்;
- (ஊ) இறுதித்தீர்வு நடவடிக்கையாக அன்றி தடுத்துவைக்கப்படாத சந்தர்ப்பத்தில் சிறுவர் குறுகிய தகுந்த காலப்பகுதிக்கு மட்டும் தடுத்து வைக்கப்படுவதோடு;
- i. 18 வயதிற்கு மேற்பட்ட தடுத்து வைக்கப்பட்ட ஆட்களிடமிருந்து பிரித்து வேறாக வைக்கப்படுதல் மற்றும்,
- ii. சிறுவரின் வயதைக் கருத்திற்கொண்டு பராமரிக்கப்படும் முறை மற்றும் சிறுவரை வைத்திருக்கும் நிலைமைகள் ஆகியவற்றுக்கான உரிமையைப் பெற்றுக்கொள்ளுதல்.
- (ஏ) ஆயுதப்போராட்டத்தில் நேரடியாக ஈடுபடுத்தாது ஆயுதப் போராட்டத்தின்போது பாதுகாக்கப்படுதல் ஆகியவற்றுக்கான உரிமை உள்ளது.
- (3) சிறுவரின் அல்லது அவரது பெற்றோர்கள் அல்லது சட்டரீதியான பாதுகாவலரின் இனம், நிறம், பால், பாலியல் நிர்ணயம், மொழி, மதம், அரசியல் அல்லது ஏதேனும் அபிப்பிராயம், தேசிய, இனத்துவ அல்லது சமூக மூலம், ஆதனம், இயலாமை, பிறப்பு அல்லது பெற்றோர்களின் விவாக அந்தஸ்து உட்பட ஏனைய அந்தஸ்து ஆகியவற்றினடிப்படையில் சிறுவர் எவருக்கும் ஓரம் காட்டப்படலாகாது.
- (4) சிறுவரின் உடல்நலத்திற்குத் தீங்கான கெட்டபழக்கங்களுக்கு அடிமையாக்கும் பதார்த்தங்களின் பாவனையால் ஏற்படும் எதிர்மறையான விளைவுகளிலிருந்து பாதுகாக்கப்பட்ட சுற்றாடலில் வளர்வதற்கான உரிமை ஒவ்வொரு சிறுவருக்கும் உள்ளது.
- (5) அரசினால் வழங்கப்படும் இலவசக்கல்விக்கான உரிமை ஒவ்வொரு சிறுவருக்கும் உள்ளது.
- (6) சிறுவர் ஏதேனும் ஆபத்தான செயற்பாடுடைய தொழிலில் ஈடுபடுத்தப்படக்கூடாது. சுரண்டல் தன்மையான தொழில் நடவடிக்கைகளில் இருந்து பாதுகாக்கப்படல் வேண்டும். அத்துடன்,
- (அ) அந்த சிறுவரின் வயதுடைய ஆள் ஒருவருக்குப் பொருத்தமற்ற
- (ஆ) சிறுவரின் நல்வாழ்வு, கல்வி, உடல் அல்லது உளச்சுகாதாரம் அல்லது ஆன்மீக நடத்தை அல்லது சமூக மேம்பாடு ஆகியவற்றிற்கு இடர்விளைவிக்கும் தொழிலைப்புரிவதற்கு அல்லது சேவைகளை வழங்குவதற்கு தேவைப்படுத்தப்படல் அல்லது அனுமதித்தலாகாது.
- (7) இந்த அத்தியாயத்தின் கீழ் சிறுவரை பிரசையாக அல்லது ஆளாக உரித்துடையவராக்கும் ஏதேனும் மற்றைய உரிமைக்கு மரியாதைக்குறைவின்றி இந்த உறுப்புரையினால் அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகள் மேலதிகமாக அமைய வேண்டும்.
- (8) இந்த உறுப்புரையின் தேவைகளுக்காக “சிறுவர்” என்பது பதினெட்டு வயதிற்கு கீழ் உள்ள ஆள் எனப் பொருள்படும்.
- (9) அரசு அல்லது பொதுசன நிறுவனங்கள் அல்லது தனியார் சமூக நலன்புரி நிறுவனங்கள் ஆகியவற்றால் பொறுப்பேற்கப்படும் சிறுவர்கள்

சம்பந்தப்பட்ட சகல விடயங்களிலும் சிறுவரின் சிறந்த கரிசனையே அதிகூடிய முக்கியத்துவம் பெறுதல் வேண்டும்.

சிரேஷ்ட பிரசைசுளின் உரிமைகள்

ஒவ்வொரு சிரேஷ்ட பிரசையும் அரசின் சமூகப் பாதுகாப்பு உட்பட விசேட பாதுகாப்பு உரிமையைக் கொண்டிருப்பர்.

இயலாமைகள் மற்றும் விசேட தேவைகளுடன் கூடிய பிரசைசுளின் உரிமை

- (1) இயலாமைகள் மற்றும் விசேட தேவைகளுடன் கூடிய பிரசைசுள் ஏனைய பிரசைசுள் போன்று அதே உரிமைகளை அனுபவிப்பார்கள் என்பதுடன், அதே கடமைகளை செய்ய வேண்டியோராய் இருப்பர்.
- (2) இயலாமையுடைய ஆட்கள் சட்டத்தின் முன் ஒவ்வோர் இடத்திலும் ஆட்களாக அங்கீகரிக்கப்படுவதற்கான உரிமையைக் கெரண்டிருப்பதுடன் வாழ்க்கையின் சகல அம்சங்களிலும் ஏனையோருடன் ஒத்த அடிப்படையில் சட்ட ரீதியான இயலுமையை அனுபவித்தல் வேண்டும்.
- (3) இயலாமையுடைய ஆட்களின் உள்ளார்ந்த கண்ணியம் மற்றும் தன்னாட்சியுரிமை, தமது சுயதெரிவுகளை மேற்கொள்வதற்கான அவர்களது சுதந்திரம் ஆகியன அரசினால் அங்கீகரிக்கப்பட்டு மதிப்பளிக்கப்படல் வேண்டும்.
- (4) வாழ்க்கையின் சகல அம்சங்களிலும் இயலாமையுடைய ஆட்களுக்குரிய சமவாய்ப்புக்கான உரிமையை உறுதி செய்யும் பொருட்டு, கட்டியமைத்த சுற்றாடல், போக்குவரத்து, தகவல் மற்றும் தொடர்பாடல், நகர் மற்றும் கிராமப் புறங்களில் பொதுமக்களுக்கு அனுமதியளித்து உபயோகிக்கப்படும் சகல ஏனைய வசதிகள், சேவைகள் ஆகியன இயலாமையுடைய ஆட்களுக்குச் சென்றடைவதை அரசு ஊக்குவித்தல் வேண்டும். அதற்கிணங்க சென்றடைவதற்கான தடைகள் யாவற்றினதும் முன்னேற்றகரமான இணங்காணுதலையும் அகற்றுதலையும் அரசு உறுதிசெய்தல் வேண்டும்.
- (5) வாய்மொழி சாராத தொடர்பாடல் முறைகள் (AAC) உள்ளடங்கலாக தமது தெரிவுக்கேற்பச் சகல தொடர்பாடல் வடிவங்களிலும் தகவல்களை நாடி, பெற்றுக்கொள்வதற்கான உரிமை இயலாமையுடன்கூடிய ஆட்களுக்கும் உண்டு.
- (6) இயலாமையுடன் மற்றும் விசேட தேவைகளுடன் கூடிய பிரசைசுளின் பாதுகாப்பை நடைமுறை ரீதியான வகையிலும் சட்டத்தின் பிரகாரமும் அரசு ஊக்குவிக்கும்.
- (7) இயலாமை மற்றும் விசேட தேவைகளுடன் கூடிய பிரசைசுளுடன் கூடிய ஒவ்வொரு பிரசையும் கொண்டிருக்கும் உரிமைகளாவன :
  - (அ) தனது குடும்பத்தினரால் அவரின் குடும்பத்தினரால் மற்றும் அரசால் பாதுகாக்கப்படுதல்.
  - (ஆ) அவரின் சாதகத் தன்மைகள் மற்றும் இயலுமைகளுடன் உடன்படக்கூடிய ஒரு மகத்துவமான வாழ்வை உறுதிப்படுத்துதல் நியாயமான பதிலுபகாரத்துடன் கூடிய பொருத்தமான நிலைமைகளில் வேலை செய்தல்.
  - (இ) அவரது தனிப்பட்ட இயலுமைகளை விருத்தி செய்தல்

நீதியைப் பெற்றுக்கொள்வதற்கான உரிமை

- (1) நீதிமன்றங்கள் அல்லது வேறு ஏதேனும் நியாயசபைகள் ஊடாக நீதியைப் பெற்றுக்கொள்வதற்கான உரிமையை ஒவ்வொரு ஆளும் கொண்டிருக்கின்றார்.
- (2) போதியளவு வளங்கள் இல்லாதவர்களுக்கு அரசினால் சட்ட உதவிகள் வழங்கப்பட வேண்டும். பயனுறுதிமிக்கமுறையில் நீதியைப் பெற்றுக்கொள்வதை உறுதிசெய்வதற்கு இதுவரையில் அத்தகைய உதவிகள் அவசியப்படுகின்றன.

நீதியான நிர்வாக நடவடிக்கையை அடைந்துகொள்வதற்கான உரிமை

சட்டரீதியானதும், நியாயமானதும் செயன்முறையின்படி நியாயமானதுமான விகிதசமமான அரசு நடவடிக்கைக்கான உரிமையை ஒவ்வொரு ஆளும் கொண்டுள்ளனர்.

நுகர்வோர் உரிமைகள் மற்றும் பொதுச்சேவைகளுக்கான உரிமைகள்

- (1) நல்ல தரமான பொருட்களையும் சேவைகளையும் உண்மையான தகவல்கள் மற்றும் அவர்களது சுகாதாரம், பாதுகாப்பு, நியாயமான விலைகள் மற்றும் சேதங்களுக்கான நட்டஈடு என்பவற்றின் பாதுகாப்புடன் எல்லா ஆட்களும் உரிமையைக் கொண்டிருப்பர்.
- (2) பொதுச்சேவையானது எல்லா ஆட்களுக்கும் ஓரங்கட்டப்படாமலும் பாரபட்சமின்றியும் நியாயமான முறையிலும் தேவையற்ற தாமதங்கள் இன்றியும் வழங்கப்படும்.

அடிப்படை உரிமைகளை மதிப்பதற்கும், பாதுகாப்பதற்கும், முன்கொண்டு செல்வதற்குமான அரசின் பொறுப்பு

இந்த அத்தியாயத்தில் பிரகடனம் செய்யப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட, உரிமைகளின் முழுமையான நிலைநாட்டுகைக்காக, அரசின் எல்லாப் பிரிவுகளும், எல்லாத் தேவையான ஏற்பாடுகளையும் தேவையான சட்டவாக்கங்களை மேற்கொள்ளுதல் மற்றும் நடைமுறைப்படுத்தல் உட்பட பொருத்தமான கொள்கைகள் மற்றும் நிகழ்ச்சித்திட்டங்களைக் கடைப்பிடித்து மற்றும் நடைமுறைப்படுத்தும்.

பொது அவசரகால நிலைமைகளில் அடிப்படை உரிமைகளைப் பாதுகாத்தல்

- (1) இவ்வறுப்புரையின் (2) மற்றும் (3) ஆம் பந்திகளுக்கேற்ப மற்றும் (பொதுப்பாதுகாப்பு தொடர்பான அத்தியாயம்) ஏற்பாடுகளைத் தொடர்ந்து உரியமுறையில் பிரகடனமொன்று மேற்கொள்ளப்படும்பொழுது, அத்தகைய நடவடிக்கைகள் உறுப்புரை xx (சமத்துவம்) 2 ஆம் பந்தியின் கீழ் அங்கீகரிக்கப்பட்டவை தொடர்பில் ஓரங்கட்டவில்லையெனவும், சனநாயக சமூகமொன்றிற்கு அவசியமானது என்றவகையில் நெருக்கடி நிலைமைக்கு மாத்திரம் அவசியமானது என்றவகையில் இவ் அத்தியாயத்தில் அங்கீகரிக்கப்பட்டு பிரகடனப்படுத்தப்பட அடிப்படை உரிமைகளை பயன்படுத்துதல் மற்றும் பிரயோகித்தல் ஆகியவற்றை வலுக்குறைப்பது தொடர்பான செயன்முறையை சட்டத்தினால் குறிப்பிடமுடியும் என்பதுடன், இவ்வறுப்புரையின் நோக்கத்தின் அடிப்படையில் “சட்டம்” எனும் பொழுது பொதுப் பாதுகாப்புடன் தொடர்புடைய தற்காலிக வலுவுள்ள சட்டத்தின்கீழ் உருவாக்கப்பட்ட ஒழுங்குவிதிகளையும் உள்ளடக்கியதாக இருக்கும்.
- (2) இவ்வறுப்புரையின் (1) ஆம் பந்தியின் கீழ் நடவடிக்கைகளை குறிப்பிடுகின்றபொழுது எவ்வித வலுக்குறைப்பும் இருத்தல் கூடாது.
  - (அ) (.....உறுப்புரையினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு, அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகள் பதிய இலக்கங்கள் வழங்கப்படவேண்டும்) சிந்தனைச் சுதந்திரம், மனசாட்சி மற்றும் சமய சுதந்திரம், மனித மதிப்பிற்கான

உரிமை, நபரொருவரது உள்ளார்ந்த உரிமைகள், சட்டத்தின் முன் அங்கீகரிக்கப்படுவதற்கான உரிமை, சித்திரவதையிலிருந்து சுதந்திரம், நபரின் பாதுகாப்பு, வலுக்கட்டாயமாக காணாமல் ஆக்கப்படாமல் இருப்பதற்கான சுதந்திரத்திற்கான உரிமை, கருத்துகளை கொண்டிருப்பதற்கான உரிமை, குடும்ப உரிமைகள், சிறுவர் உரிமைகள், சுரண்டப்படாமல் இருப்பதற்கான உரிமை.

(ஆ) குறிப்பிட்ட தருணத்தில் சட்ட ஏற்பாடுகள் பின்வருவனவற்றின் தேவைப்பாடுகளை எடுத்துரைக்காதவிடத்து கைதுசெய்யப்பட்டவர், தடுப்புக்காவலில் வைக்கப்பட்டவர், குற்றஞ்சாட்டப்பட்டவர் ஆகியோரின் உரிமைகள் தொடர்பில் (xx) ஆம் பந்தியில் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகள்.

- i. கைது இடம்பெற்ற இடத்தை சேர்ந்த நீதிபதிக்கு அத்தகைய கைது பற்றி அறிவித்தல் மற்றும்;
- ii. வழக்கின் சூழ்நிலைக்கு ஏற்ப நியாயபூர்வமான காலத்தில் கைதுசெய்யப்பட்டவர் யாராவது நீதிபதி முன்னிலையில் ஆஜர்ப்படுத்தப்படல் வேண்டும்.

(3) இவ்வறுப்பரையின் (1) ஆம் பந்தியின் கீழ் நடவடிக்கைகளை குறிப்பிடுகின்றபொழுது, xx ஆம் உறுப்புரைகளில் அங்கீகரிக்கப்பட்ட ஆகக்குறைந்த அவசியமான உரிமை மட்டங்களை திருப்திகரமான முறையில் உறுதிப்படுத்துவதற்கான ஆகக்குறைந்த மையக்கடப்பாடு அரசிற்குண்டு. [கல்விக்கான உரிமை, தொழில் உரிமைகள், சுகாதாரத்திற்கான உரிமை, சமூக உரிமைகள், சுற்றாடல் தொடர்பான உரிமை மற்றும் அத்தகைய கடப்பாடுகளை நிறைவேற்றுகின்றபொழுது உறுப்புரை xx இல் (ஓரம் காட்டுதலைத் தடைசெய்யும் காரணிகள்) குறிப்பிடப்பட்டுள்ளதன் பிரகாரம் எந்தக் காரணங்கொண்டும் அரசு ஓரங்கட்டக்கூடாது]

தற்போதுள்ள எழுத்திலான சட்டம் மற்றும் எழுதாத சட்டம்

- (1) இவ்வரசியலமைப்பு நடைமுறைக்கு வருகின்ற தருணத்தில் நடைமுறையிலுள்ள சகல எழுதிய மற்றும் எழுதாத சட்டங்கள் (ஆள்கள் பற்றிய சட்டம் தவிர) ஆகியன (புதிய) அரசியலமைப்பின் ஏற்பாடுகளுக்கு ஏற்ப வாசிக்கப்படல் வேண்டும். அத்தகைய ஏதாவது சட்டம் அத்தகைய ஏதாவது ஏற்பாடுகளுக்கு முரணானது என நீதிமன்றமொன்று பிரகடனப்படுத்துகின்ற சந்தர்ப்பத்தில் அத்தகைய முரண்பாட்டின் தன்மைக்கேற்ப, அத்தகைய சட்டமானது வலுவற்றதாக கருதப்படும்.¹⁹
- (2) இந்த அரசியலமைப்பு வலுவுள்ளதாக நடைமுறைக்கு வருகின்றபொழுது தனிப்பட்ட சட்டங்களுக்கு (தனிப்பட்ட சட்டங்களுக்குப் பொருத்தமான வரைவிலக்கணமொன்றை வழங்கவும்) இவ்வறுப்புரையின் 1ஆம் பந்தியிலுள்ள ஏற்பாடுகள் ஏற்புடையதாகாது.²⁰
- (3) (அ) இந்த அரசியலமைப்பு தொடங்கப்பட்டு மூன்று மாத காலப்பகுதியினுள் சகலவிதமான தற்போதைய எழுதிய மற்றும் எழுதப்படாத சட்டங்களை (தனிப்பட்ட சட்டங்கள்) ஆராய்ந்து அத்தகைய ஏதாவது சட்டம் அரசியலமைப்பு ஏற்பாடுகளுக்கு முரணாக உள்ளதா என சனாதிபதிக்கு அறிக்கையிடுவதற்காக சட்டம் அல்லது மனித உரிமை ஆகிய துறைகளில் சிறப்புத் தேர்ச்சிபெற்ற ஐந்திற்கு மேற்படாத நபர்களைக் கொண்ட

¹⁹ ஒப்புதலளித்தவர்கள் - கௌரவ மஹிந்த சமரசிங்க, கௌரவ ஜயம்பதி விக்கிரமரத்ன, கௌரவ (டாக்டர்) துசிதா விஜேமான்ன

²⁰ ஒப்புதலளித்தவர் - கௌரவ எம். எச். எம். சல்மான்

ஆணைக்குழுவொன்றை சனாதிபதி தாபிக்கலாம். இவர்களுள் ஒருவரை தவிசாளராக சனாதிபதி நியமிக்க முடியும்.

(ஆ) அத்தகைய ஆணைக்குழுவுக்கு உறுப்பினர்களை நியமிக்கும்பொழுது, ஆணைக்குழுவில் பிரதான சமுதாயங்களது பிரதிநிதித்துவங்களை உறுதிப்படுத்துவதற்கு அவசியமான உரிய கவனத்தை சனாதிபதி செலுத்த வேண்டும்.

(இ) ஆணைக்குழு தாபிக்கப்பட்ட திகதியிலிருந்து ஒரு வருட காலப்பகுதியினுள் அதனது அறிக்கையைச் சனாதிபதிக்குச் சமர்ப்பித்தல் வேண்டும். நடைமுறைச் சாத்தியத்திற்கேற்ப விரைவில் அவ்வறிக்கை பாராளுமன்றத்தில் சமர்ப்பிக்கப்படுவதற்கான நடவடிக்கையை சனாதிபதி மேற்கொள்ள வேண்டும்.²¹

அரசு நடவடிக்கை காரணமாக அடிப்படை உரிமைகள் மீறப்படுவதன் மீதான பரிகாரம்

- (1) இந்த உறுப்புரையின் கீழ்வரும் பந்திகளுக்கு அமைய, ஒவ்வொரு ஆளும் உறுப்புரை xxx இன் ஏற்பாடுகளின் படி அரசு நடவடிக்கை காரணமாக ஓர் அடிப்படை உரிமை மீறல் அல்லது அதன் உடனடிகழ்த்து மீறல் தொடர்பாக ஒவ்வொரு ஆளும் மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றத்தில் மனு தாக்கல் செய்வதற்கு உரித்துடையவராதல் வேண்டும். அதற்காக அத்தகைய ஆள் இந்த அத்தியாயத்தின் ஏற்பாடுகளின் கீழ் உரித்துடையவராவார்.
- (2) நியாயமான காரணத்துக்காக உறுப்புரை xxx இன் கீழ் மனு தாக்கல் செய்வதற்கு குறித்த இன்னலுற்ற ஆளுக்கு இயலாதவிடத்து, அத்தகைய ஆளொருவர் சார்பாக அத்தகைய ஆளின் உறவினராலோ அல்லது நண்பராலோ இன்னலுற்ற குறித்த ஆள் அத்தகைய மனுவுக்கு எதிர்ப்புத் தெரிவிக்காது விட்டால் மனு ஒன்று தாக்கல் செய்யப்படலாம்.
- (3) பொது அக்கறையின் பேரில் ஆளொவராலுமோ அல்லது நன்னோக்காக செயற்படும் கூட்டிணைக்கப்பட்ட அல்லது கூட்டிணைக்கப்படாத ஆட்கள் குழுவினாலோ பாதிக்கப்பட்ட ஏதாவது குழு அல்லது வகுப்பினர் தொடர்பாகவும் ஒரு மனு தாக்கல் செய்யப்படலாம்.
- (4) இந்த உறுப்புரையினதும் உறுப்புரை xxx இனதும் நோக்கங்களுக்காக “அரசு நடவடிக்கை” என்பது சட்டவாக்க நடவடிக்கை, ஆட்சித்துறை நடவடிக்கை அல்லது நிர்வாக நடவடிக்கை மற்றும் நீதித்துறை நடவடிக்கை ஆகியவற்றையும் உள்ளடக்குகிறது.

நிரந்தரமாக மற்றும் சட்ட ரீதியில் வதியும் பிரசையல்லாதவர்களின் உரிமைகள்

(புதிய) அரசிலமைப்பு வலுவுக்கு வரும் திகதியில் எந்த நாட்டினதும் பிரசையாகா இல்லாத குடியரசில் நிரந்தரமாகவும் சட்டரீதியாகவும் வதியுமொருவர் தொடர்ந்தும் அவ்வாறு வதிபவராக இருக்கின்ற நிலையில் இந்த அத்தியாயத்தினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட அனைத்து உரிமைகளுக்கும் இலங்கைப் பிரசையொருவர் உரித்துடையவராவதைப் போன்றே உரித்துடையவராதல் வேண்டும்.

அடிப்படை உரிமைகள் ஏற்பாடுகளின் பொருள்கோடல்

²¹ 1978ஆம் ஆண்டு அரசியலமைப்பின் உறுப்புரை 16(1)ஆனது, தொடர்ந்து வைத்திருக்கப்பட வேண்டும் என்ற கருத்தைக் கொண்டிருந்த கௌரவ வாசுதேவ நாணாயக்காரவால் ஒப்புதலளிக்கப்பட்டது. மனித உரிமைகள் ஏற்பாடுகளுடன் அவை எவ்வாறு ஒன்றிப்படையவேண்டுமென முன்மொழிவுகளைச் செய்வதற்கும், தனிப்பட்ட சட்டங்களை மீளாய்வு செய்வதற்கும் ஓர் ஆணைக்குழு நியமிக்கப்படவேண்டும் எனக் குறிப்பிடும் ஓர் ஏற்பாடு உடனடியாக அதனைப் பின்தொடர்ந்து வரவேண்டும்.

- (1) இந்த அத்தியாயத்தினால் பிரகடனப்படுத்தப்பட்டு அங்கீகரிக்கப்பட்ட உரிமைகளுக்கு பொருள்கோடல் வழங்கும்போது ஒரு நீதிமன்றமோ, நியாயசபையோ அல்லது வேறு குழுவோ
- (அ) அத்தியாயம் XXXஇல் உள்ளடக்கப்பட்ட அரசு கொள்கையின் பணிப்புத் தத்துவங்களில் கவனம் எடுக்கவேண்டும்.
- (ஆ) மனித மாண்பு, சமத்துவம் மற்றும் சுதந்திரம் ஆகியவற்றை அடிப்படையாகக் கொண்ட ஒரு திறந்த சனநாயக சமூகத்தை கட்டியெழுப்பும் பெறுமானங்களை ஊக்குவிக்க வேண்டும்.
- (இ) குடியரசின் சர்வதேச சட்ட கடப்பாடுகளையும் ஏனைய சர்வதேச சட்ட மூலங்களையும் கவனத்தில் கொள்ளுதல் வேண்டும் மற்றும்
- (ஈ) வெளிநாட்டு சட்டங்களை கவனத்தில் கொள்ளலாம்.
- (2) ஒவ்வொரு நீதிமன்றமும் நியாயசபையும் அல்லது வேறு குழுவும் ஏதாவது எழுத்திலான சட்டத்துக்கோ அல்லது வழக்கச் சட்டத்துக்கோ பொருள்கோடல் வழங்கும் போது இந்த அத்தியாயத்தின் மெய்க்கருத்து, இலக்குகள் மற்ும் குறிக்கோள்களை ஊக்குவிக்க வேண்டும்.
- (3) இவ்வத்தியாயத்தில் வெளிப்படுத்தப்பட்டு ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டதான உரிமைகள், பொதுச் சட்டம், வழமைச்சட்டம் அல்லது சட்டவாக்கம் என்பவற்றால் அங்கீகரிக்கப்பட்ட அல்லது அதிகாரமளிக்கப்பட்ட வேறேதேனும் உரிமைகளை அல்லது சுதந்திரங்களை, அவை அவ்வத்தியாயத்துடன் ஒத்திருக்கும் அளவிற்கு, குன்றச்செய்யாது.

அடிப்படை உரிமைகள் மற்றும் மொழி உரிமைகள் நியாயாதிக்கம் மற்றும் அவற்றின் பிரயோகம்

- (1) அரசு அல்லது அரசு சார்பற்ற நடவடிக்கையின் மூலம் மீறப்பட்டமை அல்லது உடனடியாக மீறப்படவுள்ளமை பற்றிய ஏதேனும் பிரச்சினையையும் அல்லது ஏதேனும் அத்தியாயம் XXX அல்லது அத்தியாயம் XXX இனால் வெளிப்படுத்தப்பட்டு ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டதான அடிப்படை உரிமையின் அல்லது மொழி உரிமையின் ஏதேனும் ஏற்பாட்டினதும் ஒவ்வாமை பற்றிய ஏதேனும் பிரச்சினையையும் விசாரணை செய்வதற்கும் தீர்மானிப்பதற்கும் மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றம் தனியானதும் பிரத்தியேகமானதுமான நியாயாதிக்கத்தைக் கொண்டிருத்தல் வேண்டும்.
- (2) அப்போதைக்கு நடைமுறையிலிருக்கக்கூடிய அத்தகைய நீதிமன்ற விதிகளுக்கிணங்க, உறுப்புரை XX இனால் குறிப்பீடு செய்யப்பட்டுள்ள எந்தவோர் ஆள் அல்லது ஆட்களைக்கொண்ட குழுவினால் இவ்வுறுப்புரையின் கீழுள்ள மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றத்தின் நியாயாதிக்கம் வேண்டப்படலாம். அத்தியாயங்கள் XXX இனால் வெளிப்படுத்தப்பட்டு ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட ஏதேனும் அடிப்படை உரிமையின் அல்லது மொழி உரிமையின் அத்தகைய மீறுகை அல்லது உடனடியாக மீறப்படவுள்ளமை தொடர்பில் நிவாரணம் அல்லது பரிகாரம் வழங்குமாறு கோரி அத்தகைய நீதிமன்றத்திற்கு முகவரியிட்டனுப்பப்பட்ட எழுத்துமூல மனுவொன்றின் மூலம் அத்தகைய எந்தவோர் ஆள் அல்லது ஆட்களைக் கொண்ட குழு மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றத்திற்கு விண்ணப்பிக்கலாம். தொடர்ந்து விசாரிக்கப்படுவதற்கான மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றத்தின் அனுமதியை முதலில் கேட்டுப் பெற்ற பின்னரே அவ்விண்ணப்பம் மேற்கொண்டு செல்லப்படலாம், அத்தகைய அனுமதி இரண்டு பேர்களுக்கு குறையாத நீதிபதிகளால், விடயத்திற்கேற்ப, வழங்கப்படலாம் அல்லது

மறுக்கப்படலாம். அனுமதி மறுக்கப்படுமிடத்து மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றம் அதற்கான காரணங்களைப் பதிவுசெய்தல் வேண்டும்.

- (3) மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றம், இவ்வறுப்புரையில் குறிப்பீடு செய்யப்பட்ட ஏதேனும் மனு அல்லது ஆற்றுப்படுத்துகை தொடர்பில், அச்சந்தர்ப்பத்தில் நீதியானதும் ஒப்புரவானதும் என அது கருதக்கூடியவாறாக அத்தகைய நிவாரணத்தை வழங்குவதற்கு அல்லது அத்தகைய பணிப்புகளை ஆக்குவதற்குத் தத்துவத்தை கொண்டிருத்தல் வேண்டும், அல்லது அதன் அபிப்பிராயப்படி அத்தியாயங்கள் XXX இனால் வெளிப்படுத்தப்பட்டு ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டதான அடிப்படை உரிமை அல்லது மொழி உரிமை மீறப்படாவிட்டால், அந்த கருமத்தை சாற்றுதலை மேற்கொண்ட நீதிமன்றத்திற்கு திருப்பியனுப்புதல் வேண்டும்.

ஆயின் சட்ட நடவடிக்கையின் மூலம் அடிப்படை உரிமையொன்று அல்லது மொழி உரிமையொன்று மீறப்பட்டமை அல்லது உடனடியாக மீறப்படவுள்ள சந்தர்ப்பத்தில், நல்லெண்ணத்துடன் செயற்பட்ட சட்டத்துறை அலுவலரொருவருக்கெதிராக நட்டஈட்டிற்கான அல்லது செலவிற்கான கட்டளை பிறப்பிக்கப்படலாகாது என்பதுடன் மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றம் இதற்குப் பதிலாக, ஏதேனும் நட்டஈடு அல்லது செலவை மேற்கொள்ளுமாறு அரசைப் பணிக்கலாம்.

- (4) மனுவொன்றின் விசாரணையின்போது அல்லது இவ்வறுப்புரையில் குறிப்பிடப்பட்டுள்ள ஆற்றுப்படுத்துகையின்போது, ஆட்சேபிக்கப்பட்ட நிகழ்வுப் பிரச்சினைகள் காணப்படுமிடத்து, புலனாய்வு மேற்கொள்வதற்காகவும் அறிக்கையிடுவதற்காகவும் இலங்கை மனித உரிமைகள் ஆணைக்குழு, அரசு கருமமொழிகள் ஆணைக்குழு அல்லது வேறு தகுந்த குழு அல்லது ஆளுக்கு இத்தகைய பிரச்சினைகளை மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றம் ஆற்றுப்படுத்தலாம்.

- (5) மேன்முறையீட்டு நீதிமன்றம், இவ்வறுப்புரையின் கீழான ஏதேனும் மனுவை அல்லது ஆற்றுப்படுத்துகையை, எந்தவொரு சந்தர்ப்பத்திலும் விடயத்திற்கேற்ப, அத்தகைய மனு கோப்பிடப்பட்ட அல்லது அத்தகைய ஆற்றுப்படுத்துகை செய்யப்பட்ட மூன்று மாதங்களுக்குப் பிந்தாது, இயன்றளவு துரிதமாக விசாரணை செய்து முற்றாக முடிவு செய்தல் வேண்டும். மூன்று மாத கால அளவை கணிப்பிடும் போது இலங்கை மனித உரிமைகள் ஆணைக்குழு, அரசுகரும மொழிகள் ஆணைக்குழு அல்லது (7)ஆம் பந்தியில் குறிப்பிடப்பட்ட ஏதேனும் குழு அல்லது ஆள் மூலம் விசாரணைக்காகவும் அறிக்கைக்காகவும் பெற்றுக்கொள்ளப்பட்ட காலப்பகுதி விலக்கப்பட வேண்டும்.

- (6) உயர் நீதிமன்ற அல்லது மேன்முறையீட்டு நீதிபதி ஒருவர் அல்லது நீதிபதிகள் மீதான அரசு நடவடிக்கை தொடர்பில் முறைப்பாடு செய்யப்படுமிடத்து குறித்த வழக்கு உயர் நீதிமன்றத்தில் விசாரிக்கப்படும். முறைப்பாட்டிற்குட்பட்ட நீதிபதிகளையும் பங்குபற்ற விரும்பாத நீதிபதிகளையும் தவிரந்த உயர் நீதிமன்றத்தின் அனைத்து நீதிபதிகளையும் உள்ளடக்கிய நீதிபதிகள் குழுவினால் வழக்கு நடவடிக்கையைத் தொடர்வதற்கான அனுமதி வழங்கப்படவோ மறுக்கப்படவோ முடியுமென்பதுடன் அனுமதி வழங்கப்பட்டால் குறித்த கருமம் விசாரிக்கப்படுதலும் வேண்டும்)

சட்டங்களினதும் நியதிச்சட்டங்களினதும் அரசியலமைப்புத்தன்மை

அரசியலமைப்பில் முரணாக எது எவ்வாறிருப்பினும், உயர் நீதிமன்றம்/ அரசியலமைப்பு நீதிமன்றமானது தனியானதும் பிரத்தியேகமானதுமான நியாயாதிக்கத்தை கொண்டிருக்க வேண்டுமென்பதுடன் (...)

- (அ) அரசியலமைப்பின் ஏதேனும் ஏற்பாட்டுடன் ஒவ்வாததாக இருக்கும் பாராளுமன்றத்தினால் ஆக்கப்பட்ட ஏதேனும் சட்டம், மாகாண சபை ஒன்றினால் ஆக்கப்பட்ட ஏதேனும் நியதிச் சட்டம் அல்லது அவற்றிலுள்ள ஏற்பாடு ஒவ்வாதிருக்கின்ற அளவுக்கு செல்லுபடியற்றது என பிரகடனமொன்றைச் செய்வதற்கும்; மற்றும்
- (ஆ) (i) செல்லுபடியற்றதாகும் பிரகடனத்தின் கடந்த காலத்தையும் உள்ளடக்கும் பயனை வரையறுக்கும் ஒரு கட்டளை; மற்றும்
- (ii) பாராளுமன்றத்திற்கோ அல்லது மாகாணசபை ஒன்றிற்கோ ஆட்சேபிக்கப்பட்ட சட்டமோ அல்லது நியதிச்சட்டமோ அரசியலமைப்பின் ஏற்பாடுகளுடன் ஒவ்வாதிருக்கின்றமையை இல்லாதொழிப்பதற்கான நடவடிக்கைகளை மேற்கொள்வதற்கு இயல்பெய்யும் வகையில் செல்லுபடியற்றதாகும் பிரகடனத்தை அத்தகைய காலத்துக்கும் அத்தகைய நிபந்தனைகளுக்கும் அமைய இடைநிறுத்தும் ஒரு கட்டளை உள்ளடங்கலாக நீதியானதும் ஒப்புரவானதுமான ஏதாவது கட்டளையை இடுவதற்கும் தத்துவத்தைக் கொண்டிருக்க வேண்டும்.

குறிப்பு: அரசியலமைப்பின் பொருள்கோடல் தொடர்பாக பிரச்சினையொன்று எழும்போது ஒரு விடயத்தை உயர் நீதிமன்றத்துக்கு/ அரசியலமைப்பு நீதிமன்றத்திற்கு ஆற்றப்படுத்துவதற்கான ஏற்பாடு மேற்கொள்ளப்படும்.

உடன்படிக்கைகளை கூட்டிணைத்தல்²²

- (1) ஒவ்வொரு மனித உரிமைகள் உடன்படிக்கையும் ஏற்புறுதி செய்வதற்கு ஆகக் குறைந்தது ஒரு மாதத்திற்கு முன்னராவது அதன் விளைவுகள் பற்றிய விவரக்குறிப்புடன் பாராளுமன்றத்தில் சமர்ப்பிக்கப்பட வேண்டும் என அரசியலமைப்பு தேவைப்படுத்தும். ஏற்புறுதியை, அபிப்பிராயங்களை அல்லது ஏற்புறுதியின்மையைக் கூட விதந்துரைத்து பாராளுமன்றம் தீர்மானமொன்றை நிறைவேற்றலாம். ஆட்சித்துறை அத்தகைய தீர்மானத்தின் நியதிகளால் கட்டுப்பட்டு இருக்கும். மனித உரிமைகள் உடன்படிக்கை ஒன்றிற்கான பொருத்தமான வரைவிலக்கணம் ஒன்று உள்ளடக்கப்பட வேண்டும்.
- (2) அத்தகைய ஒவ்வொரு உடன்படிக்கையின் ஏற்புறுதி பற்றியும் பாராளுமன்றத்திற்கு உடனடியாக தெரிவிக்கப்பட வேண்டும்.
- (3) ஏற்று இசைவளித்த திகதியிலிருந்து கணிக்கப்பட்ட இரண்டு வருடங்களின் முடிவில், மனித உரிமைகள் ஒப்பந்தத்தின் ஏற்பாடுகள் உள்நாட்டுச் சட்டத்தின் ஒரு பாகமாக மாறும். பாராளுமன்றத் தீர்மானமானது, அக்காலப்பகுதியை ஒரு வருடத்தால் நீடிக்க அல்லது குறைக்கக்கூடியது. ஒரு நேரத்தில் ஒரு வருடத்தை விஞ்சாத, இக்காலப்பகுதியின் வேறு ஏதும் விஸ்தரிப்பானது, மூன்றிலிரண்டு பெரும்பான்மையை வேண்டிநிற்கும். தன்னியக்கமான கூட்டிணைப்புக்கு

²² பந்தி (1) மற்றும் பந்தி (2) என்பவற்றுடன் எல்லா உறுப்பினர்களும் இணங்கினர். மனித உரிமைகள் ஒப்பந்தங்களுக்குப் பிரயோகிப்பதற்காக, மேலதிகமாக 3ஆம், 4ஆம் பந்திகளையும் கௌரவ ஜயம்பதி விக்கிரமரத்ன விரும்பியிருந்தார்.

முன்பாக, ஒப்பந்தம் முழுவதையும் அல்லாமல் ஒரு பகுதியைக் கூட்டிணைக்கும் ஒரு சட்டத்தைப் பாராளுமன்றம் நிறைவேற்றிவிட்டது, அச்சம்பந்தப்பட்ட காலப்பகுதியின் முடிவில் கூட்டிணைக்கப்படாத ஏற்பாடுகளும் உள்நாட்டுச் சட்டமாக மாறும்.

- (4) புதிய அரசியலமைப்பின் ஏற்பாடுகள் நடைமுறைக்கு வரும் நேரத்தில் இலங்கை ஒரு தரப்பாக உள்ள மனித உரிமை பொருத்தனகள் தொடர்பாக அத்தகைய நேரத்திலிருந்து செயற்படுவதற்கு இரண்டு வருட காலப்பகுதி ஆரம்பமாதல் வேண்டும்.

மொழி உரிமைகள் பற்றிய பரிந்துரைகள்

அத்தியாயம்???

தேசிய, அரசகரும மற்றும் இணைப்பு மொழிகள்

குடியரசின் தேசிய மற்றும் அரச கருமமொழிகளாகச் சிங்களமும், தமிழும் அங்கீகரிக்கப்படல் வேண்டுமெனக் குழு பரிந்துரைக்கின்றது. தேசிய மொழிகளைப் பயன்படுத்தும் பிரசைகள் அவர்களின் மொழிகளைக் கற்பதிலும், பயன்படுத்துவதிலும், மேம்படுத்துவதிலும் சமமான உரிமைகளைக் கொண்டுள்ளனர். குடியரசின் இணைப்பு மொழியாக ஆங்கிலம் இருக்கும்.

ஒவ்வொரு பிரசையும் தேசிய மொழிகளில் இரண்டில் எந்த மொழியிலுமோ அல்லது இணைப்பு மொழியிலோ அரசாங்க நிறுவனம் அல்லது தனியார் அல்லது இலாப நோக்கற்ற நிறுவனங்களிலிருந்து பொது முக்கியத்துவம் வாய்ந்த தகவல்களைக் கோருவதற்கான உரிமையினைக் கொண்டுள்ளனர்.

பாராளுமன்ற உறுப்பினர் ஒருவர் அல்லது மாகாணசபை உறுப்பினர் ஒருவர் அல்லது உள்ளூராட்சி அதிகாரசபை உறுப்பினர் ஒருவர் தேசிய மொழிகளில் எவற்றிலும் அல்லது இணைப்பு மொழியிலும் தனது கடமைகளை நிறைவேற்றுவதற்கான மேலும் தனது செயற்பாடுகளை மேற்கொள்வதற்கான உரித்தினைக் கொண்டுள்ளார்.

நிர்வாக மொழிகள்.

குடியரசு முழுவதிலும் சிங்களமும், தமிழும் நிர்வாக மொழிகளாக இருக்கும். வடக்கு மற்றும் கிழக்கு மாகாணங்கள் தவிர்ந்த ஏனைய சகல மாகாணங்களிலுமுள்ள தேசிய மற்றும் மாகாண அரச நிறுவனங்கள் மற்றும் உள்ளூராட்சி அதிகாரசபைகளின் அரச பதிவுகளைப் பேண சிங்களமொழி பயன்படுத்தப்படும். வடக்கு மற்றும் கிழக்கு மாகாணங்களில் தமிழ்மொழி பயன்படுத்தப்படும்.

எந்தவொரு பிரதேச செயலகப் பிரிவிலும் வாழும் சிங்கள அல்லது தமிழ் மொழிச் சிறுபான்மையினர் மொத்த சனத்தொகையின் எட்டில் ஒன்றினை மிகைத்து ஜனாதிபதியினால் அவ்வாறாகப் பிரகடனப்படுத்தப்படுகையில், அப்பிரதேச செயலகப் பிரிவின் அரச பதிவுகளைப் பேண சிங்களமும், தமிழும் பயன்படுத்தப்படும்.

தொடர்பால் தொடர்பான உரிமைகள்.

எந்தவொரு உத்தியோகத்தருடனும் சிங்களம், தமிழ் அல்லது ஆங்கிலம் ஆகிய மொழிகளில் எவற்றிலாவது நபர் ஒருவர் தொடர்பாட அல்லது அலுவல்களை நிறைவேற்ற உரித்தினைக் கொண்டுள்ளார் என்பதுடன், அந்த நபர் தொடர்பாடிய மொழியிலேயே அந்த உத்தியோகத்தரிடமிருந்து பதிலினைப் பெறுவதற்கும் உரித்தினைக் கொண்டுள்ளார். சிங்களம், தமிழ் அல்லது ஆங்கிலம் ஆகிய மொழிகளில் அல்லது அவற்றின் மொழிபெயர்ப்பில் ஆவணம் ஒன்றின் பிரதியினைப் பெறுவதற்கான உரிமை உத்தரவாதப்படுத்தப்படுகின்றது.

பிறப்பு, இறப்பு அல்லது திருமணம் பற்றிய தகவல்களை சிங்களம், தமிழ் அல்லது ஆங்கிலத்தில் வழங்குவதற்கும் அவ்வாறான பிறப்பு, இறப்பு அல்லது திருமணச் சான்றிதழ்களை அவ்வாறான மொழிகளில் பெறுவதற்குமான உரிமையும் குற்றமிழைத்தமை தொடர்பான தகவல்களை சிங்களம், தமிழ் அல்லது ஆங்கிலத்தில் வழங்குவதற்கான உரிமையும் உத்தரவாதப்படுத்தப்படுகின்றது.

மாகாணசபை நிர்வாகம் மற்றும் உள்ளூராட்சி அதிகாரசபைகளின் உரிமைகள்.

தனது அரச பதிவுகளை சிங்களம் அல்லது தமிழில் பேணுகின்ற மாகாணசபை அல்லது உள்ளூராட்சி அதிகாரசபை உத்தியோகபூர்வ தகுதியினைக்கொண்ட எந்தவொரு உத்தியோகத்தருடனும் சிங்களத்தில் அல்லது தமிழில் தொடர்பாடலை

மேற்கொள்வதற்கும் மேலும் அவரிடமிருந்து தொடர்பாடலைப் பெறுவதற்கும் அலுவல்களை அவருடன் நிறைவேற்றுவதற்கும் உரித்தினைக் கொண்டுள்ளது.

அரச சேவைகளுக்கு சேர்த்துக்கொள்வதற்கான பரீட்சை மொழி

குறித்த ஆள் ஒரு நியாயமான காலத்தில் விடயத்துக்கேற்ப தமிழ் மொழியின் அல்லது சிங்கள மொழியின் போதிய அறிவை பெற்றுக்கொள்ளத் தேவைப்படுத்தப்படலாம் என்ற நிபந்தனைக்கு அமைய ஏதேனும் தேசிய அல்லது மாகாண சேவை அல்லது ஏதேனும் அரச நிறுவனம் என்பவற்றுக்கு ஆட்களை சேர்த்துக்கொள்வதற்கான ஏதேனும் பரீட்சையில் ஆளொருவர் ஒன்றில் சிங்களத்திலோ அல்லது தமிழிலோ அல்லது ஆங்கிலத்திலோ பரீட்சிக்கப்பட உரித்துடையவராதல் வேண்டும். சேர்த்துக்கொள்வதற்கான நிபந்தனையொன்றாக ஆளொருவர் சிங்கள அல்லது தமிழ் அல்லது ஆங்கில அறிவை போதியளவு கொண்டிருக்க வேண்டுமென்று அத்தகைய பதவிக்கோ அல்லது ஊழியத்துக்கோ அத்தகைய மொழியின் போதிய அறிவு தேவைப்படும் போது தேவைப்படுத்தப்படலாம்.

சட்டவாக்க மொழி

அனைத்து பாராளுமன்றச் சட்டங்களும் மாகாண சபை நியதிச் சட்டங்களும் துணைநிலைச் சட்டவாக்கங்களும் சிங்களத்திலும் தமிழிலும் ஆங்கிலத்திலும் சட்டமாக்கப்படுதலும் அல்லது இயற்றப்படுதலும் வேண்டும். அத்தகைய ஒவ்வொரு உரையும் அத்தகைய எழுத்திலான சட்டத்தை சட்டமாக்கும் அல்லது இயற்றும் அதிகாரம் வேறுவகையாக ஏற்பாடு செய்தாலொழிய சம்மத்துவமான அதிகாரமுடையதாக கருதப்பட வேண்டும்.

நீதிமன்றங்களின் மொழி

குடியரசு முழுவதும் சிங்களம் தமிழும் நீதிமன்றங்களின் மொழியாக இருத்தல் வேண்டும். வடக்கு மற்றும் கிழக்கு மாகாணங்களைத் தவிரந்த குடியரசின் ஏனைய அனைத்து பிரதேசங்களிலும் அமைந்துள்ள நீதிமன்றங்களில் பதிவுக்காகவும் வழக்கு நடவடிக்கைகளுக்காகவும் சிங்கள மொழி பயன்படுத்தப்படல் வேண்டும். அவ்வாறே வடக்கு மற்றும் கிழக்கு மாகாணங்களில் தமிழ் மொழி பயன்படுத்தப்படல் வேண்டும். குறித்த நீதிமன்றமொழியல்லாத தேசிய மொழியொன்றிலும் ஏதேனும் நீதிமன்றத்தின் பதிவேடுகள் பேணப்பட வேண்டும் என்றும் அத்துடன் வழக்கு நடவடிக்கைகள் மேற்கொள்ளப்பட வேண்டும் என்றும் நீதி அமைச்சர் பணிக்கலாம்.

சிங்களத்தில், தமிழில் அல்லது ஆங்கிலத்தில் வழக்கு நடவடிக்கைகள் தொடுக்கப்படலாம் என்பதுடன் சிங்களத்தில், தமிழில் அல்லது ஆங்கிலத்தில் வழங்குரைகளும் ஏனைய ஆவணங்களும் சமர்ப்பிக்கப்படலாம். நீதிமன்றமொன்றின் முன்னிலையில் உள்ள வழக்கு நடவடிக்கைகளை நீதிபதிகள், யூரர், கட்சிக்காரர் அல்லது விண்ணப்பக்காரர் விளங்கிக் கொள்வதனையும் அவற்றில் பங்குபற்றுவதனையும் இயலச்செய்வதற்காக நீதிமன்றம் சிங்களம், தமிழ் அல்லது ஆங்கிலத்தில் உரைபெயர்ப்புகளையும் மொழிபெயர்ப்புகளையும் வழங்க வேண்டும். எந்த நீதிமன்றத்திலும் ஆங்கிலம் பயன்படுத்தப்படுவதை நீதி அமைச்சர் அனுமதிக்கலாம்.

போதனா மொழி

சிங்கள மொழியிலோ அல்லது தமிழ் மொழியிலோ ஆள் ஒருவர் கல்வி கற்பதற்கு உரித்துடையவராதல் வேண்டுமென்பதுடன் வசதிகள் இருந்தால் ஆங்கில மொழியிலும் அவ்வாறு உரித்துடையவராதல் வேண்டும்.

தனது தெரிவுக்குரிய ஏதேனும் தேசிய மொழியிலும் ஏதேனும் உயர் கல்வி நிறுவனத்திலும் அத்தகைய மொழி மூலம் அத்தகைய பல்கலைக்கழகத்தில் கல்வி கற்பது நியாயமானமுறையில் சாத்தியப்படுமானால் கல்வி கற்பதற்கு ஆளொருவர் உரித்துடையவராதல் வேண்டும். ஆயின், இந்த ஏற்பாடுகள் தேசிய மொழியல்லாத ஒரு

மொழியை கல்வி மொழியாகக் கொண்டுள்ள உயர் கல்வி நிறுவனமொன்றுக்கு ஏற்புடையனவாதலாகாது.

அரசினால் நிதியளிக்கப்படும் ஏதாவது உயர் கல்வி நிறுவனத்தில் ஏதேனும் கற்கைநெறியில், பகுதியில் அல்லது துறையில் ஒரு தேசிய மொழியே கல்வி மொழியாக இருக்கின்றவிடத்து அத்தகைய உயர் கல்வி நிறுவனமொன்றின் வேறேதேனும் வளாகத்தில் உள்ள அல்லது கிளையில் உள்ள அல்லது அதையொத்த வேறேதேனும் உயர் கல்வி நிறுவனத்தில் உள்ள ஏதேனும் ஒத்த கற்கைநெறியில், பகுதியில் அல்லது துறையில் கல்வி மொழியாக மற்ற தேசிய மொழி இருந்தாலொழிய அனுமதிக்கு முன்னதாக மற்ற தேசிய மொழியில் கல்வி கற்றுவந்த மாணவர்களுக்கு அந்த மற்ற தேசிய மொழியையும் கல்வி மொழியாக ஆக்குதல் வேண்டும்.

அங்கவீனமுற்ற அல்லது விசேட தேவைகளையுடைய ஆட்களுக்கான தொடர்பாடல்

இந்த அத்தியாயத்தில் குறிப்பிடப்படும் நிருவாக, கல்வி அல்லது நீதித்துறை தொழிற்பாடுகளை பிரயோகிக்கும் போது புடையெழுத்து, பெரிய எழுத்து, சைகைமொழி, கட்புல ஊடகம் அதே போன்று எளிதாக்கப்பட்ட வடிவங்கள் போன்ற பெரிதுணர்த்து மற்றும் மாற்று வழிகள் மூலமான தொடர்பாடல் முறைகள் உள்ளடங்கலாக தனது தெரிவின் அடிப்படையில் அனைத்து தொடர்பாடல் முறைகள் மூலமாகவும் அங்கவீனமுற்ற அல்லது விசேட தேவைகளுடைய ஆட்களுக்கு தொடர்பாடல் மற்றும் தகவல் அறியும் உரிமையை பிரயோகிப்பதற்காக அரசு போதுமான வசதிகளை வழங்க வேண்டும். சைகை மொழி செவிப்புலனற்றவர்களுக்கான தொடர்பாடல் மொழியாக அங்கீகரிக்கப்பட வேண்டுமென்பதுடன் அதன் பாவனை ஊக்குவிக்கப்படவும் வேண்டும்.

மொழியியல் சமூகங்களின் மொழிகளைப் பாதுகாத்தல்

எண்ணிக்கை ரீதியில் குறைவான ஏதேனும் மொழியியல் சமூகம் பயன்படுத்தும் மொழியொன்றை பாதுகாப்பதற்காக அல்லது வளர்ப்பதற்காக வசதிகள் வழங்கப்பட வேண்டுமென்று அரசுகளும் மொழிகள் ஆணைக்குழுவால் விதந்துரைக்கப்பட்டால் அத்தகைய வசதிகளை அரசு வழங்க வேண்டும்.

அத்தியாயம் ???

அரசு கொள்கையின் பணிப்புத் தத்துவங்களும் அடிப்படைக் கடமைகளும்

1. இங்கே உள்ளடக்கப்பட்டுள்ள அரசு கொள்கையின் பணிப்புத் தத்துவங்களானவை நாட்டின் ஆட்சியின் அடிப்படையாக உள்ளன. அத்துடன் நீதியானதும், ஜனநாயகமானதும், சுதந்திரமானதுமான சமூகத்தை நிறுவுவதற்காக அவைகளைப் பின்பற்றுவது அரசின் கடமையாக இருக்கும்.
2. இந்தப் பணிப்புத் தத்துவங்களானவை அரசாங்கத்தின் எல்லா அங்கங்களையும் வழிநடாத்துவதுடன் தேசிய, மாகாண, உள்ளூராட்சி மட்டங்களிலுள்ள எல்லா உத்தியோகத்தர்களையும் அவர்களினல் யாதும் ஒருவர்
(அ) அரசியலமைப்பை பிரயோகிக்குகையில் அல்லது பொருள்கோடலில்
(ஆ) ஏதும் சட்டத்தை செயற்படுத்துகையில், பிரயோகிப்பதில் அல்லது பொருள்கோடலில் அல்லது
(இ) அரசு கொள்கைத் தீர்மானங்களைச் செய்கையில் அல்லது அமுல்படுத்துகையில் எல்லா ஆட்களையும் வழிநடாத்தும்

ஆட்புலமும் இறைமையும்

- (1) அரசானது இலங்கையின் சுயாதீனம், இறைமை, ஐக்கியம், ஆட்புல ஒருமைப்பாடு என்பவற்றைப் பாதுகாக்கும்

அமைதியும் ஜனநாயகமும்

- (1) இலங்கையின் பன்மை அம்சத்தைப் பேணும் அதேவேளையில் எல்லா இன, மத, சமூக குழுக்களிடையேயும் அமைதியான சகவாழ்வையும், ஒருமைப்பாட்டையும் உறுதிப்படுத்துவது அரசினதும் எல்லா ஆட்களினதும் கடமையாக இருக்கும்
- (2) அரசானது அரசாங்கத்தின் ஜனநாயகக் கட்டமைப்பையும் மக்களின் ஜனநாயக கட்டமைப்பையும், மக்களின் ஜனநாயக உரிமையையும் பாதுகாத்து பலப்படுத்துவதுடன், அமைதியான, நியாயமான அனைத்தையும்; உள்ளடக்கிய சமூகத்தை ஊக்குவிக்கும்.

பொருளாதார விடயங்களும் சமூக ஒழுங்கும்

- (1) ஒரு நீதியானதும், சமத்துவமானதும், அறநெறியுடையதுமான சமூக ஒழுங்கை உருவாக்கும் அரசின் இலக்குகளில் உள்ளடங்குவனவாவன
  - எல்லா ஆட்களின் அடிப்படை உரிமைகள் மற்றும் சுதந்திரத்தை முழுமையாக அடையச் செய்தல்
  - சமூக பொருளாதார மற்றும் அரசியல் நீதி எல்லா நிறுவனங்களையும் தேசிய வாழ்வையும் வழிநடத்தும் ஒரு சமூக ஒழுங்கில் வினைத்திறனாக இருக்கக்கூடிய வகையில் பாதுகாப்பதன் மூலமாக மக்களின் நலனோம்பலை மேம்படுத்தல்

சுற்றாடலும் அபிவிருத்தியும்

- (1) மக்கள் மையப்படுத்தப்பட்ட நீடித்து நிலைக்கக்கூடிய அபிவிருத்தியின் முகவர்களாகவும் பயன்பெறுனர்களாகவும் ஆண்களின் பெண்களின் முழுமையானதும் சம அளவினதானதுமான பங்குபற்றுதலை அரசு உறுதிப்படுத்தும் அதில் உள்ளடங்குவனவாவன
  - அ) உள்ளடக்கிய மற்றும் நிலைபேறான பொருளாதார வளர்ச்சியை மேம்படுத்தல், அனைவருக்கும் தொழில், கண்ணியமான வேலை.

- ஆ) வறுமை, படிப்பறிவின்மை ஆகியவற்றை இல்லாதொழித்தல், சமத்துவமின்மைகளைக் குறைத்தல்.
- இ) தாங்கத்தகுந்த, நம்பகமான, நிலைபேறான சக்தியை அனைவரும் அணுகிப் பெறுவதை உறுதி செய்தல்.
- ஈ) நிலைபேறான உணவு உற்பத்தி முறையை உறுதி செய்தல் மற்றும் சிறிய விவசாயிகளுக்கு உதவுதல்.
- உ) பொதுநலன் தொடர்பில் சிறப்பாகச் சேவையாற்றும் முகமாக இயற்கை, பொருள் சார்ந்த வளங்கள், சமூக உற்பத்தி ஆகியன நியாயமான முறையில் பகிரப்பட்டுள்ளமையை உறுதி செய்தல்.

- (2) இலங்கையின் இயற்கை மரபுடைமை அதன் செழிப்பான உயிர்ப்பல்வகைமை ஆகியவற்றைப் பொதுநலன் தொடர்பில் பரிசீலித்தல் மற்றும் இது பாதுகாக்கப்பட்டு நிலைபேறான முறையில் பயன்படுத்தப்படுவதை அரசு மற்றும் சகல பிரசைகளும் உறுதிசெய்தல்.
- (3) காலநிலை மாற்றத்தைத் தணிப்பதற்கான சகல சாத்தியப்பாடுள்ள நடவடிக்கைகளையும் அரசு மற்றும் அனைத்துப் பிரசைகளும் மேற்கொள்ளல் மற்றும் மக்கள், சகல உயிரின முறைகள் ஆகியவற்றின் மீது இதன் பாதுகாமான தாக்கம் தொடர்பில் செயற்படல்.
- (4) தேவையற்ற வலி, துன்பங்கள் ஆகியவற்றிலிருந்து மனிதனல்லாத உயிரினங்கள் பாதுகாக்கப்பட்டுள்ளன என்பதை உறுதிசெய்யும் முகமாக மனித சுகாதாரம், நலனோம்புகை, பாதுகாப்பு ஆகிய நலன்களைக் கருத்திற்கொண்டு சகலவிதமான மனிதனல்லாத உயிரினங்களையும் கருணையுடன் நடத்துவது, அரசு மற்றும் ஒவ்வொரு நபர் ஆகியோரின் கடமையாகும்.
- (5) தற்போதைய, எதிர்காலச் சந்ததியினருக்காக இலங்கையின் கலாசாரம், தொல்பொருளியல் மரபுடைமை ஆகியவற்றை அரசு, ஒவ்வொரு நபர் ஆகியோர் பேணிப் பாதுகாத்தல் வேண்டும்.
- (6) இலங்கையின் சுதேச அறிவைப் பேணிப் பாதுகாத்து, அது பிழையாகப் பயன்படுத்தப்படுவதை அரசு, ஒவ்வொரு நபர் ஆகியோர் தடுத்தல் வேண்டும்.

ஏனைய விடயங்கள்

- (1) நாடுகடந்து புரியும் ஒழுங்கமைக்கப்பட்ட குற்றங்கள், மனித வஞ்சக்கடத்தல், பலவந்த வேலை, அடிமைப்படுத்தும் போதைப்பொருட்களைப் பாவித்தல் ஆகியவற்றைத் தடுப்பதற்கான போதிய நடவடிக்கைகளை அரசு மேற்கொள்வதோடு, மனித வஞ்சக்கடத்தலினால் பாதிக்கப்பட்ட நபர்களுக்குப் போதியளவு பாதுகாப்பும் அளித்தல் வேண்டும்.
- (2) அரசு அதிகாரிகள் அல்லது தனியார் செயற்பாட்டாளர்கள் யாராக இருந்தாலும் அவர்களினால் மேற்கொள்ளப்பட்ட ஊழல் நடவடிக்கைகளைத் தடுத்தல், ஊழலினால் பாதிக்கப்பட்ட தனிப்பட்ட, குழுக்களை இனங்கண்டு இழப்பீடுகளை வழங்குதல், இனங்காணக்கூடிய பாதிக்கப்பட்டவர்கள் பறிமுதல் நிதியத்திலிருந்து நட்டஈடுகளைப் பெற்றுக்கொள்ளக்கூடிய பொருத்தமான வழிமுறைகளைத் தாபித்தல் ஆகியன தொடர்பில் போதியளவு நடவடிக்கைகளை அரசு மேற்கொள்ள வேண்டும்.
- (3) சர்வதேச சமாதானம், பாதுகாப்பு, ஒத்துழைப்பு ஆகியவற்றை மேம்படுத்தல், மற்றும் நீதியான, நேர்மையான சர்வதேசப் பொருளாதார ஒழுங்குகளைத் தாபித்தல் மற்றும் சர்வதேச சட்டம் மீதான நன்மதிப்பைப் பாதுகாத்தல் ஆகியவற்றை அரசு மேற்கொள்ளவேண்டும்.

அரசு மற்றும் அதன் அதிகாரிகளது அடிப்படைக் கடமைகள்

- (1) அரசியலமைப்பே நாட்டின் மீயுயர் மற்றும் அடிப்படைச் சட்டம் என்பதை அங்கீகரித்து அதன் ஏற்பாடுகளுக்கு அடிபணிந்து நடப்பது, அரசு, சகல அரச நிறுவனங்கள், பிரதிநிதிகள்/ அதிகாரிகள் ஆகியோரது ஆரம்பக் கடமையாகும்.
- (2) நாட்டில் உள்ள இனத்துவ தேசியவாதத்தை நேடியாகவோ அல்லது மறைமுகமாகவோ ஏதேனும் வழிமுறையில் ஊக்குவிப்பதிலிருந்து விலகியிருத்தல் அரசின் முதன்மையான கடமையாகும். எனவே, அரசு பூரண அறிவூட்டும் மதம்சார் நீடித்து நிலவுகின்ற கோட்பாடுகளினடிப்படையில் மக்கள் தேசியவாதம், தாராளமய தேசியப்பற்று ஆகியவற்றை ஊக்குவிக்க வேண்டும்.

பிரசைகளின் முதன்மையான கடமைகள்

ஒவ்வொரு பிரசையினதும் கடமையாக –

- (அ) இலங்கையின் சுதந்திரம், இறைமை, ஐக்கியம், ஆள்புல ஒருமைப்பாடு ஆகியவற்றைப் பேணிப் பாதுகாத்தல்;
- (ஆ) அரசியலமைப்பு மற்றும் அதன் குறிக்கோள்களையும் தாபித்தல்களையும் பேணிப் பாதுகாப்பளித்தல்;
- (இ) இலங்கை மக்கள் அனைவரிடத்திலும் தேசிய ஐக்கியத்தைப் பேணி, இணக்கத்தை ஊக்குவித்தல்;
- (ஈ) ஏனையோரின் உரிமைகளையும் சுதந்திரங்களையும் மதித்து நடத்தல்;
- (உ) போராட்டம் அல்லது சமூக இணக்கமின்மைக்கு வழிவகுத்துச் செல்லுகின்ற காழ்ப்புணர்ச்சியுடைய உரை அல்லது வெளிப்படுத்தல்களிலிருந்து விலகியிருத்தல்;
- (ஊ) எமது கூட்டுக் கலாசாரத்தில் செழுமையான மரபுரிமைக்கு மதிப்பளித்துப் பேணிக்காத்தல்;
- (ஏ) சுற்றாடலைப் பாதுகாத்து மேம்படுத்துதல், அதன் வளங்களையும் சலக உயிரினத் தோற்றங்களின் விழுமியங்களையும் பேணுதல்;
- (ஏ) கலைத்திறன் அல்லது வரலாற்றுப் பொருட்கள், தேசிய முக்கியத்துவம் வாய்ந்த இடங்கள் ஆகியவற்றை காப்புச் செய்து பேணிப்பாதுகாத்தல்;
- (ஐ) பொது ஆதனங்களைக் காப்புச் செய்து பாதுகாத்தல்,
- (ஓ) இலஞ்சம் அல்லது ஊழல் ஆகியவற்றில் நேரடியாக அல்லது மறைமுகமாக ஈடுபடுவதிலிருந்து விலகியிருத்தல்;
- (ஔ) சட்ட ஆட்சியைப் பேணி சகல விதமான வன்முறைகளையும் ஒழித்தல்;
- (ஔ) பிரசை தெரிவு செய்த தொழிலில் கடமையுணர்வுடன் பணியாற்றுதல் ஆகியன காணப்படுதல் வேண்டும்.

நியாயம் காட்டமுடியாத அரசு கொள்கைகள் பற்றி கோட்பாடுகளும் முதன்மையான கடமைகளும்

- (1) இந்த அத்தியாயத்தில் உள்ள ஏற்பாடுகள் ஏதேனும் நீதிமன்றில் அல்லது நியாயசபையில் வற்புறுத்தப்பட முடியாதவையாகும்.

Report
of the
Sub Committee on Fundamental Rights

Introduction

Recognition of and respect for human rights is a historical and universal concept. A tradition of justice and of upholding the rights of members of a community date back centuries and it has been noted that “all societies, whether in oral or written tradition, have had systems of propriety and justice as well as ways of tending to the health and welfare of their members.”¹ Ancient sources containing the rights, duties and responsibilities of people vis-à-vis each other and as between the State and citizen include various religious and philosophical teachings. In 1948 the UN General Assembly adopted the Universal Declaration of Human Rights as “*a common standard for all peoples and all nations.*” The Declaration, consisting of thirty Articles, covers civil and political rights as well as economic, social and cultural rights. These two categories of rights were further reinforced in the two separate Covenants of 1966 – the International Covenant on Civil and Political Rights and the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights. Sri Lanka is a signatory to all three documents known as the International Bill of Human Rights.

The history of constitutional human rights (i.e. fundamental rights) in Sri Lanka can be traced through the three Constitutions of the post-independence period. The Soulbury Constitution did not contain a bill of rights, but sought to protect minority interests through Section 29(2).²

The First Republican Constitution of 1972 pledged to realise the objectives of a socialist democracy including the fundamental rights and freedoms of all citizens. The Constitution introduced a separate Chapter on “Fundamental Rights and Freedoms” which was limited to civil and political rights. The Constitution also included Principles of State Policy to guide the making of laws and the governance of Sri Lanka but these were not justiciable. There were no

---

¹ <http://hrlibrary.umn.edu/edumat/hreduseries/hereandnow/Part-1/short-history.htm>

² Section 29. (1) Subject to the provisions of this Order, Parliament shall have power to make laws for the peace, order and good government of the Island; (2) No such law shall - (a) prohibit or restrict the free exercise of any religion; or (b) make persons of any community or religion liable to disabilities or restrictions to which persons of other communities or religions are not made liable; or (c) confer on persons of any community or religion any privilege or advantage which is not conferred on persons of other communities or religions, or (d) alter the constitution of any religious body except with the consent of the governing authority of that body, so, however, that in any case where a religious body is incorporated by law, no such alteration shall be made except at the request of the governing authority of that body: Provided, however, that the preceding provisions of this subsection shall not apply to any law making provision for, relating to, or connected with, the election of Members of the House of Representatives, to represent persons registered as citizens of Ceylon under the Indian and Pakistani Residents (Citizenship) Act.

special mechanisms set out for enforcement of these rights. The Second Republican Constitution of 1978 also contained a Chapter on Fundamental Rights, which was again limited to civil and political rights. Although these rights were expanded, they were also subject to extensive restriction. The right to life clause of the 1972 Constitution was deleted. Further, action for redress could only be filed as regards executive or administration action and there was no post enactment judicial review. The Chapter on Directive Principles of State Policy was more expansive than earlier and contained more specific provisions relating to the social and economic advancement of persons. However, not being justiciable, they were not elevated to the status of rights.

The Constitution Bill of 2000 contained an enhanced Bill of Rights. Among the new fundamental rights declared was the inherent right to life. Discrimination was prohibited on the additional grounds of national or social origin, mode of acquisition of citizenship, marital status, maternity and parental status. The right to ownership of property and the right to private and family life were also included. A significant feature was the inclusion of special rights of children and several social and economic rights as enforceable fundamental rights. Public interest litigation was expressly provided for. There was provision for both pre-enactment and post-enactment judicial review of legislation but with limitations. A law or provision thereof could be challenged only within two years of enactment and the grounds of challenge could not be the same if the law had been challenged at the pre-enactment stage. The Bill did not become law.

In 2006, a committee was appointed by the Inter-Ministerial Committee on Human Rights to make proposals for a Charter of Rights. The Committee, after having heard various experts in the relevant areas and taking note of the contents of a range of international human rights instruments,³ proposed a draft Chapter in 2009 to replace the Chapter on Fundamental Rights in the current Constitution.

The present Report of the Sub-committee on Fundamental Rights established by the Constitutional Assembly in 2016 has used the 2009 Draft Bill as its reference document in making the current proposals. It has also considered the recommendations contained in the Public Representation Committee Report of May 2016 and the oral and written submissions of recognized political parties, the Human Rights Commission of Sri Lanka, representations of religious bodies, professional organizations including the Bar Association of Sri Lanka, civil society organizations and the submissions of international and

---

³Universal Declaration of Human Rights, the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, International Covenant on Civil and Political Rights, International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination, Convention on the Discrimination of All Forms of Discrimination Against Women, Convention on the Rights of the Child, Convention against Torture, and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment.

local experts that have been adduced before it during several sittings from May to August 2016.

In early August 2016, several members of the Sub-Committee undertook a tour of South Africa to study the working of the South African Constitution, with special emphasis of the implementation of social and economic rights and judicial review of State action.

In determining the structure of the proposed Bill of Rights the Sub-Committee also took into consideration the current global trends in the formulation of fundamental rights chapters in modern constitutions. In the last decade, several countries of the global south have re-drafted their constitutions. Many of these have done so after emerging from periods of conflict and turmoil. These include Nepal (2015), Tunisia and Egypt (2014), Vietnam and Zimbabwe (2013), Haiti and Somalia (2012), and South Sudan (2011). A consistent feature of many of these constitutions is the emphasis on peace and democracy and a strong Bill of Rights. The Bills of Rights which incorporate civil and political (first generation rights), economic, social and cultural (second generation rights) and environment and development rights (third generation rights). Some Constitutions, which are noted for their progressive and innovative Bills of Rights, include South Africa (1997), East Timor (2001), Ecuador (2008), Bolivia (2009) and Kenya (2010).

The Sub-Committee considered in particular the inclusion of justiciable socio-economic rights in modern constitutions. At the time of promulgation of the present constitution in 1978, such rights had not received global attention. Therefore, relegating these rights to a chapter on Directive Principles of State Policy was consistent with the formulation of constitutions of the time. However, in the last two decades, in the light of global developments in human rights it has become clear that the intrinsic link between political rights and freedoms and access to economic resources and a better quality of life can no longer be overlooked. This is particularly so in a country such as ours where deprivation of such resources has led to violent conflicts in the past. The global trend is to recognize such rights as fundamental rights as evidenced by the constitutions of South Africa, East Timor, Kenya, Nepal and Latin American countries. Sri Lanka has also committed to the Sustainable Development Goals and it is appropriate that these commitments be given expression in the new constitution. These rights were also included in the Constitution Bill of 2000 and the proposals of 2009. The Sub-Committee therefore determined that in the formulation of a progressive and futuristic Bill of Rights, the inclusion of justiciable socio-economic rights was of paramount importance.

Since it is essential to articulate not merely the right *per se*, but also the specific expression of the right, in the interests of clarity the proposals on fundamental rights are submitted in the form of draft provisions.

FUNDAMENTAL RIGHTS AND FREEDOMS

Inherent rights of the person

- (1) Every person shall have the inherent right to life, dignity, equality, freedom and security of the human person.
- (2) Every person shall have the right to recognition as a person before the law.
- (3) No person shall be arbitrarily deprived of his or her life or punished with death.

Rights of arrested, detained and accused persons

- (1) No person shall be arrested, detained or otherwise deprived of his or her personal liberty except according to procedure established by law.
- (2) Every person so arrested, detained or otherwise deprived of his or her personal liberty, shall be treated with respect for the inherent dignity of the human person.
- (3) Save as otherwise provided by law, no person shall be arrested except under a warrant issued by a judicial officer causing such person to be apprehended and brought before a competent court in accordance with procedure prescribed by law.
- (4) Every person arrested shall be informed, in a language which the person appears to understand, of the reason for the arrest and of the person's rights under paragraphs (5) and (6) of this Article.
- (5) Every person arrested shall have the right to communicate with any relative or friend of the person's choice, and, if the person so requests, such person shall be afforded means of communicating with such relative or friend.
- (6) Every person arrested shall, from the time of his or her arrest, have the right to choose and consult an attorney-at-law of his or her choice. The State shall afford all reasonable facilities to enable the effective representation of the arrested person.
- (7) No person arrested shall be detained in custody or confined for a longer period than under all the circumstances of the case is reasonable, and shall, in any case, be brought before the judge of a competent court within twenty-four hours of the arrest, exclusive of the time necessary for the journey from the place of arrest to such judge. No person shall be detained in custody beyond such period except upon, and in terms of, the order of such judge made in accordance with procedure established by law.
- (8) Every person detained in custody or confined, has the right to be released on bail or upon the execution of a bond unless otherwise provided by law.

The amount of bail and the amount of every such bond shall be fixed with due regard to the circumstances of the case and shall not be excessive.

- (9) Every person suspected of committing an offence shall be charged or indicted or released without unreasonable delay, having regard to the facts and circumstances of the case.
- (10) Every person charged with or indicted for an offence shall be entitled to be heard in person or by an attorney-at-law of the person's own choosing and shall be so informed by the judge.
- (11) (a) Every person charged with or indicted for an offence shall be entitled to be tried –
- (i) without undue delay;
  - (ii) by a competent court;
  - (iii) at a fair trial; and
  - (iv) subject to sub-paragraph (b) of this paragraph, at a public hearing.
- (b) A judge may, at the judge's discretion, whenever the judge considers it necessary, in proceedings relating to sexual matters or where the interests of juveniles so require or for the protection of national security or public safety necessary in a democratic society or in the interests of order and security within the precincts of such court, exclude there from, persons who are not necessary for the purposes of those proceedings.
- (12) (a) Every person shall be presumed innocent until the person is proved guilty.
- (b) Nothing contained in any law shall be held to be inconsistent with sub-paragraph (a) of this paragraph to the extent that such law imposes upon an accused the burden of proving particular facts.
- (13) No person shall be compelled to testify against himself or herself or to confess guilt.
- (14) No person shall be held guilty of an offence on account of any act or omission which did not, at the time of such act or omission, constitute such an offence, and no penalty shall be imposed for any offence more severe than the penalty in force at the time such offence was committed.

It shall not be a contravention of this Article to require the imposition of a minimum penalty for an offence provided that such penalty does not exceed the maximum penalty prescribed for such offence at the time such offence was committed.

Nothing in this article shall prejudice the trial and punishment of any person for any act or omission which, at the time when it was committed, was criminal according to the general principles of law recognized by the community of nations.

- (15) Every person who has been convicted or acquitted of an offence in accordance with law by a competent court shall not be liable to be tried for the same offence save on the order of a court exercising appellate or revisionary jurisdiction.
- (16) (a) No person shall be punished with imprisonment except by order of a competent court and in accordance with procedure established by law.
- (b) The arrest, holding in custody, detention or other deprivation of personal liberty of a person –
- (i) pending investigation or trial shall, if not unreasonable having regard to the circumstances, not constitute punishment;
- (ii) by reason of a removal order or a deportation order made under the provisions of the Immigrants and Emigrants Act or other such law as may be enacted in substitution therefor, shall not be a contravention of this paragraph.
- (17) (a) No restrictions shall be placed on the rights declared and recognized by paragraph (2), paragraph (10), items (ii) and (iii) of sub-paragraph (a) of paragraph (11), paragraph (14), paragraph (15) and paragraph (16) of this Article.
- (b) No restriction shall be placed on the rights declared and recognized by paragraphs (1), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), items (i) and (iv) of sub-paragraph (a) of paragraph (11) and paragraphs (12) and (13) of this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of national security, law and order⁴, or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others.

Right not to be subjected to enforced disappearance⁵

- (1) No person shall be subjected to enforced disappearance.

---

⁴ The phrase “public order” was replaced with “law and order” by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickramaratne, Hon. Aravinda Kumar and HonMHH Salman.

⁵ This was not endorsed by Hon. Vasudeva Nanayakkara who considered this provision to be superfluous.

- (2) No circumstances whatsoever, including a state of war or a threat of war, internal political instability or any other public emergency, shall be invoked as a justification for enforced disappearance.

Freedom from torture⁶

- (1) No person shall be subject to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.
- (2) No restrictions shall be placed on the exercise of the fundamental right declared and recognized by this Article.

Security of the Person

- (1) No person shall be arbitrarily deprived of his or her bodily integrity.
- (2) No person shall be subjected to medical or scientific experiment without such person's informed consent.

Right to equality and freedom from discrimination

- (1) All persons are equal before the law and have the right to the equal protection of the law.
- (2) Women and men shall have equal rights and duties in all areas of public, family, political, economic, social and cultural life.⁷
- (3) (a) No person shall be arbitrarily discriminated against on any ground including race, gender, sex, sexual orientation, gender identity, maternity, marital status, parental status, caste, ethnic or social origin, age, disability, religion, conscience or belief, political or other opinion, culture, language, place of birth, or place of residence.

Nothing in this paragraph shall prevent discrimination between citizens and non-citizens provided that such discrimination is not arbitrary.

- (b) Every citizen shall have the right of equality of opportunity in public employment.
- (c) It shall be lawful to require a person to acquire within a reasonable time sufficient knowledge of any national language as a qualification for any employment or office in the service of the State or in the service of any Public Service, Provincial Public Service, local government service or

---

⁶ This was not endorsed by Hon. Vasudeva Nanayakkara who considered this provision to be superfluous.

⁷ Hon. M.H.M. Salman requested clarification as to how this provision would affect the rights of those governed by Muslim personal law.

public corporation, where such knowledge is reasonably necessary for the discharge of the duties of such employment or office.

(d) It shall be lawful to require a person to have sufficient knowledge of any language as a qualification for any such employment of office where no function of that employment or office can be discharged otherwise than with knowledge of that language.

(4) No person shall, on any of the grounds referred to in subparagraph (a) of paragraph (2) (a) of this Article, be arbitrarily subject to any disability, liability, restriction or condition with regard to access to shops, public restaurants, hotels, places of public entertainment and places of public worship of the person's own religion.

(5) Nothing in this Article shall prevent special measures being taken by law, subordinate legislation or executive action where necessary for the sole purpose of the protection or advancement of, or ensuring substantive equality for, disadvantaged or underprivileged individuals or groups including those that are disadvantaged or underprivileged because of ethnicity, gender, sex, age, mental or physical disability or historical marginalization or of individuals and communities affected by war and conflict, disturbances and disasters.

(6) No restriction shall be placed on the exercise of the rights declared and recognized by this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of national security, law and order⁸ or the protection of public health or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others.

Freedom of thought, conscience and religion

(1) Every person is entitled to freedom of thought, conscience and religion, including the freedom to have or to adopt a religion or belief of the person's choice.

(2) No restrictions shall be placed on the exercise of the fundamental right declared and recognized by this Article.

Freedom to manifest religion

(1) Every person is entitled to the freedom, either alone or in association with others, and either in public or in private, to manifest the person's religion or belief in worship, observance, practice, propagation and teaching.

---

⁸ The phrase "public order" was replaced with "law and order" by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickramaratne, Hon. Aravinda Kumar and Hon. MHM Salman.

- (2) No one shall be subject to coercion which would impair the freedom to have or to adopt a religion or belief of his or her choice.
- (3) No restriction shall be placed on the rights declared and recognized by paragraph (1) of this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of national security, law and order⁹, or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others including the freedom declared by paragraph (2) of this Article.

Freedom to hold opinions

- (1) Every person shall have the right to hold opinions without interference.
- (2) No restriction shall be placed on the rights declared and recognized by paragraph (1) of this Article.

Right to enjoy and promote culture and use of language

- (1) Every person is entitled alone or in association with others to enjoy and promote such person's culture and, to use the language of such person's choice.
- (2) Persons belonging to a cultural or linguistic community shall not be denied the right, with other members of that community, to enjoy their own culture or to use their own language.
- (3) No restriction shall be placed on the exercise of the rights declared and recognized by this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of law and order¹⁰, racial or religious harmony, the protection of public health or morality, the protection of the environment or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others.

Freedom of speech and expression including publication and freedom of information

- (1) Every citizen is entitled to the freedom of speech and expression including publication and this right shall include the freedom to express opinions and to seek, receive and impart information and ideas in any form, including

---

⁹ The phrase "public order" was replaced with "law and order" by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickramaratne, Hon. Aravinda Kumar and Hon, MHM Salman.

¹⁰ The phrase "public order" was replaced with "law and order" by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickramaratne, Hon. Aravinda Kumar and Hon, MHM Salman.

orally, in writing, in print, in the form of art, or through any other medium, freedom of the media, freedom of artistic creativity, and academic freedom.

- (2) The right in subsection (1) does not extend to
- (a) propaganda for war,
  - (b) incitement to violence, or
  - (c) advocacy of racial, ethnic, gender based or religious hatred or disaffection among communities.
- (3) No restrictions shall be placed on the right declared and recognized by this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of national security, law and order¹¹, the protection of public health or morality, racial and religious harmony or in relation to parliamentary privilege, contempt of court, defamation or incitement to an offence or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others.

Right of Access to Information

- (1) Every citizen shall have the right of access to any information as provided for by law, being information that is required for the exercise or protection of a citizen's right held by:
- (a) the State, a Ministry or any Government Department or any statutory body established or created by or under any law;
  - (b) any Ministry of a Minister of the Board of Ministers of a Province or any Department or any statutory body established or created by a statute of a Provincial Council;
  - (c) any local authority; and
  - (d) any other person, who is in possession of such information relating to any institution referred to in sub- paragraphs (a) (b) or (c) of this paragraph.
- (2) No restrictions shall be placed on the right declared and recognized by this Article, other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society, in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals and of the reputation or the rights of others, for the protection of the national economy, privacy, prevention of contempt of court, protection of parliamentary privilege, for preventing the disclosure

---

¹¹ The phrase "public order" was replaced with "law and order" by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickramaratne, Hon. Aravinda Kumar and Hon, MHM Salman.

of information communicated in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary.

- (3) In this Article, "citizen" includes a body whether incorporated or unincorporated, if not less than three-fourths of the members of such body are citizens.

Freedom of peaceful assembly

- (1) Every citizen is entitled to the freedom of peaceful assembly.
- (2) No restrictions shall be placed on the exercise of the right declared and recognized by this Article other than such restrictions prescribed by any law as are necessary in a democratic society for the protection of national security, law and order¹², racial or religious harmony, the protection of public health or for the purpose of securing the due recognition and respect for the rights and freedoms of others.

Freedom of association

- (1) Every citizen is entitled to the freedom of association.
- (2) No restrictions shall be placed on the exercise of the rights declared and recognized by this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of national security, law and order¹³, racial or religious harmony, national economy the protection of public health or morals or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others.

Freedom of movement

- (1) Every person lawfully resident within the Republic is entitled to the freedom of movement within the Republic and of choosing such person's residence within the Republic.
- (2) Every person shall be free to leave the Republic unless detained in accordance with the law.
- (3) No restrictions shall be placed on the exercise of the rights declared and recognized by paragraphs (1) and (2) this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for

---

¹² The phrase "public order" was replaced with "law and order" by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickremaratne, Hon. Arvindh Kumar and Hon, MHM Salman.

¹³ The phrase "public order" was replaced with "law and order" by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickremaratne, Hon. Arvindh Kumar and Hon, MHM Salman.

the protection of national security or law and order¹⁴ or national economy or the protection of public health or morality or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others or for the extradition of persons from the Republic.

- (4) Every citizen shall be entitled to return to the Republic.
- (5) No restrictions shall be placed on the exercise of the right declared and recognized by paragraph (4) of this Article.

Freedom to engage in any lawful livelihood, trade, occupation, profession, business or enterprise

- (2) Every citizen is entitled to the freedom to engage alone or in association with others in any lawful livelihood, trade, occupation, profession, business or enterprise.
- (2) Every citizen shall be entitled to exercise the right declared in paragraph (1) of this Article within or outside Sri Lanka.
- (2) No restrictions shall be placed on the exercise of the rights declared and recognized by this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of the national economy, national security, law and order¹⁵, protection of public health or morality, the protection of the environment or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others or in relation to –
  - (a) the professional, technical, academic, financial and other qualifications necessary for practising any profession or carrying on any occupation, trade, business or enterprise, and the licensing and disciplinary control of a person practising a profession or carrying on an occupation, trade, business or enterprise in the exercise of such fundamental right; and
  - (b) the carrying on by the State, a State agency, a company fully owned by the State or a public corporation of any trade, business, industry, service or enterprise, whether to the exclusion, complete or partial, of citizens or otherwise.

---

¹⁴ The phrase “public order” was replaced with “law and order” by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickremaratne, Hon. Arvindh Kumar and Hon, MHM Salman.

¹⁵ The phrase “public order” was replaced with “law and order” by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickremaratne, Hon. Arvindh Kumar and Hon, MHM Salman.

Labour rights

Every citizen has the right to the enjoyment of just and favorable conditions of work that ensures, in particular:

- (1) remuneration which provides fair wages and equal remuneration for work of equal value without distinction of any kind;
- (2) decent work and safe and healthy working conditions;
- (3) equal opportunity for everyone to be promoted in employment to an appropriate higher level, subject to no considerations other than those of competence and appropriate qualifications including seniority and experience where relevant; and
- (4) rest, leisure and reasonable limitation of working hours and periodic holidays with pay.

Trade Union Rights

- (1) Every person is entitled to the freedom to form and join a trade union of the person's choice and for such trade union to function without undue hindrance.
- (2) Every person is entitled to the right to participate in trade union action, provided that the right is exercised in conformity with law.
- (3) No restrictions shall be placed on the exercise of the rights declared and recognized by this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of national security, law and order, racial or religious harmony or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others.

Freedom from Exploitation

- (1) No person shall be subjected to trafficking, slavery, practices similar to slavery, or forced labour.
- (2) Forced labour as used in paragraph (1) of this Article shall not include performance of labour pursuant to a sentence of a court of competent jurisdiction or any work or service which forms a part of normal civic obligations.

Right to privacy

- (1) Every person has the right to privacy, including
  - (a) the right to be protected from arbitrary interference with family life or the inviolability of the home,
  - (b) the right not to have the person's home or property searched or the person's possessions seized, except according to procedure established by law;

(c) the right not to have privacy of the person's correspondence and communications infringed.

(2) No restriction shall be placed on the exercise of the rights declared and recognized by this Article other than such restrictions prescribed by law as are necessary in a democratic society for the protection of national security, law and order¹⁶ or the protection of public health or morality or for the purpose of securing due recognition and respect for the rights and freedoms of others or for the enforcement of a judgment or order of a competent court.

Family rights

(1) Every person of marriageable age shall be entitled to marry and to found a family. The rights of spouses within the family shall be equal.

(2) No marriage shall be entered into without the free and full consent of the intending spouses.¹⁷

Right to ownership of property

(1) Every citizen is entitled to own property alone or in association with others subject to the preservation and protection of the environment and the rights of the community.

(2) No person shall be deprived of property except as permitted by law.

(3) (a) No property shall be compulsorily acquired save for a clearly described public purpose and except by authority of law which provides for the payment of fair compensation having regard to the prevalent market value of the property at the time of such acquisition.

(b) No property shall be requisitioned save for reasons of public utility or law and order¹⁸ and except by authority of law.

(c) Property requisitioned by the State shall be restored to their lawful owners without undue delay.

Right to education

(1) Every person has the right to education.

---

¹⁶ The phrase "public order" was replaced with "law and order" by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickramaratne, Hon. Aravinda Kumar and Hon, MHM Salman.

¹⁷ Hon. M.H.M. Salman expressed concern as to the effect of this Article on Muslim personal law.

¹⁸ The phrase "public order" was replaced with "law and order" by the Sub-Committee. This was opposed by Hon. Jayampathy Wickramaratne, Hon. Aravinda Kumar and Hon, MHM Salman.

- (2) Primary and secondary education shall be compulsory and shall be provided free by the State.
- (3) Tertiary education shall be provided free by the State to all on the basis of capacity and equitable opportunity, which shall be progressively realized.
- (4) Nothing in this Article shall exclude the right of a lawful guardian of a child, acting on that child's behalf, or of any adult to select an education provided by a private institution of education whether denominational or otherwise.

Right to health

- (1) Every citizen has the right to enjoy the highest attainable standard of physical and mental health and to have access to preventive and curative health-care services through free health services provided by the State.
- (2) No person may be denied emergency medical treatment.
- (3) The State shall take reasonable legislative and other measures with a view to achieving the progressive realization of the rights guaranteed by paragraph (1).

Social rights

- (1) Every citizen shall have the right to participate in, contribute to and enjoy the benefits of sustainable economic, social, cultural and political development equally and without discrimination. ?
- (2) Every citizen has the right of access to –
  - (a) sufficient food and nutrition;
  - (b) clean water and sanitation;
  - (c) adequate housing and shelter;
  - (d) appropriate social protection including social security when unable to support the citizen and the citizen's dependents; and
  - (e) decent employment
- (3) The State shall take reasonable legislative and other measures with a view to achieving the progressive realization of the rights guaranteed by paragraph (2).
- (4) No person shall be evicted from the person's home or have the home demolished, except as permitted by law.

Right to environment and natural resources

- (1) All persons have the right to a healthy environment that is not harmful to their health or well- being and that can sustain all forms of life.
- (2) All persons have the right to have the environment protected through reasonable legislative and other measures that -

- (i) prevent pollution and ecological degradation;
- (ii) promote conservation; and
- (iii) secure ecologically sustainable development and use of natural resources

(3) All persons have the right to benefit equally from the natural resources of Sri Lanka and the State shall hold such resources in trust for present and future generations.

Rights of children

(1) Every child shall have the right to special protection by the family, the community and the State, particularly against all forms of abandonment, maltreatment, neglect, discrimination, violence, oppression, abuse including sexual abuse and exploitation.

(2) Every child shall have the right –

- (a) to have his or her birth registered and to have a name from his or her date of birth;
- (b) to acquire nationality;
- (c) to family care or parental care or to appropriate alternative care when removed from the family environment;
- (d) to basic nutrition, shelter, basic health care services and social services;
- (e) to have legal assistance provided by the State at State's expense in criminal proceedings affecting the child, if substantial injustice would otherwise result;
- (f) not to be detained except as a measure of last resort, in which instance, the child may be detained only for the shortest appropriate period of time, and has the right to be –
  - (i) kept separately from detained persons over the age of 18 years; and
  - (ii) treated in a manner, and kept in conditions, that take account of the child's age; and
- (g) not to be used in armed conflict and to protection in times of armed conflict.

(3) No child shall be discriminated against on the ground of the child's or his or her parent's or legal guardian's race, colour, sex, sexual orientation, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, property, disability, birth or other status including the marital status of parents.

- (4) Every child shall have the right to grow up in an environment protected from the negative consequences of the consumption of addictive substances harmful to the health of the child and, to the extent possible, from the promotion of such substances.
- (5) Every child shall have the right to free education provided by the State.
- (6) A child shall not be employed in any hazardous activity, shall be protected from exploitative labour practices and shall not be required or permitted to perform work or provide services that-
  - (a) are inappropriate for a person of that child's age;
  - (b) places at risk, the child's wellbeing, education, physical or mental health or spiritual, moral or social development.
- (7) The rights recognized by this Article shall be in addition to and not in derogation of any other right to which a child is entitled as a citizen or person under this Chapter.
- (8) For the purposes of this Article "child" means a person under the age of eighteen years.
- (9) In all matters concerning children, whether undertaken by institutions of state or public or private social welfare institutions, the best interest of the child shall be of paramount importance.

Rights of Senior Citizens

Every senior citizen shall have the right to special protection by the State to social security.

Rights of citizens with disabilities or special needs

- (1) Citizens with a disability or special needs shall enjoy the same rights as all other citizens.
- (2) Persons with disabilities have the right to recognition everywhere as persons before the law and shall enjoy legal capacity on an equal basis with others in all aspects of life.
- (3) The State shall recognize and respect the inherent dignity and autonomy of persons with disabilities and their freedom to make their own choices.
- (4) In order to ensure the right to equal opportunity for persons with disabilities in all aspects of life, the State shall promote persons with disabilities access to the built environment, transportation, information and communication, and all other facilities and services open to and used by the public in urban and rural areas. Accordingly, the State shall ensure the progressive identification and elimination of all barriers to accessibility.

- (5) Persons with disabilities have a right to seek and receive information through all forms of communication of their choice including augmentative and alternative means and modes of communication
- (6) The State shall promote the protection of citizens with a disability or special needs as may be practicable and in accordance with the law.
- (7) Every citizen who has a disability or special needs shall have the right:
  - (a) To be protected by his or her family and by the State.
  - (b) To work in appropriate conditions, consistent with his or her possibilities and capacities, with fair remuneration that assures a dignified life.
  - (c) To the development of his or her individual potential.

Right of access to justice

- (1) Every person has the right of access to justice through courts or any other tribunal.
- (2) Legal aid shall be made available by the State to those who lack sufficient resources in so far as such aid is necessary to ensure effective access to justice.

Right of access to fair State action

Every person has the right to State action that is lawful, reasonable, procedurally fair and proportionate.

Consumer rights and right to public services

- (1) Every person shall have the right to goods and services of good quality, to truthful information and protection of their health and safety, fair prices and to reparation for damages.
- (2) Public services shall be provided to all persons without discrimination and in a manner that is reasonable and without undue delay.

Responsibility of the State to respect, secure and advance Fundamental Rights

All organs of State shall take all necessary measures including the enactment and implementation of necessary legislation and the adoption and implementation of appropriate policies and programmes for the full realization of the rights declared and recognized by this Chapter.

Protection of fundamental rights in times of public emergency

- (1) Where a Proclamation has been duly made pursuant to the provisions of [the Chapter on Public Security], and subject to paragraphs (2) and (3) of this Article, measures may be prescribed by law derogating from the

exercise and operation of the fundamental rights declared and recognized in this Chapter to the extent strictly required by the exigencies of the situation and necessary in a democratic society, provided that such measures do not involve discrimination on grounds recognized under paragraph (2) of Article XX [Equality] and for the purpose of this Article "law" includes regulations made under the law for the time being in force relating to public security.

- (2) In prescribing measures under paragraph (1) of this Article, there shall be no derogation -
- (a) from [any of the rights declared and recognized by Articles ... new numbers to be given] freedom of thought, conscience and religion, right to human dignity, inherent rights of the person, right to recognition as a person before the law, freedom from torture, security of the person, right of freedom from enforced disappearance, freedom to hold opinions, family rights, rights of the child and freedom from exploitation;
  - (b) from the right declared and recognized by paragraph (XX) of the rights of arrested, detained and accused persons [Article number to be inserted] unless at the same time legal provision is made requiring –
    - (i) the Magistrate of the area in which such arrest was made to be notified of the arrest; and
    - (ii) the person arrested to be produced before any Magistrate, within such time as is reasonable in all the circumstances of the case.
- (3) In prescribing measures under paragraph (1) of this Article, the State shall have a minimum core obligation to ensure the satisfaction of minimum essential levels of the rights recognized by Articles XX [right to education, labour rights, right to health, social rights and right to environment and in discharging such obligation the State shall not discriminate solely on any of the grounds set out in Article XX (prohibited grounds of discrimination)].

Existing written law and unwritten law

- (1) All written and unwritten laws in force at the time of coming into force of this Constitution including the Chapter on Fundamental Rights shall be read subject to the provisions of the [new] Constitution and in the event of a court declaring that any such law is inconsistent with any such provision, such law shall be deemed to be void to the extent of such inconsistency.¹⁹

---

¹⁹ Endorsed by Hon. Mahinda Samarasinghe, Hon. Jayampathy Wickramaratne and Hon. (Dr) Thusitha Wijemanne.

- (2) The provisions of paragraph (1) of this Article shall not apply to personal laws (provide an appropriate definition of 'personal laws') in force at the time of coming into force of this Constitution.²⁰
- (3) (a) Within three months of the commencement of the Constitution, the President shall establish a Commission consisting of not more than five persons, appointed under the hand of the President, who have distinguished themselves in the fields of law or human rights, of whom one shall be appointed Chairperson, to examine all existing written or unwritten (personal laws) and report to the President as to whether any such law is inconsistent with the provisions of the Constitution.
- (b) In appointing the members of such Commission, the President shall have due regard to the necessity of ensuring the representation of the major communities on the Commission.
- (c) The Commission shall submit its report to the President within a period of one year from the date of its establishment and the President shall, as soon as practicable, cause such report to be placed before Parliament.²¹

Remedy for infringement of fundamental rights by State and non-State action

- (1) Subject to following paragraphs of this Article, every person shall be entitled to apply to the Court of Appeal as provided by Article XXX in respect of the infringement or imminent infringement by State action or non-State action of a fundamental right to which such person is entitled under the provisions of this Chapter;
- (2) Where the person aggrieved is unable to make an application under Article XXX owing to reasonable cause, an application may be made on behalf of such a person, by any relative or friend of such person, if the person aggrieved raises no objection to such application.
- (3) An application may also be made in respect of any individual, group or class of persons affected or in the public interest, by any person or by any incorporated or unincorporated body of persons, acting bona fide.
- (4) For the purposes of this Article and Article XXX, "State action" includes legislative action, executive or administrative action and judicial action.

---

²⁰ Endorsed by Hon MHM Salman.

²¹ Endorsed by Hon Vasudeva Nanayakkara who was of the view that Article 16 (1) of the 1978 Constitution should be retained. It should be immediately followed by a provision which states that a Commission shall be appointed up by the President to review personal law and make proposals as to how they could be harmonized with fundamental rights provisions.

Rights of non-citizens permanently and legally resident

A person who, not being a citizen of any country, has been permanently and legally resident in the Republic on the date on which the Constitution comes into force and continues to be so resident, shall be entitled to all the rights declared and recognized by this Chapter, to which a citizen of Sri Lanka is entitled.

Interpretation of fundamental rights provisions

- (1) In interpreting the rights declared and recognized by this Chapter, a court, tribunal or other body -
  - (a) shall take cognizance of the Directive Principles of State Policy contained in Chapter XXX;
  - (b) shall promote the values that underlie an open and democratic society based on human dignity, equality and freedom;
  - (c) shall have regard to the international legal obligations of the Republic and other sources of international law; and
  - (d) may have regard to foreign law.
- (3) When interpreting any written or customary law, every court, tribunal or other body shall promote the spirit, aims and objects of this Chapter.
- (4) The rights declared and recognized in this Chapter do not derogate from any other rights or freedoms that are recognised or conferred by common law, customary law or legislation, to the extent that they are consistent with this Chapter.

Fundamental rights and language rights jurisdiction and its exercise

- (1) The Court of Appeal shall have sole and exclusive jurisdiction to hear and determine any question relating to the infringement or imminent infringement by State action or non-State action of any fundamental right or language right declared and recognised by Chapter XXX or Chapter XXX.
- (2) The jurisdiction of the Court of Appeal under this Article may be invoked by any person or body of persons referred to in Article XX in accordance with such rules of Court as may be in force. Any such person or body of persons may apply to the Court of Appeal by way of petition in writing addressed to such Court praying for relief or redress in respect of such infringement or imminent infringement of any fundamental right or language right declared and recognised by Chapters XXX. Such application may be proceeded with only with leave to proceed first had and obtained from the Court of Appeal, which leave may be granted or refused as the case may be by not less than two Judges of such Court. Where leave is refused, the Court of Appeal shall record the reasons therefor.

(3) The Court of Appeal shall have power to grant such relief or make such directions as it may deem just and equitable in the circumstances in respect of any petition or reference referred to in this Article or refer the matter back to the Court making the reference if, in its opinion, there is no infringement of a fundamental right or language right declared and recognised by Chapters XXX.

Provided that in the case of an infringement or imminent infringement of a fundamental right or language right by judicial action, no order for compensation or costs shall be made against a judicial officer who had acted bona fide and the Court of Appeal may, in lieu thereof, order the State to pay any compensation or costs.

(4) Where at the hearing of a petition or reference referred to in this Article there are any disputed questions of fact, the Court of Appeal may refer such questions to the Human Rights Commission of Sri Lanka, the Official Languages Commission or other appropriate body or person for inquiry and report.

(5) The Court of Appeal shall hear and finally dispose of any petition or reference under this Article as expeditiously as possible and in any event, not later than three months of the filing of the petition or the making of the reference, as the case may be. In computing the period of three months, any period taken for inquiry and report by the Human Rights Commission of Sri Lanka, the Official Languages Commission or any other body or person referred to in paragraph (7) shall be excluded.

(6) Where the State action complained of is that of a Judge or Judges of the Supreme Court or Court of Appeal, the case will be heard in the Supreme Court. Leave to proceed shall be granted or refused and the matter shall be heard, if leave to proceed is granted, by a Bench comprising all the Judges of the Supreme Court save those whose action is complained of and any Judge who does not wish to participate.

Constitutionality of laws and statutes

Notwithstanding anything to the contrary in the Constitution, the Supreme Court/Constitutional Court shall have sole and exclusive jurisdiction [.....] and power to make-

- (a) a declaration that any law made by Parliament, any statute made by a Provincial Council or provision thereof that is inconsistent with any provision of the Constitution is invalid to the extent of the inconsistency; and

(b) any order that is just and equitable, including –

- (i) an order limiting the retrospective effect of the declaration of invalidity; and
- (ii) an order suspending the declaration of invalidity for such period and subject to such conditions as would enable Parliament or a Provincial Council to take steps to make the impugned law or statute cease to be inconsistent with the provisions of the Constitution.

Note: Provision to be made for a case to be referred to the Supreme Court/Constitutional Court when a question of interpretation of the Constitution arises.

Incorporation of treaties²²

- (1) The Constitution would require that every treaty, along with a memorandum explaining its implications, be tabled in Parliament at least one month before ratification. Parliament may adopt a resolution recommending ratification, reservations or even non-ratification. The executive would be bound by the terms of such resolution.
- (2) Parliament shall be informed of the ratification of every such treaty forthwith.
- (3) The provisions of a human rights treaty shall become a part of the domestic law on the expiry of a period of two years reckoned from the date of ratification. Parliament may by resolution extend such period by one year or reduce such period. Any further extension of the period, not exceeding one year at a time, would require a two-thirds majority. Where Parliament passes a law incorporating a part but not the entirety of a treaty before automatic incorporation, the unincorporated provisions would become domestic law at the end of the period concerned.
- (4) In relation to human rights treaties to which Sri Lanka is a party at the time the new constitutional provisions come into effect, the two-year period shall begin to run from such time.

---

²² All members agreed to paragraphs (1) and (2). Hon Jayampathy Wickramaratne wanted paragraphs (3) and (4), in addition, to apply to human rights treaties.

RECOMMENDATIONS ON LANGUAGE RIGHTS

Chapter ???

National, Official and Link languages

The Committee proposes that Sinhala and Tamil be recognized as the national and official languages of the Republic. Citizens who use the national languages have equal rights in learning, practicing and promoting their languages. The link language of the Republic shall be English.

Every citizen has the right to seek information of public importance from the government institutions or private or non-profit organization in either of the national languages or link language

A Member of Parliament or a Member of a Provincial Council or a member of a local authority shall be entitled to perform the duties and discharge his/her functions in any of the national languages or link language.

Languages of administration

Sinhala and Tamil shall be the languages of administration throughout the Republic. Sinhala shall be the language used for the maintenance of public records by national and provincial public institutions and local authorities in all the Provinces other than the Northern and Eastern Provinces, wherein Tamil shall be used.

Sinhala and Tamil shall be used as the languages for the maintenance of public records in any Divisional Secretary area where the Sinhala or Tamil linguistic minority, as the case may be, in such area exceeds one eighth of the total population of that area and is declared as such by the President.

Rights relating to communication

A person shall be entitled to communicate or transact business with any official in Sinhala, Tamil or English and to receive a response from such official in the language in which the person communicated. The right to obtain a copy of a document in Sinhala, Tamil or English or a translation thereof shall be guaranteed.

The right to give information as regards any birth, death or marriage in Sinhala, Tamil or English and to receive the original certificate of such birth, death or marriage in such language and the right to give information with regard to the commission of an offence in Sinhala, Tamil or English shall also be guaranteed.

Rights of Provincial Council Administrations & Local Authorities

A Provincial Council or local authority which maintains its public records in Sinhala or Tamil, shall be entitled to receive communications from and to

communicate and transact business with, any official, in his or her official capacity, in Sinhala or Tamil, as the case may be.

Language of Examinations for Admission to Services of the State

A person shall be entitled to be examined through the medium of either Sinhala or Tamil or English at any examination for the admission of persons to any national or provincial service or any public institution, subject to the condition that the person may be required to acquire a sufficient knowledge of Tamil or Sinhala, as the case may be, within a reasonable time. A person may be required to have a sufficient knowledge of Sinhala or Tamil or English as a condition for admission when a sufficient knowledge of such language is required for such office or employment.

Language of legislation

All Acts of Parliament, Statutes of Provincial Councils and subordinate legislation shall be enacted or made in Sinhala, Tamil and English. Each such text shall be regarded as equally authoritative unless the authority enacting or making such written law shall otherwise provide.

Language of the Courts

Sinhala and Tamil shall be the languages of the courts throughout the Republic. Sinhala shall be used as the language of the record and proceedings in the courts situated in all the areas of the Republic except in the Northern and Eastern Provinces, wherein Tamil shall be used. The Minister of Justice may direct that the record of any court shall also be maintained and the proceedings conducted in a national language other than the language of the court.

Proceedings may be instituted and pleadings and other documents be submitted in Sinhala, Tamil or English. The State shall provide interpretations and translations into Sinhala, Tamil or English to enable the judge, juror, party or applicant or other person to understand and participate in the proceedings before a court. The Minister of Justice may permit the use of English in any court.

Medium of instruction

A person shall be entitled to be educated through the medium of either Sinhala or Tamil and if facilities are available, through the medium of English.

A person shall be entitled to be instructed in any institution of higher education in any national language of the person's choice if instruction in such language at such University is reasonably practicable. Provided that these provisions shall not apply to an institution of higher education where the medium of instruction is a language other than a national language.

Where one national language is a medium of instruction for or in any course, department or faculty of any institution of higher education financed by the State, the other national languages shall also be made the media of instruction for students who were educated in the other national language prior to their admission, unless such other national language is the medium of instruction for or in any like course, department or faculty either at any other campus or branch of such institution of higher education or of any other like institution of higher education.

Communication of persons who have disabilities or special needs

The State shall provide adequate facilities for the persons with disabilities or special needs to exercise the right to communicate and seek information through all forms of communication of their choice including augmentative and alternative means and modes of communication such as Braille, large print, sign language, visual media as well as simplified versions when exercising the administrative, educational or judicial function stated in this chapter. Sign Language shall be recognized as the language of communication for the deaf community and its use should be promoted.

Preservation of languages of linguistic communities

The State shall provide facilities to preserve or foster a language used by any numerically small linguistic community if the grant of such facilities has been recommended by the Official Language Commission.

Chapter ???

Directive Principles of State Policy And Fundamental Duties

- (1) The Directive Principles of State Policy herein contained are fundamental in the governance of the country and it shall be the duty of the State to follow them for the establishment of a just, democratic and free society.
- (2) These Directive Principles shall guide all organs of government and all public officers at national, provincial and local government levels and all persons whenever any of them,
  - (a) Applies or interprets the Constitution;
  - (b) Enacts, applies or interprets any law, or
  - (c) Makes or implements public policy decisions.

Territory, and Sovereignty

- (1) The State shall safeguard the independence, sovereignty, unity and the territorial integrity of Sri Lanka.

Peace, democracy

- (1) It shall be the duty of the State and all persons to ensure peaceful coexistence and harmony among all ethnic, religious and social groups while maintaining the plural character of Sri Lanka;
- (2) The State shall safeguard and strengthen the democratic structure of government and the democratic rights of the People and promote a peaceful, just and inclusive society.

Economic matters and the social order

- (1) The State shall establish a just, equitable and moral social order, the objectives of which include-
  - The full realization of the fundamental rights and freedoms of all persons;
  - The promotion of the welfare of the People by securing and protecting as effectively as it may, a social order in which social, economic and political justice shall guide all institutions of national life

Environment and development

- (1) The State shall ensure the full and equal participation of women and men as agents and beneficiaries of people-centred sustainable development which includes:
  - (a) promoting inclusive and sustainable economic growth, employment and decent work for all

- (b) eradicating poverty and illiteracy and reducing inequalities
  - (c) ensuring access to affordable, reliable and sustainable energy for all
  - (d) ensuring sustainable food production systems and support for small farmers.
  - (e) ensuring the equitable distribution of natural and material resources, and the social product, so as best to serve the common good
- (2) The natural heritage of Sri Lanka including its rich biodiversity shall be considered a public good and the state and all citizens shall ensure that it is protected and used sustainably.
  - (3) The state and all citizens shall take all possible measures to mitigate climate change and address its adverse impacts on people and all living systems
  - (4) It shall be the duty of the State and every person to treat all nonhuman living creatures with compassion and subject to the interests of human health, welfare and security to ensure that they are protected from unnecessary pain and suffering.
  - (5) The State and every person shall preserve and protect the cultural and archaeological heritage of Sri Lanka for present and future generations.
  - (6) The State and every person shall protect and preserve the indigenous knowledge of Sri Lanka and prevent its misappropriation.

Other matters

- (1) The State shall take adequate measures to prevent transnational organized crime, human trafficking, forced labor, consumption of addictive substance while providing sufficient safeguards to victims of trafficking of persons.
- (2) The State shall take all appropriate means to prohibit corrupt practices whether undertaken by public officials or private actors and identify and indemnify victims of corruption, both individuals and groups, and establish appropriate means by which to secure compensation for identifiable victims from disgorged funds.
- (3) The State shall promote international peace, security and co-operation, and the establishment of a just and equitable international economic and social order and shall foster respect for international law.

Fundamental Duties of State and its Officials

- (1) It is the primary duty of the State, all State institutions and representatives/ officials to recognize the Constitution as the supreme and the fundamental law of the country and obey its provisions.

(2) It is the fundamental duty of the State, to refrain from promoting in any manner ethno-nationalism in the country directly or indirectly. The State shall promote civic nationalism and liberal patriotism based on most enlightened religious and secular principles, fundamental human rights and cosmopolitanism.

Fundamental Duties of Citizens

It shall be the duty of every citizen to-

- a) Uphold and protect the independence, sovereignty, unity and territorial integrity of Sri Lanka;
- b) Uphold and defend the Constitution and its ideals and institutions;
- c) Foster national unity and promote harmony amongst all the People of Sri Lanka;
- d) Respect the rights and freedoms of others;
- e) Refrain from hate speech or expressions that could lead to incitement or social disharmony
- f) Value and preserve the rich heritage of our composite culture;
- g) Protect and improve the environment, conserve its riches, and the value of all forms of life;
- h) Safeguard and preserve artistic or historical objects and places of national importance;
- i) Safeguard and protect public property and combat its waste and misuse;
- j) Refrain from directly and indirectly participating in bribery or corruption;
- k) Uphold the rule of law and renounce all forms of violence;
- l) Work conscientiously in that citizen's chosen occupation.

Principles of State Policy and Fundamental Duties not justiciable

(1) The provisions of this Chapter are not enforceable in any court or tribunal.